

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 24. JANUARJA 1985

ŠTEVILKA 3 • XXXIV

PROIZVODNJA V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V NOVEMBRU 1984

Poleg prikaza proizvodnje v posameznih delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarnice v lanskem novembru skrajšani informativni bilten SOZD SŽ, ki ga prejemamo s precejšnjo zamudo, prinaša tudi informacijo o poslovanju po posameznih funkcijah, ki jo v celoti objavljamo.

TEŽAVE SO PREDVSEM POSLEDICA NEURESNIČEVANJA DRUŽBENO EKONOMSKEGA POLOŽAJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU

Naslovno misel iz sklepnega dela dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije smo navedli zato, ker se večkrat slišijo pripombe, mnogokje pa se tudi obnašamo tako, da v tem gospodarsko težkem obdobju ni časa za ukvarjanje s samoupravljanjem, ker je pač treba proizvajati, skrbeti za surovine in reprodukcijski material, prodajati, izvažati itd. To seveda velja tudi za našo Železarno, ker izgleda, da je ta miselnost prisotna pri vseh, ki so najbolj odgovorni za uresničevanje družbeno ekonomskega položaja delovnega človeka, ki mu zagotavlja, »da s tem, ko dela s sredstvi, ki so družbeno lastna, ter neposredno in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi v združenem delu odloča o vseh zadevah družbene reprodukcije v pogojih in odnosih medsebojne odvisnosti in solidarnosti, uresničuje svoj osebni materialni in moralni interes in pravico, da uživa rezultate svojega živega in minulega dela in pridobitve splošnega materialnega in družbenega napredka, da na tej podlagi čim bolj zadovoljuje svoje osebne in družbene potrebe in da razvija svoje delovne in ustvarjalne sposobnosti,« kot opredeljuje naša ustava.

Ko navajamo najbolj odgovorne, pri tem mislimo na subjektivni faktor — socialistične in demokratične ustvarjalne sile v temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih in Železarni kot celoti, ki imajo tudi svoja imena in ki jih navadno zelo neradi imenujemo, kajti dokler je načelno govora o subjektivnih silah, potem se nekako gre, če pa jih konkretno navajamo, se zaradi pomanjkanja kritičnosti in samokritičnosti, pa tudi neznanja in oportunitizma, ost obrne proti tistemu, ki je krivce navedel s pravi imenom, namesto proti krivcem. Dogaja se celo, da nekateri odgovorni subjekti po znanem geslu »napad je najboljša obramba« dolžijo druge za neuresničevanje dogovorjenega, sami pa ne izvršujejo svojih temeljnih nalog pri uresničevanju ustavnega položaja delavcev v združenem delu.

Ko govorimo o subjektivnem faktorju socialistične družbe, mislimo na zvezo komunistov, zvezo sindikatov, zvezo socialistične mladine, poslovne organe, strokovne službe in druge subjekte, ki imajo svoj interes in vpliv na družbeno zavest in na reševanje družbenih problemov v konkretnih temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih in Železarni kot celoti. Statuti, sklepi kongresov in med kongresi sprejete usmeritve in naloge najvišjih organov družbenopolitičnih organizacij konkretno opredeljujejo naloge osnovnih organizacij in organov, ki jih vodijo konkretne osebe in v katerih delujejo konkretni ljudje, glede uresničevanja ustave, zakona o združenem delu in drugih nalog. Zveza komunistov, socialistična zveza delovnega ljudstva in zveza sindikatov imajo svoje naloge in odgovornosti opredeljene tudi v ustavi, pa vendar naše konkretne razmere kažejo, da vsega tega ne izvršujejo dosledno in v duhu ustave. S tem sicer ne trdimo, da ne odigravajo pomembne vloge v družbeno-ekonomskem razvoju, vendar to bolj po zaslugi dobrih komunistov, aktivistov in članov organizacij, kakor enotne idejnopolitične akcije družbenopolitičnih organizacij.

Med temi subjektivnimi silami so tudi poslovodni organi od vodij TOZD do poslovodnega odbora in med njimi so tudi komunisti. Toda ne glede na to, na ta odgovorna dela in opravila so bili sprejeti tudi zaradi kvalitete borcev za uresničevanje ciljev naše socialistične revolucije, za ustvarjanje položaja delavcev v združenem delu, za razvijanje socialističnega samoupravljanja ... pa vendar ugotavljamo, da v Železarni nimamo razviti dohodkovnih odnosov, da je samoupravljanje oziroma delegatski sistem v zastoju, če ne celo v nazadovanju. Glede na družbeni položaj, ki ga imajo, imajo seveda velik vpliv na uresničevanje ustavnega položaja delavcev in s tem tudi večjo odgovornost. Čeprav imamo, na primer, v Železarni temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, pa se nismo dvignili iznad klasičnega podjetja, zato ne more biti govora o dohodkovnih odnosih in zato je tudi samoupravljanje oziroma delegatski sistem v zastoju ...

V gradivu lanske oktobrske seje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je bilo med drugim rečeno, da bodo »moralni temeljito spremeniti medsebojne odnose v tistih temeljnih oziroma delovnih organizacijah, kjer ne moremo niti govoriti o tem, da delavci pridobivajo dohodek na podlagi zakona o združenem delu, ampak še vedno z delitvijo, pravimo »preračunavanjem« ustvarjenega dohodka z vrha navzdol, z ravni delovne organizacije. Kot se sliši nemogoče, so to v bistvu še vedno klasična podjetja, v katerih sicer imajo temeljne organizacije pač zaradi tega, da je očitno izpolnjen pogoj o delovni celoti (320. in 321. člen zakona o združenem delu), dohodek pa delijo »po potrebah«, ki jih odmerjajo dejanski stroški, kamor so prišle tudi plače. Tak poračun je zato, ker mora imeti po določilih zakona vsaka temeljna organizacija bilanco stanja in uspehov. O posledicah, zlasti tistih, ki zadevajo skupno gospodarsko uspešnost, racionalnost ipd. in položaju upravljalcev v takem TOZD ne bomo govorili, dejstvo pa je, da pride v takih delovnih organizacijah po daljšem ali krajšem obdobju socialnega miru (ki ustreza zagovornikom podjetništva) do zaostrenih konfliktov ter spreminjanja odnosov ali pa tudi do izločanja TOZD, po pravilu akumulativnejših. O vsem tem bi se morali tudi v naši železarni kritično pogovoriti, kajti precej se nas tiče ta ocena.

Prav gotovo gre tudi v naši železarni za posameznike, kadar ugotovljamo, da omenjeno gradivo, »ki podcenjujejo pomen ali sploh ne razumejo, zakaj bi bile gospodarske težave posledice še neuresničenih družbeno ekonomskih odnosov, neustreznosti organiziranosti in odtujenosti delavca od sredstev reprodukcije. Samoupravljanje ne sprejemajo kot produkcijski odnos, ampak le kot institucionalizirano obliko bolj ali manj uveljavljene demokracije.«

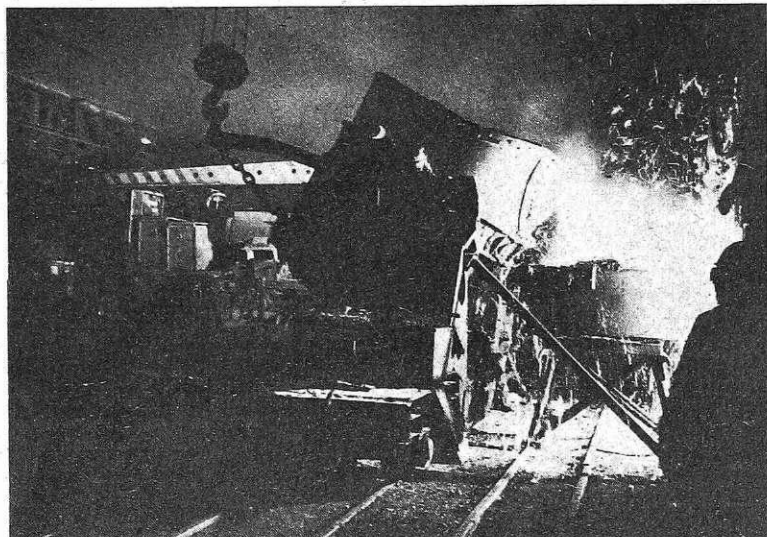
Seveda se zavedamo, da je dograjevanje družbeno ekonomskih odnosov v temeljnih organizacijah proces, ki bo trajal dalj časa, vendar v naši železarni še nekaj časa čutimo pri tem zastoj, ki ga nikakor ne bi smeli pripisovati samo gospodarskim težavam ali odtujenim sredstvom razširjene reprodukcije in včasih tudi resnični zapletenosti samoupravnih postopkov, temveč predvsem nezadostni aktivnosti vseh subjektivnih socialističnih sil v Železarni pa tudi subjektivnim pogledom na vlogo in pomen družbeno ekonomskega položaja delavca v združenem delu. Obracun s takim stanjem, stališči in prakso odlaganja pa seveda ne bo lahek, ker tudi nekateri najbolj odgovorni niso, ali zaradi neinformiranosti oziroma nepoznavanja svojih nalog in odgovornosti, oportunitizma ali zato, ker jim sedanje stanje ustreza, pripravljani tako stanje kritično priznati, kar bi pospešilo dograjevanje družbeno ekonomskih odnosov, s čimer v interesu delavcev TOZD in delovnih skupnosti in Železarnice kot celote ne smemo in ne moremo več odlagati.

PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA IN SUROVEGA ŽELEZA

Novembra 1984 smo v SOZD Slovenske železarnice izdelali 16.799 ton surovega železa, kar je 5 % manj, kot smo načrtovali. V lanskem letu smo vključno z novembrom izdelali 186.586 ton surovega železa in zaostali za kumulativnim planom za 4 %, za proizvodnjo v enakem obdobju leta 1983 pa za 2 %. Proizvodnja belega surovega železa je 6 % manjša od planirane, proizvodnja siviga surovega železa pa za 2 % presega kumulativni plan za leto 1984.

Proizvodnja jekla je za 3 % zaostala za mesečnim planom za november. Izdelali smo 69.003 ton surovega

(Nadaljevanje na 9. strani)

Vlivanje grodja v SM peč (foto I. Kučina)

S KAMPANJSKIM VALJANJEM DOSEGAJO NA POTISNI PEČI VEDNO BOLJŠE REZULTATE

V TOZD Valjarna bluming-štelcel so lani sredi junija po opravljenem generalnem remontu na valjarskem ogrodju prešli na kampanjski način valjanja. Ob primerno izdelanem programu, so menili takrat v TOZD Valjarna bluming-štelcel, bi pri dobrem sodelovanju s TOZD Jeklarna lahko zelo zmanjšali proizvodne stroške. Zmanjšala bi se poraba valjev, njihova obraba bi bila bolj enakomerna in tako bi se povečala njihova življenjska doba. Zmanjšala bi se tudi poraba energije, saj bi s kampanjskim valjanjem dosegli, da naprave ne bi tekale prazne. Tudi s pospešenim delovanjem potisne peči bi zelo zmanjšali specifično porabo energije.

Delo so organizirali v treh kampanjah. V prvi kampanji preko potisne peči valjajo samo slabe za Valjarno debele pločevine in nekaj sarž dnevno za štelcel. V naslednji kampanji valjajo ingote za Valjarno žice in

profilov in slabe za Valjarno debele pločevine. V tej kampanji ogrodge štelcel miruje in ta čas lahko izkoristijo za remonte. V zadnji kampanji pa valjajo predvsem trakove preko štelcel in slabe. Gredic za Valjarno

žice in profilov tudi v tej kampanji ne valjajo.

Pri kampanji valjanja preko potisne peči so si v TOZD Valjarna bluming-štelcel zastavili cilj izvaljati 100 slabov dnevno, kar je poleg treh sarž dinamov jekla, ki jih dnevno ulijejo v TOZD Jeklarna, 124 valjancev. Tako visoka proizvodnja predstavlja izredno obremenitev za štelcel, je pa ob dobro zastavljenem programu valjanja in pri minimalnih zastojih dosegljiva. Tak rezultat so doslej dosegli le dvakrat, rekordno proizvodnjo pa v decembrski kampanji potisne peči 17. decembra, ko so izvaljali 111 slabov in deset bram iz globinskih peči, ki so jih tudi prevajali v toplovaljane trakove. Poleg tega so izvaljali še 118 bram za Valjarno debele pločevine, ki imajo zelo kratek čas valjanja.

Potrebno je poudariti, da so imeli ta dan samo 283 minut zastojev, kar je le 19,6 % razpoložljivega delovnega časa. To je zelo malo, saj je zastojev v poprečju veliko več, kar 43 % vsega razpoložljivega časa. Tudi žerjavi v tretji hali so ta dan delali brez zastojev, kar je za nemoteno delo v času valjanja preko potisne peči zelo pomembno. V času obratovanja potisne peči sta v tretji hali povsem zasledena dva žerjava, prvi za zakladanje peči in drugi za odnašanje tistege dela vložka, ki ga valjajo za TOZD Valjarna debele pločevine, z

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRVI SKLIC VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE V NOVEM LETU

V torek, 29. januarja, se bodo na ločenih sejah sestali zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor Skupščine občine Jesenice. Upamo in želimo, da se ne bi ponovil primer noveletne seje zbora združenega dela, ki je bila nesklepčna, ker je manjkalo 25 delegatov, od tega kar 12 iz naše železarnice. Delegatom so predložena v razpravo in sprejem naslednja vprašanja:

PREDLOG RESOLUCIJE O POLITIKI IZVAJANJA DRUŽBENEGA PLANA RAZVOJA OBČINE 1981 — 1985 V LETU 1985

Osnutek resolucije so vsi trije zbora obravnavali na sejah 22. novembra in jo predložili v javno razpravo, ki jo je sklenil izvršni svet Skupščine občine Jesenice na 76. seji 26. decembra, ko je obravnaval dospele pripombe in predloge.

Po predlogu se bo fizični obseg proizvodnje v letu 1985 povečal real-

no za 2,9 %, skupna poraba v okviru SIS družbenih dejavnosti na ravni občine in občinska proračunska poraba oziroma splošna družbena poraba pa bosta večji za 47,7 %, pri tem pa bo rast prispevkov za financiranje Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja nekoliko hitrejša od rasti dohodka. Izvoz se bo letos nominalno zmanjšal za 3 %, konvertibilni za 12 %, uvoz pa povečal za 30 %, konvertibilni za 54 %, pri čemer pa nista upoštevana izvoz in

(Nadaljevanje na 7. strani)

O ČEM RAZPRAVLJATI OB ZAKLJUČNIH RAČUNIH

Obravnavanje rezultatov gospodarjenja po zaključnih računih je v OZD že dolgotrajna in utečena (tudi sindikalna) aktivnost, tako da organizacijskih pristopov najbrž ni treba posebej in ponovno razlagati. To pa seveda ne pomeni, da za učinkovitejšo razpravo, še prej pa razumljiva poslovna poročila in na koncu za dobre ukrepe za boljše gospodarjenje, ni mogoče nič več in bolje narediti pri pripravi gradiv in razprav, informiranju in spodbujanju ter odločanju o tem.

Sindikata in seveda delavcev ne zanima toliko računovodski vidik zaključnega računa, kot ga je treba do določenega roka poslati službi družbenega knjigovodstva.

Ob razpravi o predlogu zaključnega računa tudi ponavadi ni mogoče kaj bistvenega spreminjati v delitvi

(Nadaljevanje na 2. strani)

INVENTIVNA DEJAVNOST V ŽELEZARNI (TEORIJA)

Ena izmed ugotovitev okrogle mize o inventivnosti v Železarni, ki smo jo na uredništvu Železarnice organizirali 17. decembra (Železar 51/XXXIII), je bila, da so delavci slabo obveščeni o inventivni dejavnosti, da preslabo poznajo njeno opredelitev v samoupravnih splošnih aktih in pot za uresničitev neke ideje, predloga. Nekateri problemi množične inventivne dejavnosti so namreč že dolgo časa teoretično rešeni in razjasnjeni, vendar pozna rešitve le ozek krog ljudi, do posameznih delavcev in inovatorjev, ki zaradi teh problemov izgubljajo voljo in zaupanje, pa niso prišli.

V tem prispevku bom skušala na kratko povzeti teoretične opredelitve, kajti svoje stališče mnogo lažje zagovarjamo, ga uveljavimo, če smo

teoretično dovolj podkovani in natančno vemo, kdo nam mora na kaj

(Nadaljevanje na 3. strani)

PLAVŽARJI NAD PLANOM, JEKLARJI PRIZADETI Z REDUKCIJAMI ELEKTRIČNE ENERGIJE

Po podatkih statistične službe smo do 21. januarja izdelali 71.022,9 tone skupne proizvodnje, kar je 87 % družbenega plana in 91,3 % zmanjšane operativnega programa.

V 21 dneh januarja so delavci TOZD Plavž izdelali 8.700,2 tone grodja, kar je 100,4 % operativnega programa, ki je enak družbenemu planu.

V TOZD Jeklarna so vili 23.179 ton jekla, kar je 84,4 % družbenega plana in 87 % znižanega operativnega programa. Na slabši rezultat so vplivale tudi redukcije električnega toka, ki so onemogočale normalno obratovanje TOZD.

Odpremljenih je bilo 14.815,5 tone gotovih izdelkov in storitev, kar je 71,9 % družbenega plana in 75 % nekoliko nižjega operativnega programa. Vzrok zelo slabe odpreme so bile neugodne vremenske razmere, posledica tega pa pomanjkanje vagonov in kamionov.

O ČEM RAZPRAVLJATI OB ZAKLJUČNIH RAČUNIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

dohodka. Zato je toliko pomembnejše, da namesto formalne razprave o zaključnem računu opravimo vsebinsko razpravo o uspešnosti našega gospodarjenja in to povežemo s pripravo kvalitetnih letnih in srednjeročnih planov ter s sprejetjem ukrepov za izboljšanje rezultatov gospodarjenja v letu 1985. To se pravi, da je pomembno v teh razpravah ugotoviti, kako bomo zaustavili nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov, kako bomo z zniževanjem stroškov vplivali na nižjo rast cen in uveljavili bolj stimulativno delitev osebnih dohodkov.

Letos pa še posebej poudarjamo, da je lastne dosežene rezultate potrebno primerjati z rezultati sorodnih OZD v skupini ali podskupini dejavnosti. Brez takih primerjav je vsako indekso prikazovanje lastnih rezultatov pesek v oči.

Sindikalne organizacije naj vztrajajo, da bodo razprave ob zaključnih računih osredotočene na štiri vsebinske sklope, in sicer:

— **ocena kakovosti pridobivanja dohodka** (dohodek na delavca, dohodek na angažirana sredstva — primerjava s sorodnimi OZD, koliko je dohodek rezultat večje proizvodnje, višje produktivnosti, boljšega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, zmanjševanja materialnih stroškov, združevanja dela in sredstev, posodabljanja tehnološkega procesa, koliko pa zgolj posledica višjih cen, kolikšen del dohodka je pridobljen na podlagi inovacij, ali je del dohodka rezultat izjemnih ugodnosti);

— **ocena kakovosti razporejanja in delitve dohodka** (ali je doseženi dohodek razporejen skladno z družbenimi usmeritvami, kakšna so bila razmerja med osebnimi dohodki na delavca in akumulacijo na angažirana sredstva v primerjavi s sorodnimi OZD v tekočem srednjeročnem obdobju, kako je razporejen del dohodka pridobljen na podlagi inovacij, kakšno je razmerje med osebnimi dohodki in akumulacijo v dohodku in kakšen je vzrok za tako dobro ali slabo razmerje);

— **ocena kakovosti gospodarjenja z denarjem** (kakšen je likvidnostni položaj TOZD, kakšen je obseg dinarske ali devizne zadolžitve — ukrepi za zmanjšanje kreditne odvisnosti, kakšni so bili ukrepi za lastno razbremenjevanje, kakšna je razlika med prejetimi in plačanimi obrestmi, kakšen je koeficient obračanja obratnih sredstev);

— **konkretizacija ciljev ekonomske politike v planih OZD** (kaj načrtujemo za višjo raven proizvodnje in izvoza, izboljšanje ekonomičnosti in produktivnosti — da bi dosegli tak dohodek, ki bo omogočal rast realnih osebnih dohodkov in akumulacije, kako bomo z zniževanjem stroškov vplivali na nižjo rast cen, kako bomo dosegli stimulativnejšo delitev na podlagi samoupravnih sporazumov dejavnosti in v letnih planih postavili ustrezna, na podlagi resolucije določena razmerja med akumulacijo in bruto osebnimi dohodki).

Ob vsem tem pa ne gre pozabiti tudi na (ne)dosežene rezultate pri uveljavljanju delitve po delu in rezulta-

tih dela (ali je bilo ustrezno vrednoteno proizvodno in kreativno delo ter delo v težjih delovnih pogojih, ali je sistem delitve osebnih dohodkov stimuliral k zmanjševanju materialnih stroškov, kakšna je bila višina osebnih dohodkov izplačanih na osnovi inovacij, ali je bila materialna in socialna varnost delavcev zagotovljena z osebnimi dohodki in vzajemnostjo ter solidarnostjo).

V vseh teh pripravah in razpravah je vloga in naloga sindikalnih organizacij in organov, da zahtevajo od poslovnih organov, da pravočasno pripravijo in predložijo v razpravo poročila; da delavskim svetom predlagajo, da ob ugotovitvi zaključnega računa istočasno ocenijo tudi učinkovitost dela poslovnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili (520., 521. člen ZZD), da zagotovijo,

da bodo zbori delavcev sklepali o predloženih poročilih in ukrepih za učinkovitejšo gospodarjenje ter predlagali dodatne ukrepe, da zahtevajo, da bodo delavski sveti odločali o predlogih ukrepov za boljše gospodarjenje; sindikalne organizacije in organi pa naj tudi sami izoblikujejo lastno stališče do teh vprašanj ter z njimi seznanijo delavske svete in zore delavcev.

Pri vsej tej aktivnosti pa ni zamenljiva vloga organizatorjev informiranja in tajnikov samoupravnih organov, zato Center Delavske enotnosti za razvijanje obveščanja v združenem delu pripravlja seminarje na to temo. Razpis objavljamo tudi v današnji številki Železarnja.

(Informacija RS ZSS za obveščanje v združenem delu)

S KAMPANJSKIM VALJANJEM DOSEGAJO NA POTISNI PEČI VEDNO BOLJŠE REZULTATE

(Nadaljevanje na 1. strani)

valjavskega ogrodka. Pri delovanju potisne peči je dotok materiala z bluminga v tretjo halo večji kot sicer, saj gre tja praktično ves vložek iz Jeklarne. V tretji hali ostane le en žerjav za oskrbovanje brusilnih strojev, za odpremo, transport in vse ostalo. Če se v času kampanje pokvari katerikoli žerjav v tretji hali, nastanejo zastoji tudi na potisni peči. Ker na delo potisne peči vplivajo tudi ostali dejavniki, so v času kampanje vsi napori usmerjeni prav v njeno nemoteno delo in delovanje vseh naprav je podrejeno dobri založenosti potisne peči.

Z doslednim ustvarjanjem pogojev za čim boljše izkoriščenost potisne peči se iz leta v leto izboljšujejo tudi delovni rezultati, s tem pa se zmanjšuje tudi specifična poraba energije, kar je zelo pomembno. V letu 1983 so dnevno izvaljali v poprečju 35 slabov preko potisne peči, lani v prvem polletju 45, v drugem pa 55,8 slabov. Izredno se je dvignila produktivnost v decembrski kampanji, ko so izvaljali 68 slabov na dan. V januarju se je ta številka povečala na 69,6, kar je še skoraj 70 % za naše razmere izredno visoko zastavljene cilja. Pri tem je treba upoštevati, da je valjanje kombinirano: slabi iz potisne peči za štekel in za Valjarno debele pločevine iz globinske peči. Takega programa drugje po svetu ne uporabljajo. Pri nas pa daje najbolj optimalne rezultate, saj se v času, ko se na šteklju valjajo slabi iz potisne peči, na blumingu valjajo brame iz globinskih peči, ker zanje zadostuje zelo kratek čas valjanja. Tak program je posledica naših specifičnih pogojev dela in tehnologije. Pri teh še vedno zelo neugodnih pogojih pa dosegamo dokaj dobre specifične porabe energije.

Za kurjenje in segrevanje potisne peči na določeno temperaturo je potrebno približno 30.000 kub. m zemeljskega plina. To je pomembna postavka pri proizvodnih stroških. Če je kampanja kratka je specifična

poraba večja. Če preko potisne peči zvaljajo manj kot 50 slabov dnevno je specifična poraba izredno visoka. Z intenziviranjem dela na potisni peči skušajo specifično porabo čim bolj zmanjšati. V prvem polletju lani je znašala 111,16 kub. m na tono, v drugem pa 98,5 kub. m na tono. V decembrski kampanji so porabo zemeljskega plina znižali že na 86,6 kub. m na tono. V januarški kampanji je poraba sicer znašala 90,6 kub. m zemeljskega plina na tono proizvodnje, vendar je treba upoštevati, da so izvaljali tudi 760 ton nerjavnih kvalitet, ki zahtevajo daljši čas ogrevanja. Preračunano na navadno kvaliteto, bi v zadnji kampanji porabili le 78,5 kub. m plina na tono jekla. To pa so porabe, ki so že blizu evropskih standardov. Rezultate lahko še naprej izboljšujejo predvsem z doslednostjo pri izdelavi programa valjanja in z uvajanjem kombiniranega valjanja iz potisne in globinskih peči, pa tudi tako, da vztrajno zmanjšujejo zastoje na valjavskem ogrodju in kar je tudi zelo pomembno, na žerjavnih v tretji hali.

Z intenzivnostjo dela na potisni peči bodo zmanjšali čas kampanj, to pa pomeni tudi manjšo porabo energije. Vendar bi pri krajšem času obratovanja potisne peči postalo segrevanje na predpisano temperaturo že predrago. Ker bodo z boljše organizacijo dela in zmanjševanjem zastojev še bolj pospeševali ritem valjanja preko potisne peči, razmišljajo, da bi bilo kampanj valjanja preko potisne peči manj. Torej obdržati sedanjo dolžino kampanje, zmanjšati pa njihovo število. Namesto dvanajstih kampanj letno bi zadoščalo le devet ali deset kampanj.

Železarski globus

BRAZILIJA

Velika brazilska železarna Tubarao je pričela dobavljati prve količine 35.000 ton slabov ameriški železarni Fontana v Kaliforniji za predelavo v toplo valjane trakove. Ta kalifornijska železarna je po daljši prekinitvi ponovno pričela obratovati, sklenjeno pa je, da bo še nadalje predelovala slabe iz brazilske železrne.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Dai-do Steel Co. je razvila nov proizvodni postopek taljenja jekla, pri katerem vpihava premog v prahu skupaj s kisikom in inertnim plinom v talilo. S tem postopkom naj bi zmanjšali porabo električne energije za taljenje jeklenega odpadka. Premog v prahu zgori skupaj z vpihanim kisikom v ogljikov monoksid. Istočasno vpihujejo kisik od zgoraj navzdol v reakcijski prostor in s tem delno oksidirajo ogljikov monoksid v ogljikov dioksid. Tako nastali dimni plini odhajajo iz peči, prehajajo pa istočasno prek jeklenega odpadka v zgornjem delu peči in ga predgreva. Poskusne šarže v enotonski peči so pokazale, da je mogoče s polnim izogrevanjem premoga v prahu pridobiti okoli 32 % toplote in jo tudi izkoristiti za ogrevanje taline. Brez dvoma obstajajo določene gospodarske prednosti tega novega postopka. Zato bodo zgradili najprej manjšo poskusno napravo, nato pa večjo, ki naj bi obratovala že na komercialni podlagi.

(Iz Delegatskega biltena št. 37)

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA V JANUARJU

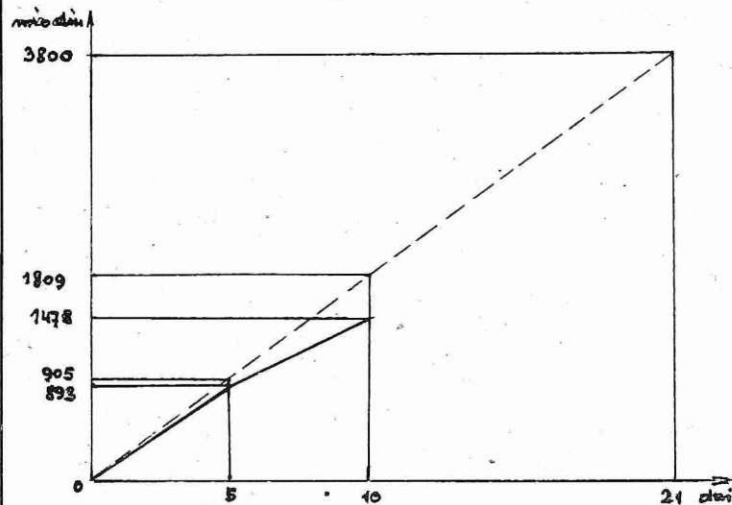
Doseženi rezultati v prvih desetih delovnih dnevih meseca januarja so zelo slabi. Dosegli smo samo 1.478 mio din realizacije, kar pomeni pravzaprav dnevno 147,8 mio din ali 81 % planirane realizacije. Izredno neugodne vremenske razmere so povzročale v proizvodnji in odpremi izdelkov velike zastoje. Proizvodnja je bila dodatno ovirana z omejitvijo porabe el. energije in zemeljskega plina. Razmere v proizvodnji kot tudi pri zagotavljanju prevoznih sredstev v odpremi so se v zadnjih dneh uredile. Velike medfazne zaloge polizdelkov in izdelkov v skladiščih omogočajo še vedno doseganje postavljenega cilja v skupni realizaciji, ki je planirana za mesec januar v vrednosti 3.800 mio din.

Tako velik zaostanek je možno nadoknaditi v preostalih dneh le z izrednimi napori in ob dobri organizaciji proizvodnje in odpreme.

Imenovana je skupina, ki mora uskladiti delo v TOZD in prek prevoznih organizacij (železnica, cestni prevoz) s sodelovanjem vseh delavcev realizirati postavljene cilje, ki so pogoj za doseganje planirane realizacije in stimulacije.

Zahtevnosti te naloge se moramo vsi zavedati in po svojih najboljših močeh na delovnih mestih prispevati svoj delež.

Poslovodni odbor Železarne

Legenda: planirano za 10 dni je 1809 mio din; doseženo za 10 dni je 1478 mio din.

Plavžar (foto: B. Čušin)

CELOVIT NADZOR NAD CENAMI

Zbor združenega dela in Zbor občin skupščine SR Slovenije bosta v sredo, 30. januarja, obravnavala PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O DRUŽBENI KONTROLI CEN Z OSNUTKOM ZAKONA.

Dokument ureja le nekatera vprašanja s področja družbene kontrole cen v Sloveniji, skupaj z zveznim zakonom o sistemu družbene kontrole cen, ki ga je sprejel Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in velja od 1. januarja letos, pa predstavlja celoto zakonskega urejanja družbene kontrole cen. Določbe osnutka zakona, ki se nanašajo na organizacije združenega dela, vključujejo tudi druge organizacije in skupnosti, smiselno pa se uporabljajo še za druge udeležence v proizvodnji, opravljanju storitev in v blagovnem prometu.

Dokument določa izdelke in storitve, za katere lahko sprejemajo ukrepe neposredne kontrole cen republika in občine, republiški organi, si sprejemajo ukrepe neposredne kontrole cen in načine izvajanja njegovih pooblastil ter republiški upravni organi za opravljanje, strokovno analitičnih in upravnih zadev na področju cen, ki so določene z zveznim zakonom.

Organizacijam združenega dela je dana možnost, da predlagajo Gospodarski zbornici Slovenije oziroma tedobčinskih gospodarskim zbor-

nicam, da proučijo in uskladijo razmerja in raven cen posameznih izdelkov in storitev, za katere se lahko ukrepi neposredne kontrole cen sprejemajo na ravni republike ali občin. Gospodarski zbornici pa je prepuščeno, da s svojimi splošnimi listinami določijo, za katere izdelke oziroma storitve in na kakšen način se opravi postopek proučitve in uskladitve razmerij in raven cen v republiki oziroma medobčinskih gospodarskih zbornicah.

Za kmetijske pridelke, ki so določeni s planskimi akti na ravni federacije, lahko Izvršni svet Skupščine SR Slovenije določi zaščitne cene.

Izvršni svet je tudi pooblaščen, da predpiše ukrepe neposredne kontrole cen še za izdelke in storitve, za katere lahko te ukrepe sprejemajo pristojni organi na ravni občin, vendar le v primeru, če ti niso ukrepali v 30 dneh od prejema predloga za uvedbo ukrepa neposredne kontrole cen.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona o družbeni kontroli cen sta objavljena v Poročevalcu št. 39 z dne 18. decembra 1984.

RAZPRAVA O KVALITETNI PROBLEMATIKI

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje je z dopisom dne 26. novembra 1984 obvestil vodje TOZD, glavne tehnologe TOZD in predsednike odborov za gospodarstvo, da morajo, skladno s sklepom odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne z dne 31. oktobra 1984, obravnavati problematiko kvalitete proizvodnje na osnovi poročila OTK in sprejeti ustrezne ukrepe za izboljšanje kvalitete.

Razprava je bila zamišljena tako, da naj bi vodje TOZD skupaj s tehnologi izdelali natančnejše poročilo za svojo TOZD in ga dali v obravnavo odboru za gospodarstvo TOZD in tisti delovni skupini, kjer je prisotna problematika odstopanj od kvalitativnih zahtev. Po sklepu odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne bi bilo treba proti vsakemu, ki ima neodgovoren odnos do zahtevane kvalitete, ustrezno ukrepati.

Kot je razvidno iz sprejetih zapisnikov, so problematiko kvalitete obravnavali odbori za gospodarstvo v TOZD: Plavž, Valjarna blumingštel, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Žičarna, Profilarna, Jeklovlek, Elektrode in Remontne delavnice. Po sklepih, ki so jih sprejeli odbori za gospodarstvo, bi lahko sodili, da predlog odbora za gospodarstvo pri DS Železarne v TOZD ni naletel na ustrezen odmev, saj so ukrepe v bistvu sprejeli le v TOZD Valjarna blumingštel in v TOZD Žičarna. Toda tudi v teh dveh TOZD so se izognili sklepu, da naj se proti vsakemu, ki ima neodgovoren odnos do zahtevane kvalitete, ukrepa v skladu z našimi samoupravnimi akti.

INVENTIVNA DEJAVNOST V ŽELEZARNI (TEORIJA)

(Nadaljevanje s 1. strani)

odgovoriti, ali kdo je dolžan pomagati.

Kot vemo, je do delitve družbe na razrede prišlo zaradi delitve dela na ročno in umsko. V naši brezrazredni družbi naj bi to delitev odpravili. Zato je sleherni delavec ob svojem ročnem delu dolžan in ima pravico upravljalni tudi svojo pamet, o tem svojem delu, delovnem postopku tudi razmišljati. Iz brezpravne delovne sile ima pravico postati kreativen delavec — ustvarjalec. Pravice do ustvarjalnosti ne daje neka šola, izobrazba, ampak delo, ki ga opravlja, za katero je odgovoren. Lastna ustvarjalnost pri vsakodnevnem delu daje človeku tudi občutek zadovoljstva, potrebnosti, uspešnosti in strokovnosti. Za delavca, ki neko delo opravlja z veseljem, ker ga dobro pozna, radi rečemo, da je na tistem področju doma.

Pravilnik o varstvu in vrednotenju izumov in tehničnih izboljšav ter drugih oblik inventivnega ustvarjanja, ki smo ga delavci Železarne sprejeli na referendumu 21. aprila 1984, skuša spodbujati ustvarjalnost med delavci Železarne in jim hkrati omogočiti, da svoje zamisli, predloge, izboljšave tudi uresničijo.

Zaradi različnih stopenj zahtevnosti in vloženega znanja so v pravilniku opredeljene različne oblike inventivnega ustvarjanja, od koristne ideje, koristnega predloga, tehnične izboljšave do izuma. Podrobneje bom opredelila prve tri, ki so pri nas pogostejše.

— **koristna ideja** je vsaka pobuda, ki nakazuje nek problem in daje osnovne idejne elemente za njegovo rešitev. Ni še dovolj tehnično in organizacijsko obdelana in zahteva še znatno strokovno delo, da lahko preide v tehnično izboljšavo.

— **koristen predlog** omogoči smotrnejšo rešitev ali izvajanje nekega delovnega postopka, pa glede na svojo kvaliteto organiziranost in kreativnost ne more biti uvrščen med tehnične izboljšave (o tem ali gre za koristen predlog ali tehnično izboljšavo odloči vodstvo TOZD v sodelovanju s komisijo za inovacije).

— **tehnična izboljšava** je vsaka racionalizacija dela, ki nastane z nerutinsko uporabo znanih tehničnih sredstev in tehničnih postopkov v vseh fazah delovnega procesa, je uporabna, koristna in daje pozitivne učinke. Mora biti tudi relativno nova, vsaj na ravni TOZD.

Kakšna pa je pot do realizacije nekega predloga, ideje? V pravilniku je ta pot zapisana zelo konkretno in glede tega ne bi smelo biti dilem, zaštoje. A to je teorija!

Neko koristno idejo, predlog lahko avtor v pisni obliki posreduje oddelku za zaščito industrijske lastnine. Enostavnejša pot je, če jo pisno ali ustno poda članom komisije za inovacije v TOZD. Ti so idejo dolžni zapisati in posredovati omenjenemu oddelku. Nato o koristnosti in izvedljivosti predloga oziroma ideje odloči odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD. Če ugotovi, da je predlog ali ideja koristna in da jo lahko realizira avtor sam, je vodstvo TOZD, v kateri se koristen predlog ali ideja realizirata, dolžno avtorju omogočiti izvedbo. Če avtor potrebuje pomoč, je prav tako vodstvo TOZD dolžno izdati vsa ustrezna naročila in zadolžiti posamezne sodelavce iz vodstva TOZD za izvedbo naloge. Pri izvedbi svojega predloga ima avtor pravico sodelovati, dolžan pa je sodelovati pri morebitnih spremembah in dopolnitvah. Koristen predlog ali ideja lahko preraste v tehnično izboljšavo.

Postopek za priznanje tehnične izboljšave se prične, ko oddelke za zaščito industrijske lastnine prejme prijavo avtorja na predpisanem obrazcu. Prijava se lahko nanaša na že realizirano izboljšavo, za katero je dalo soglasje vodstvo TOZD uporabnice izboljšave, in sicer najkasneje v roku enega leta po uvedbi, ali pa na nerealizirano izboljšavo, ki je že toliko obdelana, da je realizacija mogoča brez dodatnih tehničnih ali organizacijskih obdelav. Prijava mora vsebovati opis izboljšave, ekonomske pokazatelje, potrebne podatke, risbe. Če avtor tega ne zmore sam, mu morajo pomagati strokovnjaki TOZD, v kateri združuje delo. Predlog tehnične izboljšave nato obravnava komisija za inovacije v TOZD, njeno oceno in vso zbrano dokumentacijo pa pregleda odbor za gospodarstvo, ki da končno oceno.

Prvenstvo do avtorstva ima tisti, ki je prvi prijavi predlog. Več soavtorjev se mora že pred prijavo predloga dogovoriti o odstotkih udeležbe. V spornih primerih odbor za gospodarstvo pritegne k obravnavi še druge strokovne delavce iz TOZD oziroma Železarne ali celo zunanje izvedence. Avtorji lahko sodelujejo na sjah, na katerih obravnavajo njihove predloge, v času glasovanja o pri-

znanju in vrednotenju predloga pa te pravice nimajo.

TOZD, ki je sprejela predlog tehnične izboljšave, ga mora preizkusiti v treh mesecih in o tem obvestiti avtorja. Če predloga tehnične izboljšave ne sprejme, mora avtorja pisno obvestiti, ta pa ima pravico svoj predlog ponuditi drugim temeljnim organizacijam. Če po enem letu od sprejema predloga TOZD še ni prišla uresničevati tehnične izboljšave, imajo pravico do njene uporabe vse OZD v državi proti obveznemu plačilu avtorju za uporabo tehnične izboljšave.

Pri uveljavljanju inovacij so dolžni sodelovati naslednji organi in službe: vodstvo in vodja TOZD, strokovne službe, oddelke za zaščito industrijske lastnine, komisija za inovacije v TOZD, strokovna komisija na nivoju delovne organizacije, odbor za gospodarstvo v TOZD in delavski svet TOZD.

Njihove naloge in pristojnosti so podrobno in pregledno navedene v pravilniku, vodja TOZD pa je tisti, ki mora aktivno vzpodbujati inventivno dejavnost v TOZD in hkrati spremljati uvajanje inovacij v proizvodnjo. Sodelovati mora tudi s službami in organi, ki so zadolženi za izvrševanje nalog s področja inventivne dejavnosti. Pri pospeševanju množične inventivne dejavnosti mu naj bi bila v pomoč komisija za inovacije v TOZD. V naših temeljnih organizacijah so jih pred kratkim imenovali odbori za gospodarstvo, zato njihovo delo še ni povsod zaživelo. Pravilnik določa naslednje naloge in pristojnosti take komisije:

— strokovno pregleduje posredovane prijave za inovacije, ocenjuje njihovo uporabnost in kakovost ter odboru za gospodarstvo podaja strokovne ocene in mnenja o posameznih prijavah,

— strokovno razsoja v primeru sporov o avtorstvu,

— zbira in proučuje evidentirane ideje ter jih razvršča glede na aktualnost in izvedljivost,

— spremlja uporabo realiziranih koristnih predlogov in izboljšav,

— predlaga izdajo ustreznih naročil za izvedbo idej in spremlja njihovo izvedbo,

— o zbranih idejah in rezultatih svojega dela obvezno pisno obvešča oddelke za zaščito industrijske lastnine in odbor za gospodarstvo,

— izdela polletna in letna poročila o svojem delu,

— odboru za gospodarstvo predlaga višino posebnih nadomestil in nagrad.

Člani komisije za inovacije so v proizvodnih temeljnih organizacijah obvezno: tehnolog, vodja proizvodnje, asistent za delovne naprave, predstavnik sindikata, ki ga imenuje izvršni odbor sindikata in član odbora za gospodarstvo. V storitvenih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih morajo biti člani komisije za inovacije: trije strokovnjaki za posamezna področja dela, predstavnik sindikata in član odbora za gospodarstvo.

Te komisije so bile imenovane z namenom, da bi delavcem — inovatorjem olajšale pot pri uveljavljanju inovacij in jim pomagale. Zato objavljamo poimenski seznam vseh komisij v TOZD naše železarne. Naj-

prej je naveden predsednik komisije, nato člani.

TOZD PLAVŽ: Marjan Drolc, Miha Tolar, Franc Golba, Franc Kramar, Blaž Vasiljevič.

TOZD JEKLARNA: Jože Arh, Henrik Zupan, Karol Ravnik, Friderik Oman, Miran Knežević.

TOZD LIVARNA: Milan Gartner, člani komisije bodo imenovali na prvi seji odbora za gospodarstvo.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL: Franc Podlipnik, Brane Strmole, Lado Podlipnik, Miro Mohorič, Franc Tavčar, Anton Sitar, Elza Pernuš.

TOZD VALJARNA ŽICE: Slavko Justin, Janez Kovač, Nazif Ljuta.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE: Jože Zidar, Milorad Stanišić, Milan Šulc, Jakob Šranc, Franc Justin.

TOZD HV BELA: Miro Eržen, Peter Muhar, Mitja Benedičič, Miha Hladnik, Milan Pristov, Nino Trifon.

TOZD HV JESENICE: komisijo bodo imenovali na prvi seji odbora za gospodarstvo.

TOZD ŽICARNA: Vinko Pogačnik, Sašo Piber, Mirko Urbas, Bogo Tomazin, Marjan Božič, Albin Zemlja, Himzo Kaltak.

TOZD PROFILARNA: Sandi Bertonec, Jože Bevc, Anton Legat.

TOZD VRATNI PODBOJI: Franc Pretnar, Tomaž Kavčič, Gregor Hudrič, Miro Vavpotič, Branko Landero, Marija Kolenc, Dragica Mitrovič, Zvonimir Odar.

TOZD JEKLOVLEK: Matevž Gluhar, Anton Klemenc, Stane Pagon, Marjan Ravnik, Stane Horvat.

TOZD ELEKTRODE: Franc Tersegav, Marjan Ulčar, Srečo Žen, Stanko Sedlar, Ivan Lakota, Janez Zaveljčina.

TOZD ŽEBLJARNA: Peter Gasar, Jože Hlebanja, Evgen Thaler, Vlado Stenovec, Ljubo Petrovski.

TOZD TRANSPORT: Lado Skube, Miro Kalan, Marjan Rekar, Janez Urh, Rudi Radič, Franc Korbar, Janez Kapus.

TOZD ENERGETIKA: Franc Mertelj, Milovan Radonjič, Jože Kramar, Franc Bassenese, Jože Starc, Damjan Gasar, Štefan Matuš, Zvone Škrjanc, Tomaž Mencinger.

TOZD STROJNE DELAVNICE: Bogomir Eržen, Lovro Kalamar, Mirko Dimc, Matko Medja, Tibor Zavrl.

TOZD VZDRŽEVANJE: Avgust Novšak, Ahmed Felalović, Ivan Langus, Brane Cepič, Rado Legat.

TOZD REMONTNE DELAVNICE: Silvo Bradaskja, Karol Koblar, Vladimir Sodja, Franc Presterel, Franc Svetina, Marjan Vovk.

To so torej ljudje, ki morajo biti v svojem delovnem okolju posebni pobudniki inventivne dejavnosti in ki morajo spodbujati ustvarjalni odnos sodelavcev do dela in jim pomagati pri uresničevanju njihovih koristnih idej za izboljšanje obstoječih proizvodnih postopkov. Pri njihovem delu jim želimo čim več vestnosti, poštenosti in zanesenosti, saj začnemo novo poglavje v razvoju množične inventivne dejavnosti v Železarni.

Kako taka komisija v resnici deluje in kako je v praksi z uveljavljanjem neke inovacije, pa kdaj drugič.

Cvetka Martinčič

ZMANJŠAN HRUP VENTILATORJEV NA BELI

Krajevna skupnost Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela je poslovodnemu odboru naše železarne poslala zahvalo za zelo učinkovito in hitro zmanjšanje hrupa ventilatorjev v Hladni valjarni Bela.

Krajanje te krajevine skupnosti so poslovodni odbor Železarne na hrup večkrat dobronamerno opozarjali, saj jih je zelo motil, predvsem v nočnem času.

Z ukrepi za zmanjšanje hrupa ventilatorjev so se razmere bistveno izboljšale, kar kažejo meritve Gradbeno projektnega zavoda z Reke in v zadnjih mesecih lanskega leta majhno število pritožb. Finančna sredstva v višini 1,86 milijona dinarjev so bila torej koristno naložena v zadovoljstvo vseh krajanov, med katerimi je tudi veliko delavcev naše železarne. Zmanjšanje hrupa ventilatorjev v Hladni valjarni Bela je ta-

ko še en prispevek železarjev k boljšemu okolju in dokaz, kako se lahko s sodelovanjem in razumevanjem rešujejo tudi težji ekološki problemi.

Krajanje krajevine skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli prispevali k realizaciji projekta ter samoupravnim organom Železarne, ki so odločali o delitvi sredstev za rešitev te problematike. Zahvaljujejo se tudi delavcem Gradbeno projektnega zavoda za vestno opravljene meritve in analizo, s katero bodo vse krajeane seznanili na zborih krajanov.

Lilijana Kos

RAZPORED DEŽURSTVA V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

26. in 27. januarja, Milenko PERIČ, Jesenice, Savska 1/a, tel. št. 83-944.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 28. JANUARJA DO 3. FEBRUARJA

28. januarja, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.

29. januarja, Vito GRICAR, vodja Valj. deb. pl., Jesenice, Titova 2, tel. št. 81-279.

30. januarja, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, tel. št. 82-118.

31. januarja, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.

1. februarja, Tomaž KAVČIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.

2. februarja, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, tel. št. 81-413.

3. februarja, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janševa 6, tel. št. 81-026.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 28. 1.	JANEZ ARH	MITJA BENEDIČIČ
TOREK – 29. 1.	EDO KAVČIČ	AVGUST NOVŠAK
SREDA – 30. 1.	IVAN ŠENVETER	ALOJZ SLIVNIK
ČETRTEK – 31. 1.	STANE ERŽEN	BERTI KRAPEŽ
PETEK – 1. 2.	ANTON BURJA	MIHA ŠLIBAR
SOBOTA – 2. 2.	FRANC ARNEŽ	KLAVDIJ MLEKUŽ
NEDELJA – 3. 2.	VANDA ENIKO	VOJKO MENCINGER

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 3551
vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14. do 18. ure
nočni pa od 18. do 06. ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 16. do 18. ure
nočni pa od 18. do 06. ure

Prodaja poslov se izvede na vodstvu TOZD Vzdrževanje, oziroma v sobi dežurnega vzdrževanja.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 28. januarja do 2. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel.

POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.

V soboto, 2. februarja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce od 11. do 12. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 15,30 do 16,30.

V soboto, 2. februarja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

RAZPIS ZA ŽERJAVOVODSKI TEČAJ

V spomladanskem času bomo organizirali ŽERJAVOVODSKI TEČAJ za delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne Jesenice. Kandidati za vpis morajo:

- biti vsaj eno leto zaposleni v Železarni Jesenice,
- imeti najmanj šest razredov osnovne šole,
- imeti odslužen vojaški rok,
- izpolnjevati psihofizične zahteve.

Kandidati dobijo obrazce (prijave) pri personalnih delavkah TOZD in delovnih skupnostih. Obrazce naj pravilno in čitljivo izpolnijo in jih nato vrnejo personalnim delavkam do 31. januarja 1985.

Prosimo, da kandidati upoštevajo navedeni rok, ker poznejših prijav zaradi organiziranih zdravniških in psiholoških pregledov ne moremo upoštevati.

Kadrovski sektor

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD DRUŽBENA PREHRANA z dne 15. januarja 1985 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1. II. kantinerka, šifra 9019, D-2, 4.kategorija, 2 osebi

2. kuhinjske pomočnice, šifra 9520, D-2, 3.kategorija, 2 osebi

prosta dela in naloge za določen čas šestih mesecev:

3. II. kantinerka, šifra 9019, D-2, 4.kategorija, 5 oseb

Pogoji:

ad 1, 3 — poklicna trgovska ali dokončana osnovna šola, poskusno delo dva meseca;

ad 2 — dokončana osnovna šola.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovski sektor Železarne z oznako »za TOZD DRUŽBENA PREHRANA«.

Po sklepih delavskih svetov temeljnih organizacij ter na osnovi določil statutov temeljnih organizacij, razpisne komisije temeljnih organizacij v delovni organizaciji SZ — ŽELEZARNA Jesenice, Jesenice, z o. sol. o. 64270 Jesenice, C. železarjev 8

RAZPISUJEJO PROSTA DELA IN NALOGE

1. VODJA TO PLAVŽ Jesenice, Jesenice

2. VODJA TO HLADNA VALJARNA Jesenice, Jesenice

3. VODJA TO ENERGETIKA Jesenice, Jesenice

4. VODJA TO PROFILARNA Javornik, Jesenice

5. VODJA TO ŽEBLJARNA Jesenice, Jesenice

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, morajo kandidati za opravljanje navedenih del in nalog izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo od tč. 1 do 3 visoko šolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v industriji,

— od točke 4 do 5 višjo šolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v industriji

— da imajo moralno-politične in etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Mandat izbranega kandidata bo trajal štiri leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev (diploma, opravljanje dosedanjih del in nalog, delovni dobi) v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo« in z natančno navedbo temeljne organizacije za katero se prijavljajo, v roku osmih dni po objavi na naslov: Kadrovski sektor Železarne Jesenice, 64270 Jesenice, C. železarjev 8.

18. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V petek, 11. januarja, so se na 18. seji sestali člani odbora za splošne zadeve. Obravnavali so poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje, odobrili službena potovanja v tujino, potrdili poročilo in oceno opravljenega službenega potovanja v tujino in rešili tekoče zadeve.

Odbor je obravnaval poročilo o izvrševanju sklepov in ugotovil, da so vsi izvršeni.

Odobril je službena potovanja v tujino naslednjim delavcem:

— Matevžu Podrekarju, Feliksu Beštru in Branku Vrečko v Berliner Stahlwerke Berlin ZRN in DDS Danska na ogled črpalnic s čistilno napravo, kakršne so tudi predvidene v jeklarni 2.

Zaradi nujnosti potovanja so člani posebne komisije 11., 12. in 13. decembra obravnavali dodatne vloge in sprejeli sklepe. Odbor se je z njimi seznanil in jih potrdil:

— Janez Pikon, Franc Seljak in Peter Klofutar so potovali v ZRN k firmi Mannesmann Demag — Hütten-technik na sestanek, ker ta firma ne dostavlja dokumentacije v pogodbenih rokih za izvajanje projekta jeklarna 2.

— Marin Gabrovšek, Drago Finžgar, Zdravko Črv in sofer Jože Šparovec so potovali v Italijo k firmi Danieli na strokovne razgovore glede načrtovanja kvalitetnega dela in rekonstrukcije Valjarne žice, obenem pa so si ogledali firmo Alfa v Bresci.

— Boris Pesjak je potoval v Avstrijo na Dunaj k firmi Compjuter Associati GMH na razgovor, kako rešiti naš dolg do konca prvega četrtletja 1985 in preprečiti blokado sredstev v Avstriji.

Božidarju Brudarju je odbor dodatno odobril dve dnevnici, ker je bil na strokovnem izpopolnjevanju v Kölnu v ZRN.

Vrsta nadomestila

Cela dnevnic	1220 din
Polovica dnevnice	640 din
Znižana dnevnic	460 din
Nočnina na osnovi računa hotela B kat.	po računu
Nočnina v gost. obratih višje kat.	do 910 din
Nočnina brez računa	370 din
Montažna dela v kraju, oddaljenem nad 100 km (pripomba: Dnevnic in nočnina veljata v primeru, če je organizirana hrana in prenočišče)	
do 7 dni:	
— dnevnic	800 din
— nočnina	400 din
nad 7 dni:	
— dnevnic	550 din
— nočnina	400 din
Dodatek za ločeno življenje	8.000 din
Terenski dodatek:	
— brez prevoza	400 din
— organiziran prevoz	200 din
Kilometrini za uporabo lastnega vozila za službeno potovanje	15,10 din/km

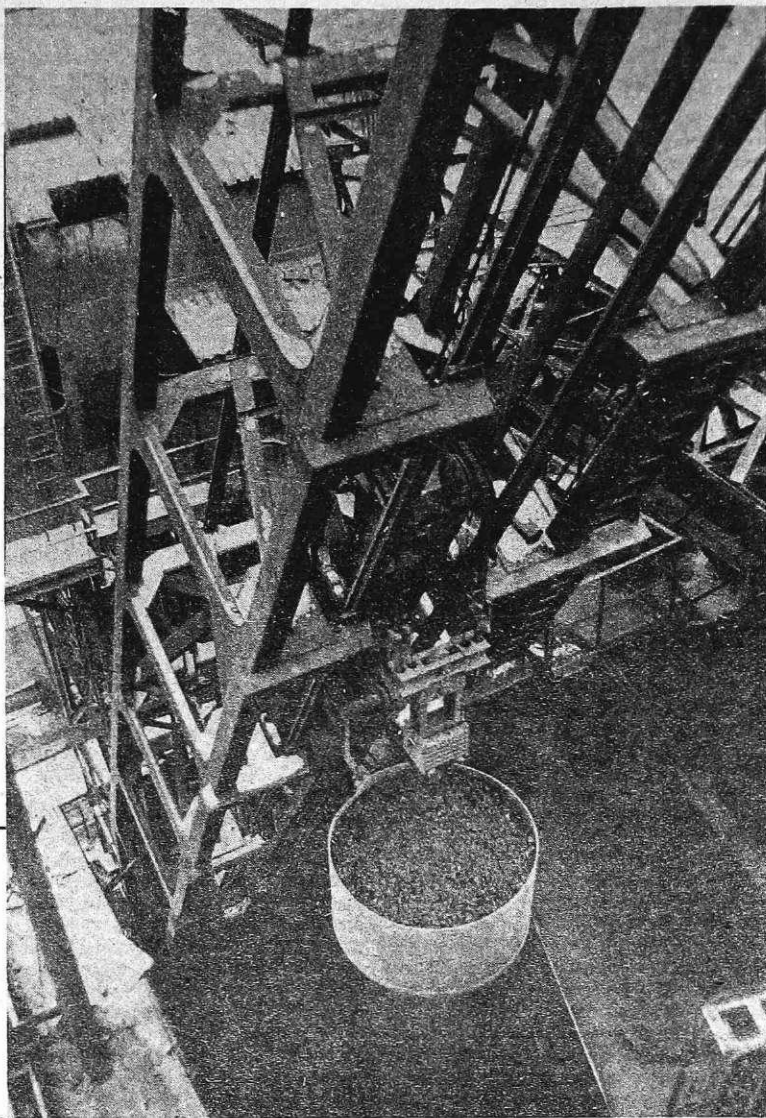
Dodatek za ločeno življenje se v primeru organizirane prehrane in prenočišča prizna le v višini 50 % sprejetega dodatka (4.000 din).

Nove višine povračil veljajo od vključno 1. januarja 1985 dalje.

Na koncu seje je odbor obravnaval prošnji Kegljaškega kluba na ledu Jesenice in Planinskega društva Kranjska gora za finančno pomoč in ju ugodno rešil.

B. K.

Zakladanje plavža
(foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

V današnjem pregledu povzemamo zapisnike, ki smo jih dobili v »novoletnem paketu«, se pravi nekaj dni pred, oziroma po novem letu. Gre za obravnavanje zadev iz programa samoupravnih aktivnosti za december.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1, 2, 3, in 4, livna jama 1, 2, 3, in 4, priprava vložka 1, 2, 3 in 4, elektropeči 1, 2, 3 in 4, kontiliv 1 in 2, BBC peč, priprava legur, predelava talilniških odpadkov, kamnolom Trebež ter ponovno gospodarstvo. SDS livna jama 2 je na sestankih, ki so bili organizirani po delovnih skupinah (ponvičarji, pomočniki v livni jami, žerjavovodje) razpravljala o ukrepih za kvalitetnejše delo v livni jami. Govora je bilo predvsem o pravilni pripravi ponvic, livnih garnitur in o pravočasnem delu z žerjavi. SDS priprava legur opozarja na problem preobremenjenosti vilicarja. Do problema je prišlo po obratovanju VOD naprave. Na dopolnjenosti izmeniti si voznik vilicarja komaj utrga čas za malico. Dogaaja se, da vilicar, ki je bil sicer namenjen za martinarno, ne utegne navoziti zadostnih količin apna in dolomita. SDS predlaga, da se nabavi še en vilicar. Čimprej bi bilo treba nabaviti tudi vozilo »Bobcat«. Sedanje je namreč stalno v okvari, delo brez njega pa je seveda oteženo. Zapisnik SDS ponovno gospodarstvo je popolnoma nečitljiv. Sicer pa je bilo na sestankih največ pripomb na osnutek sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS bluming 1, 2 in 4, adjustaža bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža štekel 1 in 2, ter adjustaža štekel Javornik. Razpravljale so o gospodarskem načrtu za leto 1985. SDS bluming 1 meni, da povečanega kvalitetnega programa s tako vzdrževanim postrojenjem ne bo mogoče doseči. Treba bo torej poskrbeti predvsem za pravočasno nabavo rezervnih delov in za boljše vzdrževanje. Za slabe in blume, ki ne ustrezajo kvaliteti je treba dosledno bremeniti Jeklarno. Neustrezne bi morali izločiti že v striper hali. Tudi stroški predelave dinamoma jekla, ki ga morajo dajati v skladišče, bi morali bremeniti Jeklarno. Porabo goriva bi morali prilagoditi kvaliteti (daljše ogrevanje). Pritožujejo se tudi, da jih že pet let nepravilno bremenijo za porabo pare, ki je sploh ne uporabljajo. Podobne so pripombe SDS bluming 2, ki opozarja tudi na nepravilno opredeljeno porabo plina v letu 1985. SDS pod razno posebej opozarja, da so se ponovile težave glede površine valjev na šteklju. »Tako je potrebno poiskati vzroke in jih odstraniti,« pravijo. SDS bluming 4 med drugim meni, da je treba več pozornosti nameniti vložku, ki bo prihajal iz jeklarne, saj »to, kar sedaj dobimo, ni vložek, ki bi lahko konkuriral na trgu«. Pod razno pa pravijo, »da je potrebno pri remontih biti bolj dosleden in tisto, kar se popravi, res kvalitetno narediti, kajti dogajajo se primeri, da je po remontu več popravil kot pred njim. V mnogih primerih,« nadaljujejo, »se ne popravi niti tisto, kar je najbolj nujno, kljub opozorilu in pisanju.« Kot primer navajajo valjčnico na hladilni liniji. Dva remonta sta minila, valjčnica pa je bila še vedno trda, tako da so jo morali valjčnici navsezadnje sami zamenjati (»in to še v nočnih urah«). Veliko govora je bilo tudi glede hladilne vode na šteklju, narejenega pa ni. Ponavljajo se težave glede delovnih valjev... SDS adjustaži bluming 1 se zdi načrt uresničljiv pod pogojem, da ne bi šepala dobava materiala in da bodo vsi agregati normalno obratovali. Usposobiti in nadalje dobro vzdrževati je treba brusilne stroje. Zanje je treba zagotoviti tudi rezervne dele (»do sedaj je bilo to le na papirju«). Stroji so se doslej pogosto kvarili, po njihovem mnenju predvsem zato, ker preventivnega vzdrževanja skorajda ni bilo. Ne zdi se jim tudi prav, ker ni planiran remont 16-tonskega žerjava, »saj vemo, da smo nekaj mesecev delali le z njim, ker ni bilo 20-tonskega žerjava in je bil polno obremenjen«. Pritožujejo se tudi nad prostorsko stisko v oddelku. Določiti bi bilo treba tudi kriterije pregledovanja in nato brušenja. SDS adjustaža bluming 2 meni, da bi moralo vodstvo bolj dosledno in pravočasno ukrepati »glede delovne sile« in programov valjanja. Kampanjsko valjanje, s katerim so se soočali zlasti v dru-

gi polovici minulega leta, ovira normalno delo v adjustaži. Nekaj bi bilo potrebno storiti tudi za pravočasni prevzem polizdelka za druge TOZD, pa tudi glede kvalitete površine polizdelka (»ta se iz dneva v dan slabša in zahteva veliko več energije in dela, kar se odraža tudi na končnem rezultatu«). Na težave z materialom pod razno še enkrat opozorijo: »Člani SDS menijo, da je treba apelirati na Valjarno debele pločevine in Valjarno žice glede prevzema materiala, ker se v naši hali kopičijo velikanske zaloge, kar nam bo na koncu leta poslabšalo poslovne rezultate, obenem pa nas ovira pri delu in ogroža varnost v oddelku adjustaže bluming.« Da je ta problem res velik, se vidi tudi iz zapisnika adjustaže bluming 3: »Čimprej je treba rešiti prostorsko stisko v naši hali in to predvsem s sprotnim odpremljanjem gotovega materiala za Valjarno žice in Valjarno debele pločevine, saj nepodelanega materiala v naši hali nimamo veliko, pa smo kljub temu zabiti do zadnjega kotička.« In kaj je treba še storiti, da bi dosegli zastavljene cilje? »Na vsaki izmeni dopolniti število delavcev do normativu, saj brez zadostnega števila delavcev in brez ustreznega prostora ne moremo delati po regulativih (pregledovati blume). Poostriiti je treba kriterije za izločanje materiala v izmet, še več materiala izločati v izmet, ker bomo le tako prisilili Jeklarno k boljše delu. Ali ima smisel, na primer, brusiti blume, če jih zaradi izredno slabe površine obrusimo v osmih urah na stroju le 3 do 5 komadov, norma pa je 20 komadov. Da bi dosegali tudi količinsko plan brušenja, moramo poleg imeti tudi normalne brusilne stroje, ne da imamo po dva, tri ali celo štiri stroje naenkrat z velikimi okvarami. Če ne bo sprejeto nagrajevanje po katalogu del in opravil, je nujno treba dati višjo kategorijo za nekatera delovna mesta, za katera se to že več let obljublja, pa se postopek zmeraj ustavi v izgovoru, da se čaka na nagrajevanje po katalogu (n. pr. žerjavovodja 16-tonskega žerjava, delovodji).« Tudi SDS adjustaža štekel 1 in 2 sta imeli k gospodarskemu načrtu precej pripomb. Tako menijo, da na liniji rezanja ni mogoče razrezati planirane količine na dve izmeni. Delo je izvedljivo le v treh izmenah. Nesprejemljiva se jim zdi tudi sprememba asortimenta (z razrezom pločevine debelejšje od 6 mm imajo težave, zato naj debelejši asortiment prevzame valjarna 2400). V planu ni upoštevan remont obeh žerjavov, kakor tudi ne remont žerjavne proge. Pri planu bi bilo treba upoštevati tudi izvoz (dvakratno delo, »nimamo pogojev za adjustiranje prekomorskega izvoza«). Zaradi omejenosti skladišča bi kazalo vložek enakomerno porazdeliti prek celega leta (isto naj bi veljalo tudi za opek program). Zahtevajo tudi, da se čimprej uredi odvijalec na liniji rezanja. Problematičen se jim zdi tudi asortiman za HVB. Prevzem svitkov za HVB bi moral potekati tekoče. Predlagajo tudi uvedbo stimulatívnejšega nagrajevanja (za žerjavovodje na tak način, kot je to urejeno v HVB). SDS adjustaža štekel Javornik pa je opozorila na pomanjkanje delavcev, na potrebo po pravilni izbiri asortimenta (lužilnica) in pravilnem razporedu remontov, v katere naj bi zajeli vsa postrojenja.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1 in 2, adjustaža 2400-1 in 2, OTOP in odprema. SDS proga 2400-2 med drugim meni, da bilo treba plan za leto 1985 zmanjšati vsaj za toliko, kolikor bo trajal glavni remont. Pod razno pa SDS opozarja, da marsikateremu delavcu, ki dela pri pečeh, na progi začnejo predčasno pešati oči. Ustrezne službe naj bi zato ugotovile, koliko je poslabšanje vida posledica dela. Železarna pa bi morala prispevati del sredstev za nakup očal, ki jih delavci rabijo pri svojem delu. SDS adjustaža 2400-1 meni, da proizvodnje 74 tisoč ton ne bo mogoče doseči zaradi velikega povečanja proizvodnje pločevine za namensko proizvodnjo, zaradi povečanja kvalitetnejšega asortimenta (nivoali), zaradi rednega letnega remonta ter zaradi gradbišča v adjustaži, ki ovira proizvodnjo. Določene pomisleke v zvezi z gospodarskim načrtom za leto 1985 so imele tudi druge SDS.

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. SDS so izbrale delegate za sindikalno konferenco TOZD.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS brusilnica 1 in 3. SDS brusilnica 3 ponovno opozarja na popravilo zatikov za zapiranje oken v brusilnici ter na menjavo razbitih stekel.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žebljarna 1 in 3, zavijalnica žebjarne ter orodjarna. SDS vodstvo TOZD meni, da je glede na postavljen plan planirana prevelika dobava vložka (3000 ton) iz zunanjih virov. Od TOZD žičarna pričakujejo, da jim bo v primeru, da dobava ži-

ce iz RMK Zenica ne bi bila redna, dobavili žico tudi nad planirano količino. Dobavna služba mora zagarantirati preskrbo. Ustrezneje je treba oblikovati tudi tabele za stimulacijo storilnosti izvoza, da delavci ne bi bili prikrajšani pri osebnih dohodkih. SDS žebljarna 3 ocenjuje, da je plan glede na izrabljene in stare stroje precej visoko postavljen. Če hočemo imeti kvalitetne žičnike, pravijo, mora biti tudi sama žaica bolj kvalitetna. Razpravljali so tudi o ukinitvi nočne izmene in o razporeditvi po grupah in dlinah. Razporedili naj bi se tako, da bi vsak urejevalec imel opraviti le s petimi ali šestimi stroji. Nujno je treba zamenjati tudi vodila in olje na vseh novih strojih. SDS zavijalnica žebjarne se z načrtom strinja. Imajo pa samo eno bojazen: »Kaj bomo delali na desetih strojih za izdelavo navojnih žičnikov, ko pa nimamo ustreznih naročil.« Predlagajo, naj se v plan remontov vključi poleg »Dopak« pakirnega stroja tudi stroj »Wafios«. Pod razno so se pogovarjali o problemih, ki se vlečejo že več let: o slabi kvaliteti in o neskrbnem čiščenju žičnikov. SDS orodjarna se je med drugim seznanila tudi z informacijo o prehodu na dvoimensko obratovanje v TOZD. Pripomnili so, da bo v tem primeru morala imeti TOZD Žebljarna pri storitvenih TOZD določeno prioriteto, saj se bo sedaj, ob polni osebnosti žebjarjskih grup, izpad vsakega stroja iz proizvodnje zaradi okvare mnogo bolj poznal.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS instalacija 1 in 2, žerjavni oddelk, montaža 1 in 2, HIP, delavnica elektrostrojev 1, elektrodelavnica, elektrožerjavni oddelk ter RTA 1, 2, 3, 4 in 5. SDS instalacija 1 in 2 vprašujeta, zakaj med IV sredstvi niso predvidena tudi sredstva za nakup novega kombija za potrebe instalacije. Stari je namreč dotrajan. SDS montaža 2 in HIP si v zvezi z občinsko resolucijo zastavljajo naslednje vprašanje: »Ne moremo se strinjati z osnutkom resolucije, ki predvideva znižanje OD, nerazumljivo pa je tudi to, da gospodarski načrt TOZD RD predvideva povišanje osebnega dohodka.« Na podoben problem opozarja tudi SDS RTA 3 in 4: »V resoluciji morajo biti cilji postavljeni tako, da realni osebni dohodki ne bodo več padali, ker je standard delavca že resno ogrožen.«

V TOZD VZDRŽEVANJE so SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 ter vzdrževanje HVB 1 in 2 obravnavale poročilo o delu IO OOS TOZD Vzdrževanje. SDS vzdrževanje HVB sta med drugim zadožili svoje delegate, da na sindikalni konferenci spregovore tudi o problemu delavnice, pomanjkanju kadrov, možnostih napredovanja, reorganizaciji ipd.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava-zunanja trgovina, računovodstvo osnovnih sredstev ter računovodstvo prihodkov in odhodkov. SDS nabava — zunanja trgovina meni, da bi morale biti naloge del v zunanji trgovini in na nabavi v planu vsaj globalno opredeljene (količinsko in vrednostno). V zvezi s planom izobraževanja pa pripominjajo, naj kadrovske sektorje programe seminarjev ipd. dostavljajo vodjem oddelkov zaradi boljše obveščenosti o možnostih izpopolnjevanja za posamezna področja. SDS računovodstvo osnovnih sredstev na sestanku dne 25. 12. 1984 pri planu zunanje trgovinske bilance ugotavlja določen primanjkljaj konvertibilnih deviznih sredstev. »Postavljamo si vprašanje,« pravijo, »če lahko sprejmemo gospodarski načrt Železarne za leto 1985 s takšnim deviznim primanjkljajem oziroma menimo, da bi bilo potrebno poudariti ali izpostaviti naloge, ki nam bodo omogočile premostiti omenjeni primanjkljaj.« Pod razno je izpostavila vprašanje pomanjkanja enega stroja za zajemanje podatkov. Vodstvo FRS vprašujejo, če bi se stroj dalo dobiti nazaj, glede na to, da na prodaji uporabljajo tudi terminal.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVOGRADNJE smo prejeli dva zapisnika SDS operativna novogradnje, ki se nanašata na razvid delovnih nalog, ter zapisnik SDS OI. Le-ta pod razno zahteva, da se do referenduma za sprejem SaS o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela skupne porabe, »prikaže oziroma razloži osnovni sistem novega načina izračuna osebnega dohodka in se objavi kot informacija v glasilu Železar«. Predlagajo, naj se objavi gibanje neto vrednosti točke (od ... do). V zvezi z reorganizacijo sektorja novogradenj pa vprašujejo, ali so znani cilji reorganizacije, ker brez njih ne more uspeti. V zvezi s predlogi za izboljšanje dela oziroma za znižanje stroškov, ki so jih pisali v letu 1982, vprašujejo, kateri od teh so bili upoštevani oziroma izpeljani.

CPSI — Božidar Lakota

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

V današnjem pregledu novic iz sindikalnih organizacij smo se omejili na zapisnike letnih sindikalnih konferenc in na njihove posebnosti oziroma zanimivosti.

TOZD VRATNI PODBOJI

Letna konferenca sindikata te temeljne organizacije je bila 20. decembra lani, na njej pa so spregovorili predvsem o svojem delu in težavah ter nalogah, ki jih še čakajo.

Sindikalna organizacija je bila aktivno udeležena na vseh področjih dela in je stalno sodelovala z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in vodstvom temeljne organizacije. V prihodnje bodo poleg stalnih nalog na kulturnem, športnem, rekreacijskem in socialnem področju več pozornosti namenili oblikovanju sklada za vzajemno pomoč ob smrti člana kolektiva ali njegovih družinskih članov, ustanovitvi blagajne vzajemne pomoči in drugačni delitvi regresa za letne oddihe, ki naj bi ga delili glede na višino osebnega dohodka, da bi delavci z manjšimi osebnimi dohodki prejeli večji regres.

Več pozornosti bodo namenili tudi večji proizvodnji, zato bodo zaradi gradbene sezone ukinili kolektivni dopust v juliju in ga prestavili v januar, v čas zimskih počitnic.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Na letni sindikalni konferenci te temeljne organizacije, ki je bila 20. decembra, so največ pozornosti namenili problemom v proizvodnji in novi investiciji. Na prvi imajo velike težave z merilno napravo, s tasterjem pred pralcem in z napravo za odbrizg škaže.

Sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami ter vodstvom temeljne organizacije je bilo dobro, saj so se njihovi predstavniki redno udeleževali in s svojimi predlogi prispevali k reševanju skupnih težav.

Člani sindikalnega odbora so bili v tem obdobju zelo aktivni pri reševanju problemov družbenoekonomskih odnosov in oskrbe, manj pa na področju delovne discipline, saj je bil izkoristek delovnega časa na nekaterih delovnih mestih le 60 do 70 odstotkov. Zaradi boljšega gospodarjenja z energijo in večjega izkoristka delovnih naprav so predlagali, da zopet začnejo delati na tri izmene ali celo v sistemu 4+1, ker bi tako zelo zmanjšali stroške proizvodnje zaradi slepega kurjenja peči.

V letošnjem letu bodo več pozornosti namenili splošni ljudski obrambi in družbeni samozasčiti, gospodarjenju, delovni in tehnološki disciplini, varnosti pri delu in delu z mladimi, ker je to zelo pereč problem. Aktivnost sindikata v krajevni skupnosti je bila zelo slaba. Posamezni člani kolektiva v krajevni skupnosti sicer še delujejo, nekega skupnega koncepta sodelovanja pa še ni oblikovali.

TOZD STROJNE DELAVNICE

Letna sindikalna konferenca TOZD Strojne delavnice je bila v petek, 25. decembra. Na njej so v živahni in kritični razpravi pretehtali svoje delo in težave, uspehe in neuspehe.

V lanskem letu so jih še vedno pestile težave zaradi lokacijske razdrobljenosti, saj se zaradi oddaljenosti med seboj zelo slabo poznajo in je zato tudi delo sindikalne organizacije oteženo. Zaradi razdrobljenosti imajo težave tudi pri izdelavi rezervnih delov, zato sindikat vodstvo temeljne organizacije ponovno podpira pri prizadevanjih, da bi čimprej pričeli z izgradnjo druge faze strojnih delavnic na Javorniku.

Zaradi pomanjkanja kadra in slabe stimulacije ne morejo izdelati zadostno število rezervnih delov za vse potrebe proizvodnje. S preusmeritvijo v NC tehnologijo bi se proizvodnja rezervnih delov precej povečala, žal pa za to področje ni posluha. Zato morajo naročila predajati tujim izdelovalcem, ki iste rezervne dele delajo trikrat dražje kakor sami. Zaradi takih in podobnih problemov in ker je v Železarni okrog 2100 vzdrževalcev, so zopet postavili vprašanje, zakaj vzdrževalne temeljne organizacije v poslovnem odboru nimajo svojega predstavnika.

Kritično so ocenili »uporabnost« učencev srednjega usmerjenega izobraževanja, ker jim šola ni dala potrebnega praktičnega znanja, delovodje pa si ne morejo privoščiti, da bi dve tretjini svojega časa namenili samo za njihovo usposabljanje.

TOZD VZDRŽEVANJE

Podobno kot v temeljni organizaciji Strojne delavnice so tudi člani sindikata temeljne organizacije Vzdrževanje na svoji letni sindikalni konferenci, ki je bila 26. decembra,

največ pozornosti namenili kadrovskim težavam in svojemu položaju.

Zelo jim primanjkuje ključavničarjev in strugarjev in menijo, da je rešitev boljše stimuliranje oziroma nagrajevanje teh delavcev v njihovi temeljni organizaciji, da ne bi več odhajali v druge TOZD ali celo delovne organizacije. Eden od perečih problemov je tudi pravilnik o napredovanju, ki je preživet oziroma zastarel in ga je treba spremeniti v tem smislu, da je za napredovanje pogoj znanje za opravljanje določenega dela in ne delovna doba ali zasedenost delovnih mest.

Izpostavili so tudi problematiko delavnice, saj so že pred tremi leti opozorili na težke delovne pogoje in sami s svojimi sredstvi in delom delno sanirali stanje. Od takrat pa se stvari kljub pozivom in opozarjanju ne premaknejo.

Kot ena redkih sindikalnih organizacij so poročali o delu komisije za SLO in družbeno samozasčito in spremljanju delegatskega sistema.

TOZD PROFILARNA

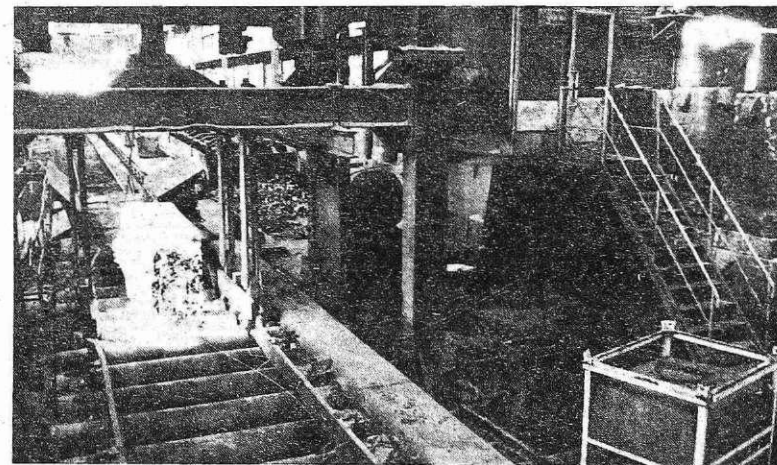
Na letni delovni konferenci sindikata njihove temeljne organizacije, ki je bila 4. januarja, so največ pozornosti namenili gibanju zaposlenih, nagrajevanju in izvajanju strokovnih ukrepov za izboljšanje poslovnega rezultata naše železarnice.

Po analizi zastavljenih ukrepov so ugotovili, da v nekaterih primerih niso v celoti uspeli, nekatere zastavljene cilje pa so presegli. Za podjetje Avto-Radgona so izdelali dva specialna profila. Tudi sicer stalno sodelujejo s kupci, ki želijo imeti profil posebnih oblik in dimenzij, ki ga tudi naredijo, če je naročilo dovolj zanimivo.

Glede na število prejetih reklamacij in vrednost reklamiranega blaga je stanje v enajstih mesecih 1984 boljše kot v enakem obdobju prejšnjega leta.

Prodajne cene profilov so se bistveno povečale, vendar se bojijo, da bodo izgubili kupce, ker so profili drugih jugoslovanskih proizvajalcev bistveno cenejši.

Akcije, ki so bile izvedene za združitev temeljnih organizacij Profilarna in Vratni podboji, zaenkrat še niso dale pozitivnih rezultatov.

Tehtanje ingota v valjarni bluming (foto I. Kučina)

IZVOZNI PRESEŽEK IN ZALOGE

Slovenska industrija je v letu 1984 izdelala za dva odstotka več kot leto prej. To je pravzaprav skromno povečanje ne le v primerjavi z načrti za leto 1984, ampak tudi v primerjavi z dosežki drugih republik in z dosedanjimi povojnimi letnimi povečanji industrijske proizvodnje v Sloveniji.

Po letu 1955 je bilo namreč v Sloveniji letno povečanje izdelave le dvakrat nižje. Tako je leta 1967 v primerjavi z letom 1966 slovenska industrija izdelala za 1,2 odstotka več, leta 1981 pa je v primerjavi z letom 1980 izdelala za 1,9 odstotka več. Sicer pa se je za 2,1 odstotka (tako kot lani) povečala industrijska proizvodnja v Sloveniji tudi leta 1982.

Če pregledamo te rezultate po posameznih industrijskih dejavnostih, vidimo, da jih je lani po podatkih slovenskega statističnega zavoda kar 13 izdelalo manj kot leta 1983. Razvrstitev dejavnosti glede na njihov prispevek k skupni proizvodnji pokaže, da so v primerjavi z letom 1983 najbolj zaostale: pridobivanje nekovinskih rudnin (– 11,4 %), izdelava pijače (– 9,4 %), bazična kemija (– 8,1 %), pridobivanje rud barvnih kovin (– 5,6 %), izdelava vozil (– 4,8 %) ter izdelava gradbenih materialov in premogovniki (– 4,2 %). Raznovrstna industrija je lani izdelala za 33,5 odstotka več kot leta 1983.

Ob koncu lanskega leta je bilo 26 odstotkov industrije dobro preskrbljene z uvoženimi surovinami in de-

člani osnovne organizacije sindikata so obravnavali tudi problem alkoholizma, kar je prava redkost. Menili so, da je na to področje treba vložiti več naporov v preventivno osveščanje ljudi in zgodnje preprečevanje alkoholizma in ne le v kasnejše zdravljenje, ki je večkrat dokaj neuspešno.

Težave imajo pri vrednotenju delovnih nalog, aktivnosti mladine in delegacij ter uveljavljanju inventivne dejavnosti. Na koncu konferenc so ocenili, da so premalo spregovorili o svojih delovnih pogojih.

DELOVNA SKUPNOST E-TKR-NG

Letna sindikalna konferenca sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje je bila v petek, 4. januarja. Največ pozornosti so namenili vzrokom za slabšo učinkovitost služb pri izvajanju projektov oziroma nalog.

Posebna komisija je namreč ugotovila, da pomanjkanje discipline ni edini in najpomembnejši vzrok za slabo delo sektorjev, čeprav ne zanika njenega vpliva na delovne rezultate.

Glavna vzroka za slabo delo sektorjev sta slaba organiziranost in medsebojni odnosi. Menijo, da si v Železarni še nismo na jasnem, do kam sega samoupravljanje in kje se začne strokovno delo, to je vodenje oziroma izvajanje tistega, kar smo na samoupravnih organih že sklenili. Večkrat se namreč zgodi, da mešamo strokovnost in samoupravljanje ter samoupravne organe obremenjujemo s strokovnimi odločitvami.

Na te probleme in težave je skušal odgovoriti vodja delovne skupnosti, ko je dejal, da je vprašanje dejavnosti skupnih služb njihova kreativnost. Pri tem pa preveč iščemo svoje pravice in premalo dolžnosti ter za svoje delo včasih niti ne odgovarjamo. Samoupravne delovne skupine so namreč preveč kritične do drugih in premalo do sebe. Odnosi med delovnimi skupnostmi in vodji temeljnih organizacij so slabi, ker se preveč opiramo na razne pravilnike in organizacijske sheme, premalo pa se oziramo na vodje temeljnih organizacij, čeprav bi morali probleme reševati skupaj. Tako bi povečali tudi enotnost mišljenja in se izognili nesoglasjem.

L. K.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

KEMIJA V SLUŽBI OBRAMBE

Novi materiali pa ne omogočajo samo izpolnitve sedanjih vzorcev oborožitve, temveč tudi njihovo kakovostno spremembo.

Izdelana je tudi nova vrsta plastičnega eksploziva, ki izpodriva kumulativno polnjenje.

Jedrske podmornice ostajajo zelo dolgo časa pod gladino morja. Vprašljiva je bila obnova zraka. Kemiki so uspešno razvozlati svoj del naloge in omogočili dolgotrajno bivanje v izoliranih sistemih (podmornice, vesoljske ladje, sateliti).

V akumulatorski tehniki je dosegla elektrokemija vidne uspehe. Na temelju izotopov kirija 242 in 244 so v ZDA in SSSR skonstruirali izotopne generatorje električne energije, ki so namenjeni predvsem za vesoljske raziskave.

Pogonska goriva za vesoljske rakete so morala vsebovati lastno oksidacijsko sredstvo (lastni oksidant). Na voljo je bilo preko sto goriv, toda med njimi le nekaj uspešnih oksidantov. Urediti je bilo potrebno vprašanje korozije in visoke temperature.

V miru potuhnjeni sovražnik — korozija — uničuje vojno tehniko. Naloga kemikov je, da izbojujejo dokončni boj s korozijo ob najmanjših stroških oziroma izgubah.

In vendar so si kemiki svojo slavo pridobili z razvojem posebnih vrst orožja — pirotehničnega in kemičnega orožja.

Grški ogenj in fosfor kot gorljivi sredstvi, ki se uporabljata v vojaške namene, je prekosila gorljiva zmes, sestavljena iz nafte in aluminijeve soli palmitinske kisline — napalm. Američani so ga prvič uporabili leta 1942 proti Japoncem na pacifiških otokih, od leta 1943 pa so ga redno uporabljali za bombardiranje nemških mest. Različne mešanice napalma so uporabili tudi v korejski in vietnamski vojni. Danes je napalm dostopen vsem armadam sveta. Ugotovljeno je, da imajo gorljiva sredstva ogromen psihološki učinek, posebno učinkovita so v boju proti gverilcem. Napalm doseže temperaturo zgorevanja do 1100°C, pirogeli od 1400–1600°C, termične zmesi pa temperaturo do 3000°C.

Kakšna je razvojna smer kemičnega orožja? Kemiki si prizadevajo doseči predvsem dvojce:

— izdelati snov, ki bi bila za uporabo univerzalna, njena strupenost naj bi dosegla strupenost botulinusovega toksina,

— ali pa izdelati strupeno snov, ki naj bi bila prav tako univerzalna za uporabo in naj bi povzročila izpad največjega števila ljudi.

Med smrtonosnimistrupi so najbolj nevarni: SARIN, SOMAN, VX in IPERIT. Njihova bistvena lastnost je v tem, da učinkujejo hitro v zelo majhnih dozah.

Kakšen je pogled v prihodnost? Že o sedanjosti si je težko ustvariti kolikor toliko celovito in zanesljivo sliko. Še težje je tako obravnavati preteklost — zgodovina se piše venomer znova. Napovedovanje prihodnosti pa je med vsemi tremi najtežje. Nič koliko napovedi doživlja iz dneva v dan polom in razvrednotenje. Pa vendar ne pride nikomur na misel, da bi to težko in nezanesljivo početje opustil.

Vir.: ARHIPOV M.: HEMIJA U BOJU str. 5., Voenno izd. Moskva 1976

VRSTE RBK DEKONTAMINACIJE

Namen razkuževanja je, da z vrsto postopkov ustvarimo primerne razmere za normalno življenje in delo.

Naravno razkuževanje nastopi takrat, ko izginejo z okuženih površin strupi, klice ali radioaktivni prah s pomočjo padavin (dež, sneg), vetra ali vplivanja sončnega sevanja. Znana je še vrsta tehničnih postopkov za razkuževanje.

VARNOST PRED POŽAROM NAJ BO SKRB SLEHERNEGA

Požari so vsakdanji pojav v vseh panogah dela in življenja. Nenehno uničujejo družbeno in zasebno premoženje. Ljudje so izpostavljeni življenjskim nevarnostim in včasih le za las uidejo smrti, ostanejo pa težke opekline in poškodbe.

Požari prizadenejo vsako leto marsikoga izmed nas, zelo pogosto cele družine, posebno pa delovne organizacije.

Naša skrb za preprečevanje teh nevarnosti mora postati vsakdanja in trajna dolžnost slehernega občana, postati mora del človekove kulture.

Vsa prizadevanja za preprečevanje požarnih nevarnosti mora zajeti ljudi vse starosti, s prepričevanjem; da je varnost pred požarom in pravočasno strokovno ukrepanje tista človekova vrednota, ki pomembno prispeva h krepitvi družbene samozasčite in splošne ljudske obrambe!

Gasilska organizacija vam je vedno pripravljena pomagati s strokovnimi nasveti, posebno pa v nesreči

PROIZVODNJA JANUAR — DECEMBER 1984

V obdobju januar—december 1984 smo dosegli pri skupni proizvodnji, ob upoštevanju gospodarskega načrta in operativnega programa, naslednje rezultate:

SKUPNA PROIZVODNJA V LETU 1984

Mesec	Načrt, ton	Program, ton	Izpolnitev, ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	126.460	124.964	124.033	98,1	99,3
Februar	121.610	121.492	120.490	98,6	99,1
Marec	125.470	124.900	127.830	101,9	102,4
April	119.360	117.665	114.679	96,1	97,5
Maj	128.910	124.488	119.175	92,5	95,7
Junij	115.580	114.126	113.648	98,3	99,7
Julij	126.220	125.971	118.997	94,3	94,5
Avgust	127.100	126.876	119.475	94,0	94,2
September	125.500	124.914	122.864	97,9	98,4
Oktober	132.140	122.430	124.451	95,2	101,7
November	125.710	117.316	112.122	89,2	95,6
December	132.040	126.615	128.405	97,3	101,4
Skupaj	1.506.100	1.471.757	1.446.173	96,0	98,3

V letu 1984 je bila skupna proizvodnja 1.446.173 ton ali v primerjavi z letom 1983 99,8 %.

Mesec	Načrt, ton	Program, ton	Izpolnitev, ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	30.460	30.414	29.752	97,7	97,8
Februar	31.110	30.052	32.975	101,9	106,0
Marec	32.830	32.770	34.289	104,5	104,6
April	31.930	31.670	31.381	98,3	99,1
Maj	32.110	31.969	30.190	94,0	94,4
Junij	30.690	26.330	30.371	99,0	115,4
Julij	34.620	32.267	26.884	77,7	83,3
Avgust	35.120	31.536	28.194	80,3	89,4
September	34.320	30.514	30.501	88,9	100,0
Oktober	36.170	32.470	32.334	89,4	99,6
November	32.850	28.986	29.648	90,3	102,3
December	36.330	30.635	31.700	87,3	103,5
Skupaj	398.530	369.613	368.223	92,4	99,6

V letu 1984 je bila gotova proizvodnja 368.223 ton ali v primerjavi z letom 1983 103,8 %.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMA V LETU 1984

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	168.000	154.000	159.269,1	94,8	103,4	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	490.000	479.850	474.708,7	96,9	98,9	—	—	—	—	—	—	—
— SM	312.000	301.050	306.790,1	98,3	101,9	—	—	—	—	—	—	—
— EL	178.000	178.800	167.918,6	94,3	93,9	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	78.000	78.225	78.650,1	100,8	100,5	—	—	—	—	—	—	—
— LM	98.000	98.575	86.932,7	88,7	88,2	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	2.000	2.000	2.335,8	116,8	116,8	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	1.900	1.900	1.994,2	105,0	105,0	600	600	668,0	111,3	111,3	668,0	—
— jeklo	1.870	1.870	1.966,2	105,1	105,1	600	600	667,4	111,2	111,2	667,4	—
— kovino	30	30	28,0	93,3	93,3	—	—	0,6	—	—	0,6	—
BLUMING-ŠTEKEL	390.800	388.900	362.857,8	92,9	93,3	71.800	63.480	56.858,2	79,2	89,6	56.766,3	—
— Bluming	197.700	198.200	189.845,4	96,0	95,8	4.500	4.500	3.681,7	81,8	81,8	3.709,6	—
— Štekel	157.800	159.050	142.315,2	90,2	89,5	38.000	29.930	26.994,2	71,0	90,2	26.661,3	—
— Štekel storitve	6.000	2.600	4.466,8	74,5	171,8	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	29.300	29.050	26.230,4	89,5	90,3	29.300	29.050	26.182,3	89,4	90,1	26.395,4	—
VALJARNA ŽICE	105.000	103.310	101.895,0	97,0	98,6	23.350	18.520	19.665,1	84,2	106,2	19.361,5	—
— Valjarna žice	105.000	103.310	101.895,0	97,0	98,6	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	74.000	73.310	70.731,9	95,6	96,5	64.000	64.000	64.884,4	101,4	101,4	65.920,0	—
— Valjarna debele pločevine	66.000	66.000	66.654,6	101,0	101,0	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	8.000	7.310	4.077,3	51,0	55,8	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	100.000	100.000	109.237,5	109,2	109,2	88.100	78.390	85.450,5	97,0	109,0	85.582,5	—
— Hladna valjarna Bela	89.800	79.700	86.214,0	96,0	108,2	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	10.200	20.300	23.023,5	225,7	113,4	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	30.000	28.819	28.640,5	95,5	99,4	25.250	23.470	22.368,0	88,6	95,3	22.355,2	—
— Hladna valjarna Jesenice	27.600	25.069	24.396,1	88,6	97,3	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	2.400	3.750	4.244,4	176,9	113,2	—	—	—	—	—	—	—
ŽICARNA	53.000	50.170	47.506,0	89,6	94,7	36.850	34.350	33.048,6	89,7	96,2	33.570,5	—
— Žičarna	53.000	50.170	47.471,7	89,6	94,6	—	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	34,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	20.200	19.800	20.361,6	100,8	102,8	16.950	16.675	18.008,4	106,2	108,0	18.216,1	—
— HOP	17.680	17.420	18.819,4	106,4	108,0	16.230	15.960	17.305,5	106,6	108,4	17.494,3	—
— HOP storitve	300	160	88,7	29,6	55,4	—	—	—	—	—	—	—
— rondeste	520	525	373,2	71,8	71,1	520	525	373,2	71,8	71,1	394,5	—
— rondeste storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— diski storitve	1.200	1.250	647,3	53,9	51,8	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	500	445	433,0	86,6	97,3	200	190	329,7	164,9	173,5	327,3	—
SKLADIŠČE 38	1.500	1.500	—	—	—	1.500	1.500	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	1.400	1.225	1.424,0	101,7	116,2	1.400	1.225	1.423,4	101,7	116,2	1.410,6	—
JEKLOVLEK	23.500	23.500	24.436,9	104,0	104,0	23.300	23.300	23.929,9	102,7	102,7	23.866,3	—
ELEKTRODE	21.700	21.700	22.774,7	105,0	105,0	19.340	19.340	20.078,7	103,8	103,8	20.028,0	—
— elektrode + varilna žica	17.600	17.600	17.401,9	98,9	98,9	17.540	17.540	17.350,7	98,9	98,9	17.315,0	—
— varilna žica storitve	—	—	44,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	800	800	864,0	108,0	108,0	800	800	855,2	106,9	106,9	840,1	—
— suha el. masa	300	300	446,4	148,8	148,8	300	300	446,4	148,8	148,8	446,4	—
— ognjevarni material	3.000	3.000	4.017,6	133,9	133,9	700	700	1.426,4	203,8	203,8	1.426,5	—
ŽEKLARNA	11.500	11.350	10.848,5	94,3	95,6	11.490	11.340	10.831,7	94,3	95,5	10.704,5	—
MONTER DRAVOGRAD	13.600	12.423	9.487,0	69,8	76,4	13.600	12.423	9.487,0	69,8	76,4	9.487,0	—
SKUPAJ:	1.506.100	1.471.757	1.446.173,4	96,0	98,3	397.530	368.613	366.701,9	92,3	99,5	367.936,5	—
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	1.000	1.000	1.520,7	152,1	152,1	1.520,7	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	398.530	369.613	368.222,6	92,4	99,6	369.457,2	—
Storitve	—	—	—	—	—	22.100	32.770	32.160,3	145,5	98,1	32.160,3	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	420.630	402.383	400.382,9	95,2	99,5	401.617,5	—

Mesec	Načrt, ton	Program, ton	Izpolnitev, ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	2.420	2.680	2.283	94,3	85,2
Februar	2.440	2.230	2.309	94,7	71,5
Marec	2.480	2.490	2.582	104,1	103,7
April	2.440	2.340	2.587	87,4	90,5
Maj	2.370	2.380	3.328	140,4	139,8
Junij	1.450	4.830	3.928	270,9	81,3
Julij	1.940	2.690	3.757	193,7	139,7
Avgust	1.990	3.260	3.714	186,7	113,9
September	1.450	2.230	2.518	173,7	112,9
Oktober	1.390	1.960	1.334	96,0	68,1
November	1.320	1.900	2.404	182,2	126,6
December	1.470	3.310	2.156	146,7	65,2
Skupaj	22.100	32.770	32.160	145,5	98,1

V letu 1984 je bilo tujega materiala prevajanega 32.160 ton, ali v primerjavi z letom 1983 76 %.

Mesec	Načrt, ton	Program, ton	Izpolnitev, ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	32.880	33.094	32.034	97,4	96,8
Februar	33.550	33.282	35.285	105,2	106,0
Marec	35.300	35.260	36.870	104,5	104,6
April	34.370	34.010	33.907	98,7	99,7
Maj	34.480	34.349	33.519	97,2	97,6
Junij	32.140	31.160	34.299	106,7	110,1
Julij	36.030	34.957	30.601	84,9	87,5
Avgust	37.060	34.736	31.926	86,1	91,9
September	35.770	32.744	33.019	92,3	100,8
Oktober	37.560	34.430	33.668	89,6	97,8
November	34.170	30.886	32.052	93,8	103,8
December	37.800	33.945	33.856	89,6	99,8
Skupaj	420.630	402.383	400.383	95,2	99,5

V letu 1984 je gotova proizvodnja za prodajo, skupaj z uslugami prevajanja tujega materiala, znašala 400.383 ton ali v primerjavi z letom 1983 100,8 %.

Med proizvodnimi TOZD so v letošnjem letu presegli načrtovano količino: Livarna, Hladna valjarna Bela, Profilarna, Vratni podboji, Jeklovlek in Elektrode. Načrtovano skupno proizvodnjo celotne Železarne smo presegli samo v mesecu marcu, medtem ko smo pri gotovi proizvodnji to dosegli v februarju in marcu. Če upoštevamo tudi uslužnostno prevajanje, smo presegli načrtovano količino poleg februarja in marca, tudi v juniju. Pri doseganju

načrtovane skupne proizvodnje je bil z 89,2 % daleč najslabši mesec november in to zaradi večje okvare na pogonskem motorju valjavskega ogrinja v TOZD Valjarna blumingštel in dveh večjih obratovalnih zastojev na plavžih. Zaradi tega je bila dosežena manjša količina groblja, zaradi česar so v martinarni obratovalni s tremi in štirimi SM peči namesto s petimi.

Lani sta bila izvedena tudi dva velika remonta: na plavžu št. 2 v času od 5. marca do 8. maja (iz raznih vzrokov je bil prekoračen načrtovani termin) in v času od 4. do 16. junija v TOZD Valjarna blumingštel. Oba sta negativno vplivala na potek pro-

izvodnje, več prvi zaradi večjega pomanjkanja groblja v SM jeklarni in nekoliko manj drugi zaradi zmanjšanja količine polizdelkov. Pomanjkanje groblja je imelo za posledico zmanjšano proizvodnjo v SM jeklarni in tudi slabše izpolnjevanje proizvodnega asortimenta. V obeh jeklarnah je bilo v celotnem obdobju precej problemov tudi zaradi pomanjkanja delavcev.

Občasno so bile tudi težave zaradi pomanjkanja nekaterih ferozlitin, in sicer Si-metala, FeCr suraffine, FeCr carbure in FeMn affine. Zato so bili tudi občasni zastoji pri izdelavi predvsem nerjavnega jekla, pa tudi nekaterih drugih kvalit. Pri izdelavi dinamov jekel je bilo iz kvalit. razlogov preveč blokov izvaljanja v slabe namesto v trakove.

V letu 1984 smo načrtovali dobavo 58.330 ton polizdelkov iz tujih virov, prejeli pa smo 43.123 ton. Ker je bila ta količina premajhna, smo prevzemali v

be TOZD Žičarna, Elektrode in Jeklovlek, prestaviti na oktober, kar pa je zaradi slabega stanja naprav stanje še poslabšalo. V novembru in decembru se je proizvodnja izboljšala. Načrtovano skupno proizvodnjo je valjarna dosegla 97,0 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Valjarna debele pločevine je v letošnjem letu dosegla 95,6 % gospodarskega načrta skupne proizvodnje. Imeli so določene probleme, ki so negativno vplivali na potek proizvodnje. V januarju so bile težave zaradi pomanjkanja naročil za pločevino debeline pod 20 mm za rezanje na Sack škarijah, medtem ko so bili sekatorji preobremenjeni. V februarju je bilo nekaj težav z vložkom zaradi glavnega remonta portalnega žerjaka v adjustaži Valjarne bluming-štelke, kar je otežkočalo delo pri pripravi slabov za to valjarno. V marcu je bila zaradi kvalitete asortimenta z naročili preobremenjena Custodis peč za toplotno obdelavo. V poletnih mesecih so bili v adjustaži problemi zaradi izkopa temeljev za nov stroj za ravnanje pločevine. Občasno pa so nastopale težave pri rezanju na Sack škarijah zaradi majhnih formatov pločevine, namenjene izvozu. V zadnjih dveh mesecih so ponovno nastale težave zaradi pomanjkanja naročil za pločevino pod 20 mm debeline in je zato tudi prišlo do daljšega obratovalnega zastoja na valjavski progi.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Ta temeljna organizacija je 28. novembra kot prva v Železarni dosegla letošnji gospodarski načrt skupne proizvodnje 100.000 ton hladno valjane pločevine in travkov, medtem ko ga je do konca leta presegla za 9,2 %. Preskrba z vložkom je bila v glavnem dobra, razen v času glavnega remonta Valjarne bluming-štelke in v juliju ter avgustu zaradi premajhnih količin vložka, dobavljenega iz tujih virov. Občasno so bile tudi težave zaradi premajhne proizvodnje dinamo in nerjavnih vrst jekla v Jeklarni, na kar je vplivalo poleg nekaterih problemov predvsem pomanjkanje potrebnih zlitin.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V tej temeljni organizaciji sta bila letos dva glavna problema, ki sta onemogočala doseganje boljših proizvodnih rezultatov: močno izrabljene in zastarele proizvodne naprave in s tem veliko obratoválnih zastojev in pomanjkanje delavcev. Poleg tega so bile občasno tudi težave zaradi slabše kvalitete vložka. Vse to je vplivalo, da so gospodarski načrt skupne proizvodnje dosegli le 95,5 %.

TOZD ŽIČARNA

V Žičarni je bilo treba zaradi pomanjkanja delavcev vsak mesec znizati družbeni plan skupne in gotove proizvodnje, poleg tega so bile tudi težave zaradi slabega stanja lužilnice, pa tudi naročil za nekatere vrste žice je občasno primanjkovalo. Predvsem zaradi premajhnega števila delavcev je bil gospodarski načrt skupne proizvodnje dosežen samo 89,6 %.

TOZD PROFILARNA

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen 100,8 %. Občasno je bilo nekaj težav pri preskrbi z vložkom, pa tudi s prebiranjem in adjustiranjem materiala, namenjenega izvozu.

TOZD VRATNI PODBOJI

Težave so bile zaradi občasne pomanjkanja in velike razdrobljenosti naročil. Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen 101,7 %. Letos se je ta temeljna organizacija tudi prvič uvrstila med naše izvoznike.

TOZD JEKLOVLEK

Ta temeljna organizacija je letos dosegla načrtovano skupno proizvodnjo s 104,0 %. Problemov z vložkom skoraj ni bilo.

TOZD ELEKTRODE

Bilo je nekaj težav zaradi obasnih okvar naprav, pomanjkanja vodnega stekla in tudi premajhnih količin valjane in vlečene žice. Zato je tudi zaostanek za načrtovano količino pri varilni žici, medtem ko je v celoti gospodarski načrt skupne proizvodnje dosežen samo 94,3 %.

TOZD MONTER DRAVOGRAD

V tej dislocirani temeljni organizaciji združenega dela naše železarnice so zaradi različnih težav družbeni plan za leto 1984 izpolnili le 69,8 %.

Avgust Karba
Miloš Piščanec

PRVI SKLIC VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE V NOVEM LETU

(Nadaljevanje s 1. strani)

uvoz v zvezi z gradnjo jeklarne 2 v Železarni. Zaposlenost se bo realno povečala za 0,26 % oziroma v gospodarstvu za 0,3 %, produktivnost dela v gospodarstvu pa se bo povečala za 2,4 %.

V letu 1985 se načrtuje, ob predvideni 50 % stopnji inflacije glede na leto 1984, 54,4 % rast celotnega prihodka, porabljenega sredstva bodo večja za 54,6 %, čista porabljenega sredstva za 54,4 %, amortizacija za 58,3 %, družbeni proizvod za 54,1 % (realna stopnja rasti 2,7 %), dohodek za 53 % (realna stopnja za 2,0 %), obveznosti iz dohodka za 58 %, čisti dohodek za 48,7 % (realno bo manjši za 0,9 %), masa sredstev za bruto osebne dohodka za 47,7 % (realna stopnja rasti bo 1,5 % manjša), čisti osebni dohodek za 46,7 % (realna stopnja rasti bo 2,2 % manjša), skupna poraba v organizacijah združenega dela, skupaj s sredstvi za stanovanjsko gradnjo, za 47,4 % (realna stopnja rasti bo za 1,5 % manjša), akumulacija za 53,6 % (realno za 2,4 % manj) in sredstva za reprodukcijo se bodo povečala za 57,2 % (realna stopnja rasti bo 4,8 % manjša).

Predlog resolucije podrobno obravnava vsa področja dejavnosti, vključno z usmeritvami družbenih dejavnosti in v posebni razpredelnici prikazuje vse predvidene naložbe v občini v letu 1985, brez Železarne Jesenice.

OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU

Predsedstvo Skupščine občine Jesenice zaradi zanimivosti in aktualnosti delegatom vseh treh zborov predlaga v obravnavo osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskem gospodarstvu.

Temeljna določila zakona ostanejo nespremenjena, predlagane pa so spremembe v zvezi z gradnjo stanovanj po proizvodnem principu, kar pomeni, da lahko organizacija združenega dela oziroma poslovna skupnost opravlja tako investitorska kot izvajalska dela, vendar le v okviru družbeno-usmerjene stanovanjske gradnje. Predlagane spremembe se nanašajo tudi na natančnejše opredeljevanje obveznosti plačila lastne udeležbe pri pridobitvi stanovanjske pravice, za kar naj bi bila osnovna vrednost stanovanja ali stanovanjske hiše v družbeni lasti. Tako naj bi zakon tudi opredelil, da občan, ki se preseli, plača lastno udeležbo le od razlike v revalorizirani vrednosti prejšnjega in novopridobljenega stanovanja. Predlagana je tudi razširitev kroga upravičencev, ki so oproščeni plačevanja lastne udeležbe, ker bo na ta način omogočena zamenjava stanovanj in dosežena racionalnejša zasedba družbenih stanovanj.

Spremembe se nanašajo tudi na možnost plačevanja lastne udeležbe na čas po vselitvi v novopridobljeno stanovanje (npr. mlade družine), na možnost, da prizadeiti imetniki stanovanjske pravice v enem letu uveljavijo zahtevo za vračilo lastne udeležbe, glede na sedaj veljavna določila in nova določila, ki smo jih omenjali. Spremembe so predvidene tudi v zvezi urejanja obveznosti etažnih lastnikov do skupnosti stanovalec in o določanju stanarine z odločbo.

Dopolnjen naj bi bil tudi člen, ki zavezuje hišne svete, da tekoče odvajajo sredstva za vzajemno gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami, da tekoče obveščajo stanovanjsko skupnost o vseh spremembah v posameznih stanovanjih ali stanovanjskih hišah in da dvakrat na leto dostavijo stanovanjski skupnosti pregled stanarin, najemnin in stroškov, in sicer po posameznih elementih stanarine, najemnine in stroškov.

Predlagano je tudi črtanje nekaterih členov, nadalje sprememba člena, ki obravnava prehod na ekonomske stanarine, kakor tudi člena v zvezi z amortizacijo stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastni, ki naj bi bila do 31. decembra 1986 nižja za 1 % revalorizirane vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš. Predlagana je tudi dopolnitev zakona glede na zagotavljanje sredstev za raziskovalno delo na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

Obširnejša obrazložitev je objavljena v Poročevalcu Skupščine SRS in Skupščine SFRJ za delegacije in delegate števil. 37 z dne 6. decembra 1984.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa bosta obravnavala še naslednja vprašanja:

PREDLOG ODLOKA O SPREMENBAM IN DOPOLNITVI ODLOKA O DAVKIH OBČANOV V OBČINI: Po predlogu Izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice naj bi se spremenil četrti člen tega odloka, in sicer tako, da se sedanja stopnja občinskega davka iz osebnega dohodka 0,50 % zmanjša na 0,35 %, kar je usklajeno z dogovorom o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji.

PREDLOG ODLOKA O POPREČNIH GRADBENIH CENI IN POPREČNIH STROŠKIH UREJANJA STAVBNIH ZEMLJIŠČ V OBČINI JESENICE: Po zakonu mora občina vsako leto z odlokom urejati ta vprašanja. Gradivo navaja, da je bilo lansko leto v občini zgrajenih 80 stanovanj v družbeni usmerjeni gradnji (40 stanovanj na Hrušici, 40 stanovanj v soseski center II na Jesenicah). Poprečna gradbena cena se je v letu 1984 povečala v primerjavi z letom 1983 za 35 %, poprečni stroški urejanja stavbnega zemljišča pa so ostali na enakem nivoju kot v letu 1983, predvsem zato, ker so bila lani stanovanja zgrajena v soseskah z večjo gostoto. Predlog odloka pa opredeljuje da:

— poprečna koristna površina stanovanja v občini znaša 56,75 kv. m,

— da poprečna gradbena cena za kv. meter stanovanjske površine znaša 34.245,60 din,

— stroški urejanja stavbnih zemljišč s komunalnimi napravami individualne rabe znašajo za srednjo kategorijo stopnje komunalne urejenosti glede na gostoto 130—200 prebi-

valcev/ha 1.787,20 din za kv. meter koristne stanovanjske površine,

— stroški urejanja stavbnih zemljišč s komunalnimi napravami kolektivne porabe znašajo za srednjo kategorijo stopnje komunalne urejenosti glede na gostoto 130—200 prebivalcev/ha 2.034,20 din na kv. meter koristne površine.

PREDLOG ODLOKA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O NADOMESTILU ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA predlaga spremembo vrednostni točke, kot eno izmed osnov za določanje nadomestila posameznim uporabnikom stavbnih zemljišč v občini od 0,0090 v letu 1984 na 0,0120 v letu 1985, kar tudi izhaja iz programa Samoupravne stanovanjske skupnosti.

Tudi v 15. številki Delegata, ki podrobno predstavlja gradivo za seje vseh treh zborov, so odgovori na številna delegatska vprašanja, predvsem delegatov iz zbora krajevnih skupnosti.

PORODNIŠKI DOPUST — PRAVICA ALI PRIVILEGIJ?

Opisal bom primer, kako se lahko kršijo delavske pravice, ki izhajajo iz dela in ki nam jih zagotavlja zakon o delovnih razmerjih. Predvsem bi s svojim pisanjem rad poudaril, kako koristno je, če poznamo pravilnike in zakone in kako se nam lahko mašuje, če jih ne poznamo. Tudi sam do nedavnega nisem kaj dosti poznal samoupravnih aktov, čeprav imam pravilnik o delovnih razmerjih doma. Na kratko bom opisal svoj primer, takih primerov pa je najbrž še več.

Moja žena je med porodniškimi dopustom hudo zbolela in je morala takoj brez kakršnegakoli odlašanja v bolnico, kajti bilo je ogroženo njeno življenje. Doma pa imava majhnega otroka (takrat je bil star šest mesecev), zato je nastal problem, kako mu zagotoviti varstvo.

Ker samoupravnih aktov nisem poznal, sem se z ženo napotnico odpravil k svojemu lečečemu zdravniku, misleč, da take zadeve ureja zdravnik. Zdravnik mi je lepo razložil, da to ureja socialna služba ter me napotil v prvo nadstropje obratne ambulante k socialni delavki.

Z napotnico v roki sem odhitel k njej. Pojasnil sem ji, da mora žena nujno v bolnico in ker hodim na delo v Železarno, nimam kje pustiti otroka. Vprašala me je, koliko imam dopusta in da naj najprej izkoristim dopust. Rekel sem ji, da imam dopusta le še nekaj dni in da bo žena morala ostati v bolnici dalj časa. Rekla mi je, da naj otroka pustim pri sorodnikih. Povedal sem ji, da z ženo na Jesenicah nimava sorodnikov.

Na vse to mi je svetovala, naj otroka pustim pri sosedih. Verjemite mi, skoraj me je kap. Kako naj pustim tako majhnega otroka pri sosedih, ki so tudi zaposleni. To bi pomenilo pustiti otroka vsak dan pri drugem sosedu, razen tega pa nihče ne sprejme rad tako majhnega tujega otroka. In ne nazadnje, kako naj pustim tako majhno bitje pri komurkoli.

Obljubila mi je, da mi lahko uredi neplačan dopust. Hvala, sem si mislil. To lahko uredim sam. Moram reči, da so imeli v moji TOZD veliko razumevanja za moj problem in so bili pripravljeni takoj pomagati, če problema ne bi mogel rešiti drugače. Za to sem jim zelo hvaležen.

Zapletlo se je, ko sem ji omenil svojo pravico do porodniškega dopusta. Socialna delavka je tako možnost odločno zavrnila, češ da iz tega naslova nimam nobenih pravic (tovarišica za sosednjo mizo je to potrdila). Pokazala mi je pravilnik in me vprašala, če ga poznam.

Sramežljivo sem priznal, da ne in dodal, da poznam primer, ko je kolega koristil porodniški dopust v podobnem primeru, kot je moj. Odvrnila je, da to ni mogoče in da take ma-

nipulacije z zakonom niso dovoljene.

Prosil sem jo, naj po telefonu pokliče Skupnost otroškega varstva in tam poižve. Moral sem počakati na hodniku, obljubila pa mi je, da bo telefonirala. Čez nekaj časa me je poklicala in rekla, da ni mogla dobiti zveze in mi še enkrat ponudila možnost neplačanega dopusta. Rekel sem ji, da bom osebno odšel na Skupnost otroškega varstva in sam poižvedel. Hotel sem reči še nasvidenje, pa je skoraj zavpila za menoj, da naj ne sitnarim preveč, ker bom vse zakompliciral.

Ves obupan sem odšel domov. Piskal sem pravilnik o delovnih razmerjih in ga prvič, odkar ga imam, prebral od začetka do konca. Člen 171, tretji odstavek, je bil za mene odrešen. Spoznal sem, da žal tudi socialna delavka pravilnika ne pozna.

Odšel sem na Skupnost otroškega

varstva. Tam je tovarišica trdila enako kot socialna delavka Železarne samo da je bila malce bolj prijazna in da je še bolj komplicirala.

Pokazala mi je pravilnik iz leta 1980, ki se bistveno razlikuje od sedanjega. Vendar nisem bil več naven in sem ji tudi sam pokazal pravilnik, ki je sedaj veljaven. Ko ga je pogledala, je rekla, naj pridem čez dve uri in da bo zadevo uredila.

Ko sem se vrnil, je bila na moje veliko zadovoljstvo zadeva resnično urejena. Samo podpisal sem in kopije potrdila odnesel na odsek za socialno in zdravstveno zavarovanje Železarne. Edino tam so me res lepo sprejeli in stvari niso zapletali. Celotno opravičili so se mi za vse, kar sem doživel na poti uveljavljanja svojih pravic.

In kaj naj rečem na koncu. Izkoristil sem preostali del porodniškega dopusta, med tem se je žena vrnila z dolgotrajnega zdravljenja, najin otroček pa je imel primerno varstvo. Torej, berimo pravilnike in za kone, tako bomo bolje vedeli, kaj so naše pravice in seveda tudi dolžnosti.

Niko Kešina

DRŽAVE OECD — SVETLA TOČKA NAŠEGA IZVOZA

V prvih desetih mesecih se je izvoz povečal za 24 do 26 odstotkov, novembra pa se je ustavil na 23,2 odstotka. Za december še ni zanesljivih podatkov, gotovo pa je, da se je zastajanje izvoza nadaljevalo tudi v decembru.

Rast izvoza v države OECD je najsvetlejša točka jugoslovanske zunanjetrgovinske menjave v letu 1984. Izvoz v te države je veliko živahnější kot v države v razvoju ali vzhodnoevropske države. Bolje bi bilo seveda, če bi bila dinamika izvoza v države OECD obratna, se pravi, če bi bil izvoz v začetku leta 1984 šibkejši, ob koncu leta pa večji, saj bi bilo tako gospodarstvo konec leta, ko pri nas proizvodnja in izvoz doživljata višek, bolje preskrbljeno s surovinami.

Medtem ko je izvoz v države OECD dosegel vrednost 2,64 milijarde dolarjev, je bil uvoz 3,72 milijarde dolarjev, kar pomeni, da je v desetih mesecih narasel za tri odstotke, v enajstih mesecih pa za 3,2 odstotka. Po zaslugi živahnijšega izvoza se je primanjkljaj v blagovni menjavi s tem območjem lani znižal za 480 milijonov dolarjev.

Zelo negativno pa je, da so 52 odstotkov tega izvoza obsegale surovine, da je velik delež kompenzacijskih poslov in maloobmejnega prometa. V 2,64 milijarde dolarjev izvoza v države OECD so bili kompenzacijski posli udeleženi z 22,9 odstotka. Gospodarska zbornica Jugoslavije o maloobmejnem prometu ni dala uradnih podatkov, vendar je bil tudi ta visok. V vsem izvozu je bil udeležen s približno 28 odstotki, medtem ko je bila vrednost izvoza v obliki dolgoročne poslovne kooperacije 279,2 milijona dolarjev ali 10,5 odstotka.

V uvozu s tega področja je industrijsko sodelovanje z državami OECD udeleženo samo z 8,4 odstotka, kompenzacijski posli pa z 12 odstotki. Če primerjamo uvozne in izvozne rezultate kompenzacije in industrijskega sodelovanja, je očitno, da pogostejše uvažamo dražje, izvažamo pa ceneje.

Gledano po posameznih državah je bil največji izvoz leta 1984 dosežen v Italijo — 637,9 milijona dolarjev, nato v ZR Nemčijo — 636,2 milijona dolarjev, na tretjem mestu pa so ZDA — 318 milijonov dolarjev.

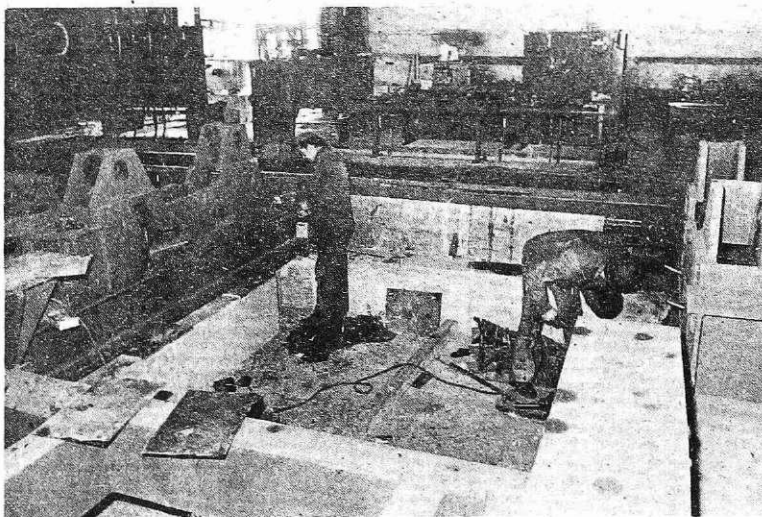
Takšno gibanje jugoslovanskega izvoza v razvite države je prisililo ZIS, da je začel razmišljati o novih ukrepih za izboljšanje izvoza. Poleg spodbujanja izvoza v države v razvoju je eden od ukrepov tudi omejitve sedanje visoke udeležbe kompenzacijskih poslov v celotnem izvozu. O tem, kako naj bi uredili maloobmejni promet, obstajajo trije predlogi. Po prvem naj bi ga letos omejili na osem odstotkov deleža v celotnem izvozu, po drugem na deset, po tretjem pa na 30 odstotkov, in sicer ob 27,5 odstotnem izločanju deviz. O tem, kako ZIS omahuje glede maloobmejnega prometa, največ pove dejstvo, da do 25. decembra 1984 n' bila znana izvozna kvota za Avstrijo.

O vseh treh predlogih bo še precej razprav. Za zdaj je znano le, da se spreminjajo predpisi o tem, kdo se lahko ukvarja z maloobmejnimi prometom. Doslej je bilo v ta namen registriranih 35 delovnih organizacij, od 1. januarja letos pa se smejo z njim ukvarjati vse delovne organizacije registrirane za zunanjo trgovino.

Gospodarstvo in administracija čakajo pomembne spremembe tudi glede menjave z EGS. Konec leta bo potekel trgovinski sporazum z EGS, tako da bo treba pripraviti nova pogajanja. Po vstopu Španije in Portugalske v EGS bo treba ponuditi nove rešitve in načine sodelovanja. V načrtu je ustanovitev informativnega biroja EGS v Jugoslaviji, ki bo namenjen informiranju gospodarstva (ne pa tudi ustanovitev našega biroja v EGS).

Dela bo torej veliko. Škoda je le, da gospodarstvo še ne ve, kakšne bodo rešitve in po kakšnih deviznih predpisih bo delalo. Glede na to, da novih še niso sprejeli, bo ZIS verjetno sprejel predlog Gospodarske zbornice Jugoslavije, naj se veljavnost dosedanjih deviznih ukrepov podaljša do 31. marca 1985.

Jovanka Brkić, Gospodarski vestnik št. 1, 11. januar 1985 (povzela Lilijana Kos)

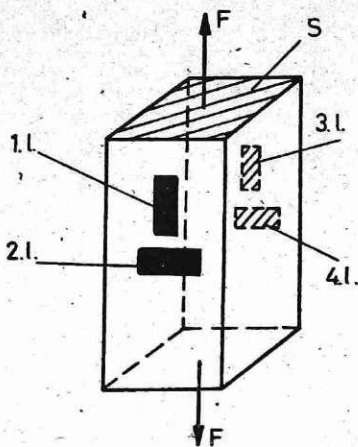
Montaža novega brusilnega stroja v tretji hali valjarne bluming (foto I. Kučina)

ELEKTRIČNO MERJENJE MEHANSKIH KOLIČIN

V tem prispevku bom na kratko opisal sodoben način merjenja mehanskih količin (napetosti, deformacij) s pomočjo merilnih lističev. Ker smo to metodo meritev osvojili tudi v raziskovalnem oddelku Železarneskega podjetja, da je potrebno z uporabo nove metode seznaniti širši krog zainteresiranih, saj je prav v železarstvu dosti področij, kjer je potrebno opravljati meritve raznih mehanskih količin.

1. OPIS MERILNEGA LISTIČA

Najpreprostejši merilni lističi, katere imamo tudi v raziskovalnem oddelku, so prikazani na sliki 1. Na podlagi, katere sestava je odvisna od namena uporabe (npr. poliamid), imamo mrežico iz žice. Ta žica je navadno iz konstantana, lahko pa je zlitina iz železa, aluminija in kroma — tak listič je primeren za nizko in visokotemperaturne meritve. Velikosti merilnih lističev so različne — listič velik 10,9 mm x 5,9 mm spada že k večjim. Električni upor lističa je odvisen od vrste, znaša pa običajno 120 Ω, 350 Ω pa tja do 700 Ω. Kako so ti lističi občutljivi, nam pove že podatek, da z njimi lahko uspešno zaznamo deformacije velikostnega reda 10⁻³ mm. Lističe na podlago prilepi-mo s posebnim lepilom.

Slika 3

$$\epsilon_1 = \epsilon_3 = \frac{F}{S E}$$

E Youngov modul elastičnosti
F sila, ki deluje na palico
S presek palice
Relativna kontrakcija drugega in četrtega lističa pa je:

$$\epsilon_2 = \epsilon_4 = -\nu \epsilon_1$$

ν Poissonovo število

Velja:

$$\frac{U_A}{U_E} = \frac{k}{4} (\epsilon_1 - (-\nu \epsilon_1) + \epsilon_3 - (-\nu \epsilon_1))$$

Ker ima Poissonovo število vrednost približno 0,3 za jekla; sledi:

$$\frac{U_A}{U_E} = \frac{k}{4} 2,6 \epsilon_1$$

Prednosti, ki jih nudi opisana meritev in razmestitev lističev v Wheatstonov mostiček pri tlaku oz. vleku, so:

- a: merjeni signal je sorazmeren z 2,6 ε₁ (c je konstanta)
- b: imamo kompenzacijo raztezka, ki lahko nastopi zaradi temperaturnega raztezanja lističev. Namreč ob upoštevanju, da se upor spreminja tudi zaradi temperaturnega razteza, dobimo iz zgornje enačbe:

$$\frac{U_A}{U_E} = \frac{k}{4} [(\epsilon_1 + \epsilon_T)_1 - (-\epsilon + \epsilon_T)_2 + (\epsilon + \epsilon_T)_3 - (-\epsilon + \epsilon_T)_4]$$

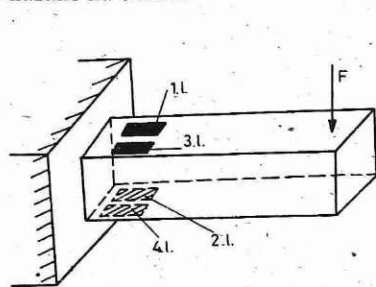
ε_T ... relativna sprememba dolžine zaradi temperature raztezanja.

Vidimo, da v končni enačbi za merjeni signal ε_T ne nastopa.

- c: upogibne napetosti so tudi kompenzirane
- č: možne napake zaradi vezja so zreducirane

3.2: Meritve napetosti pri upogibu

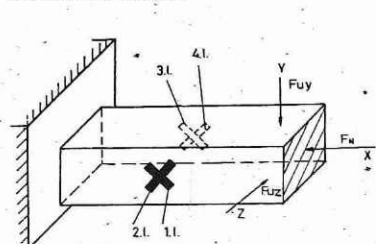
Pozicije nalepljenih lističev so prikazane na sliki 4.

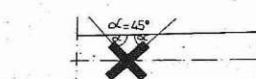
Slika 4

3.3: Meritve strižnih napetosti

Pozicije nalepljenih lističev so prikazane na sliki 5.

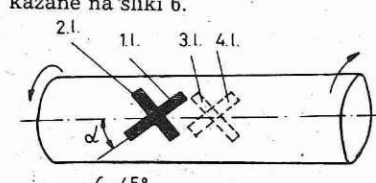
Slika 5

Slika 6

3.4: Meritve torzijskih napetosti

Pozicije nalepljenih lističev so prikazane na sliki 6.

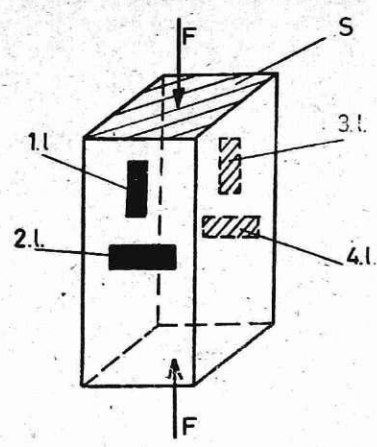

Slika 6

4. DVA PRIMERA MERITEV Z MERILNIMI LISTIČI V ŽELEZARNI

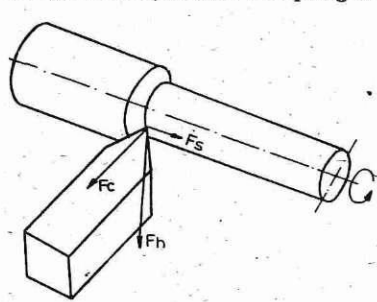
4.1: Merjenje sil pri obdelavi

V raziskovalnem oddelku določa-mo t. i. indeks obdelovalnosti za av-

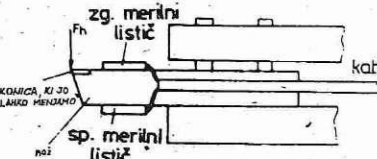
Slika 7

tomatna jekla na podlagi katerega potem povemo, kako dober je dan material za obdelovanje. Mi smo se lotili meritev pravokotne sile F_n, ki deluje na nož. Na sliki 7 so poleg te

Slika 7

sile narisane še ostale sile, ki delujejo na nož, medtem ko imamo na sliki 8 prikazan nož z nalepljenimi meril-

Slika 8

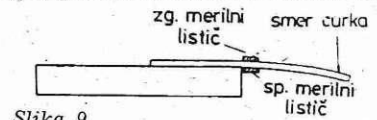
nimi lističi. Odločili smo se torej za polovični Wheatstonov mostiček. Silo F_n smo potem merili za kvalitete Atj 100X, C3990 in Atj 100Pb in to za različne šarže pri različnih hitrostih rezanja in različnih pomikih noža. Rezultati so sicer zbrani v posebnem poročilu, zanimiv pa je primer neke šarže jekla C3990 (klasično določen indeks obdelovalnosti za to šaržo je znašal 56 %, torej slab). Izmerjena sila pri tej kvaliteti za to šaržo je manjša pri večji hitrosti rezanja od sile pri manjši hitrosti rezanja. Rezultati so v spodnji tabeli:

	n ₁	n ₂
S ₁	S ₁	S ₂
F _n	950 N	1275 N
	713 N	887 N

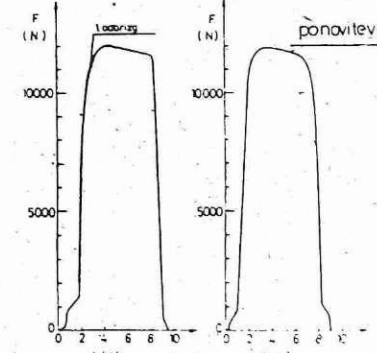
Tu pomeni n₁ = 800 vrtljajev/minuto, n₂ = 1120 vrtljajev/minuto, pomik s₁ = 0,075 mm/vrtljaj in s₂ = 0,118 mm/vrtljaj. Nož je zarezoval 1,5 mm globoko in se je premer obdelovanca tako zmanjšal s 27 na 24 mm. Jasno pa je, da je pri večjem pomiku s₂ večja sila F_n.

4.2: Merjenje pritiska pri sekundarnem odbriazu okujnic v valjarni debele pločevine.

Meritve so bile opravljene že leta 1983, in sicer smo jih opravili tako, da je na jekleno ploščo, ki je bila privarjena na slab, padal slap vode. Plošča se je upognila, upogib smo zaznali z merilnimi lističi. Shematsko je to prikazano na sliki 9. Na sliki 10

Slika 9

Slika 10

JOŽETU ULČARJU-MIRKU V SLOVO

Še poln energije, zamisli in načrtov je nenadoma omahnil naš sodelavec, bорец NOV, družbenopolitični delavec in komunist JOŽE ULČAR-MIRKO. Med jeseniškimi borci je znova zazijala vrzel, še posebno pa med koroškimi borci na obeh straneh Karavank.

Jože Ulčar je bil rojen na Bledu v delavski družini in je zato še toliko prej spoznal razmere in krivice, ki so vladale v takratni družbi. Pred drugo svetovno vojno je dokončal meščansko šolo na Jesenicah in hkrati že deloval v Sokolu kot športnik-telovadec. Kmalu po okupaciji naše domovine, leta 1941, se je povezal z blejskimi mladinci in vneto pomagal pri zbiranju orožja za partizane in obešanju naših zastav kot znak kljubovanja okupatorju in dokaz, da nismo klonili pred okupacijo. Zaradi suma okupatorja, da je povezan s tem gibanjem, je bil še istega leta šest tednov zaprt v begunjskih zaporih.

Njegova odločnost in prezir okupatorja, »šola« begunjskih zaporov in želja po svobodi in novi pravičnejši družbi so bili motivi, da se je aprila 1943 kot sedemnajstletni mladenič pridružil partizanom in postal bорец Gorenjskega odreda, kjer je bil tudi sprejet v Komunistično partijo Jugoslavije. Že v juliju istega leta je postal sekretar partije v drugem bataljonu Gorenjskega odreda.

Oktober 1943 je bil poslan na novo dolžnost na Koroško, kjer je postal član okrožnega komiteja Komunistične partije Slovenije v Celovcu. Aprila 1944 je postal politični komisar Zahodnokoroškega odreda, mesec za tem pa komandant Vzhodnokoroškega odreda. Po reorganizaciji koroških partizanskih enot je postal komandant vseh borbenih enot oziroma komandant odreda na levem bregu Drave, ki se je boril na Svinški planini, sodeloval pa je tudi v zaključnih bojih za osvoboditev Koroške.

V enotah Jugoslovanske ljudske armade je ostal do leta 1948, ko je bil demobiliziran kot rezervni major JLA. V bojih za osvoboditev domovine se je izkazal kot hraber in odločen bорец, predvsem pa kot dober komandant in tovariš. Vse naloge, v takrat izredno težkih odločitvah in preizkušnjah, je opravljal odgovorno in prizadevno, pri čemer sebe ni nikdar štedil. Zato je dobil tudi več odlikovanj in priznanj, med drugim orden za hrabrost, red bratstva in enotnosti, red republike, red dela in druga priznanja.

Tudi po osvoboditvi je bil v prvih vrstah borcev za razvoj socialističnega samoupravnega sistema. Večji del njegovega ustvarjalnega dela je vezan na Železarno Jesenice in obično kot tudi širšo družbeno skupnost. Njegov odnos in odgovornost do dela, samoupravna in politična angažiranost so vzpodbujali vse, s katerimi je tovariš Ulčar delal. Vedno in povsod je svoje bogate izkušnje prenašal na ostale delavce, zaradi česar je bil med njimi zelo priljubljen. Takšen je ostal tudi potem, ko je odšel v pokoj, saj s svojo družbenopolitično aktivnostjo ni prenehal do konca življenja.

V njegovi bogati dolgoletni aktivnosti je bil med drugim delegat Železarneskega podjetja v SIS za železniški in luški promet SRS ter podpredsednik zbora uporabnikov te SIS, delegat v zboru združenega dela Skupščine občine Jesenice, predsednik upravnega odbora in delavskega sveta Železarneskega podjetja, poslanec v skupščini SRS, član tovarniškega komiteja ZKS Železarneskega podjetja, predsednik občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, predsednik medobčinskega sveta ZZB NOV za Gorenjsko in delegat v družbenopolitičnem zboru Skupščine SR Slovenije.

Jože Ulčar pa je bil znan tudi kot velik prijatelj koroških Slovencev, še bolj pa kot prijatelj koroških partizanov, katerih organizacijo je moralno in gmotno podpiral. Ta pomoč se je še posebno pokazala pri restavriranju mednarodnega spomenika borcev osmih narodnosti in želja po svobodi in novi pravičnejši družbi so bili motivi, da se je aprila 1943 kot sedemnajstletni mladenič pridružil partizanom in postal bорец Gorenjskega odreda, kjer je bil tudi sprejet v Komunistično partijo Jugoslavije. Že v juliju istega leta je postal sekretar partije v drugem bataljonu Gorenjskega odreda.

Težko bi našli področja, kjer ne bi bilo vtkano delo in ustvarjalnost Jožeta Ulčarja. Lahko rečemo, da je vedno stremel k uresničevanju dolgoročnih ciljev delavskega razreda za čim hitrejši razvoj socialističnih samoupravnih odnosov v naši družbi, za hitrejši razvoj materialne osnove družbe. Za svojo aktivnost je prejel tudi najvišje občinsko priznanje, priznanje »1. avgust«.

Spomin na Jožeta Ulčarja nam bo ostal v njegovih delih za srečnejše in humanejše življenje novih generacij.

Valjarna bluming (foto I. Kučina)

PROIZVODNJA V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V NOVEMBRU 1984

(Nadaljevanje s 1. strani)

jekla, od tega 21.595 ton v SM pečeh in 47.408 ton v elektropečeh. Kumulativna proizvodnja je v enajstih mesecih znašala 770.020 ton in za 2 % presešla proizvodnjo v enakem obdobju leta 1983, za kumulativnim planom za leto 1984 pa zaostaja za 2 %. Proizvodnja SM jekla je v novembru 17 % zaostala za sorazmernim mesečnim planom in se v kumu-

lativi približuje obsegu, doseženem v letu 1983; proizvodnja elektrojekla pa je za 6 % presešla planirano. V kumulativni se približuje planirani za leto 1984 in presega za 4 % proizvodnjo elektrojekla v enakem obdobju leta 1983. Železarni Ravne in Štore sta v novembru presegle mesečne plane proizvodnje surovega jekla za 16 oziroma 5 %, Železarna Jesenice pa je za planom zaostala za 14 %.

PROIZVODNJA SUROVEGA ŽELEZA IN SUROVEGA JEKLA V 11. MESECU 1984 (v tonah)

šifra	IZDELEK	DO	PROIZVODNJA				INDEKSI	
			izvršitev kum. 1983	plan kum. 1984	izvršitev mesečna	1984 kum.	7/4	7/5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
03	Surovo železo	skupaj	190.497	195.250	16.799	186.586	98	96
04	Surovo jeklo	Jesenice	437.483	449.166	34.913	432.168	99	96
		Ravne	196.688	212.070	22.400	214.027	109	101
		Štore	121.259	122.061	11.690	123.825	102	101
	Skupaj		755.430	783.298	69.003	770.020	102	98

PROIZVODNJA KONČNIH IZDELKOV

V novembru lani so železarne izdelale 59.709 ton končnih izdelkov. S tem so zaostale za sorazmernim mesečnim planom za 4 %. Železarni Ravne in Štore sta plan presegle, Železarna Jesenice pa je za njim zaostala za 15 %. Kumulativna proizvodnja končnih izdelkov za leto 1984 znaša 639.638 ton in je zaostala za planirano za 7 %, proizvodnjo enakega obdobja leta 1983 pa presešla za 5 %. Vse tri železarne so povečale proizvodnjo končnih izdelkov glede na leto 1983 za 2 do 9 %, kumulativni plan za leto 1984 pa je presegle le Železar-

na Štore (3 %). Kumulativni obseg prodaje je bil za 4 % večji od obsega proizvodnje.

Predelovalne delovne organizacije so v novembru lani izdelale 3.402 ton končnih izdelkov in za 6 % zaostale za mesečnim planom. Za planskimi mesečnimi obveznostmi sta zaostala Tovil (30 %) in Veriga (13 %).

V enajstih mesecih leta 1984 so predelovalci izdelali 37.298 ton končnih izdelkov, kar je 4 % več kot v enakem obdobju leta 1983 in 6 % manj od kumulativnega plana. Zaostanek posameznih organizacij za planom je znašal 3 do 9 %, razen Tovila, ki je plan dosegel. Obseg prodaje je za 6 % presegle obseg proizvodnje.

PROIZVODNJA IN PRODAJA KONČNIH PROIZVODOV ŽELEZARN IN PREDALOVALCEV V 11. MESECU 1984 (v tonah)

DO	PROIZVODNJA			PRODAJA		INDEKSI		
	izvršitev kum. 1983	plan 1984 kum.	izvršitev mesečna	1984 kum.	1984 kum.	5/2	5/3	6/5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Železarna Jesenice	321.874	375.126	29.057	333.073	361.866	103	89	109
Železarna Ravne	127.459	139.926	12.858	130.165	128.463	102	93	99
Železarna Štore	161.961	171.885	17.794	176.400	174.018	109	103	99
Skupaj železarne	611.294	686.938	59.709	639.638	664.347	105	93	104
Plamen Kropa	7.725	7.791	712	7.582	7.672	98	97	101
Tovil Ljubljana	2.104	2.065	131	2.068	2.090	98	100	101
Veriga Lesce	11.664	12.326	978	11.711	13.755	100	95	117
Žična Celje	14.386	17.554	1.581	15.937	15.992	111	91	100
Skupaj predelovalci	35.879	39.737	3.402	37.298	39.509	104	94	106
SOZD SŽ	647.173	726.676	63.111	676.936	703.856	105	93	104

PRODAJA KONČNIH IZDELKOV KOLIČINSKA PRODAJA

V novembru lani smo v SOZD SŽ prodali 66.721 ton jekla in jeklenih izdelkov in za 2 % presegle mesečni plan. Na domačem trgu smo prodali nekaj več kot tri četrtine izdelkov, preostalo količino pa smo izvozili. 90 % izvožene količine smo prodali na konvertibilno tržišče. Mesečni plan izvoza je bil presežen za 15 %, planirani prodaji na domačem trgu pa smo se približali na 99 %.

V enajstih mesecih leta 1984 smo v SOZD SŽ prodali 708.485 ton izdelkov. S tem smo za 4 % presegle prodajo enakega obdobja leta 1983 in se približali planiranemu kumulativnemu planu za leto 1984. Na domačem trgu smo prodali 558.619 ton izdelkov, kar je toliko kot v enakem obdobju leta 1983 in nekaj manj, kot smo planirali. Izvozili smo

149.866 ton izdelkov, kar je toliko, kot smo planirali za leto 1984 in 20 % več kot v enakem obdobju 1983.

Na konvertibilno tržišče smo prodali 89 % izvožene količine in tako presegle plan za 9 %, izvoz v letu 1983 pa za 31 %. Slabše smo realizirali izvoz na klirinško tržišče. Izvozili smo le 62 % planirane količine ali 71 % količine, ki smo jo izvozili v enakem obdobju leta 1983.

Kumulativni izvoz železarn je v enajstih mesecih presegle planirani izvoz za 2 %, prodaja na domačem trgu pa je zaostajala za planom za 2 %. Izvoz na klirinško področje je dosegel le 57 % planirane količine.

Predelovalne delovne organizacije so na domačem trgu prodale v enajstih mesecih 7 % več, kot so planirale, pri izvozu pa so zaostale za 15 % na račun slabe prodaje na klirinško področje, ki je bila 30 % manjša od planirane.

KOLIČINSKA PRODAJA NA DOMAČEM TRGU IN V IZVOZU V 11. MESECU 1984 (v tonah)

DO	OPIS	Izvršitev kum. 1983		Plan 1984 kum.		Izvršitev 1984 mesečna kum.		Indeksi 6/3 6/4	
		1	2	3	4	5	6	7	8
ŽELEZARNE	1. skupna prodaja	641.742	673.785	63.406	669.025	104	93		
	1.1. domači trg	526.673	539.628	49.352	531.401	100	98		
	1.2. izvoz - skupaj	115.069	134.157	14.054	137.624	119	102		
	1.2.1. konvert. skupaj	97.354	116.840	13.461	127.638	131	109		
	1.2.2. kliring skupaj	17.715	17.316	592	9.986	56	57		
PREDELOVALCI	1. skupna prodaja	38.001	39.730	3.315	39.460	103	99		
	1.1. domači trg	28.902	25.379	1.714	27.218	94	107		
	1.2. izvoz - skupaj	9.099	14.350	1.601	12.242	134	85		
	1.2.1. konvert. skupaj	3.750	5.214	532	5.779	154	110		
	1.2.2. kliring skupaj	5.349	9.136	1.068	6.463	120	70		
SLOVENSKE ŽELEZARNE	1. skupna prodaja	679.744	713.516	66.721	708.485	104	99		
	1.1. domači trg	555.575	565.008	51.066	558.619	100	98		
	1.2. izvoz - skupaj	124.169	148.507	15.655	149.866	120	100		
	1.2.1. konvert. skupaj	101.104	122.055	13.993	133.417	131	109		
	1.2.2. kliring skupaj	23.064	26.453	1.661	16.449	71	62		

VREDNOSTNA PRODAJA

Novembra 1984 smo v SOZD SŽ prodali za 7,97 mia din jekla in jeklenih izdelkov. S tem smo za 23 % presegle mesečni plan prodaje. Na domačem trgu smo ustvarili 25 % večji prihodek, na tujem trgu pa 9 % manjšega (v devizah), kot smo planirali. Devizni prihodek od prodaje na konvertibilnem področju je bil večji za 5 %, klirinški pa 43 % manjši, kot smo planirali.

meri večjega količinskega obsega prodaje. Medtem ko je bila planirana prodaja na domačem trgu vrednostno presežena, so bili rezultati deviznega priliva od količinsko močno povečanega izvoza slabi. Vrednostni obseg izvoza (v dolarjih) je bil slabši kot v letu 1983 in 19 % manjši od kumulativnega plana za leto 1984. Železarne so v enajstih mesecih s prodajo na domačem trgu presegle plan, z izvozom pa so dosegle le 81 %

planiranega deviznega priliva, zlasti na račun slabše prodaje na klirinškem področju, kjer so ustvarile le dobro polovico planiranega prihodka.

Predelovalci so s prodajo na domačem trgu ustvarili 13 % večji prihodek, kot so planirali, z izvozom pa 21 % manjšega (v dolarjih). Pri tem je po enajstih mesecih zaostajala prodaja na konvertibilno področje za 27 %, na klirinško pa za 13 %.

VREDNOSTNA PRODAJA NA DOMAČEM TRGU IN V IZVOZU V 11. MESECU 1984 (v 000 din in v dolarjih)

DO	OPIS	EM	Izvršitev kum. 1983		Plan 1984 kum.		Izvršitev 1984 mesečna kumul.		Indeksi 7/4 7/5	
			1	2	3	4	5	6	7	8
ŽELEZARNE	1. skupna prodaja	din	36.252.426	65.106.316	7.333.800	62.989.516	173	96		
	1.1. domači trg	din	29.814.805	51.719.835	5.955.496	53.105.492	178	102		
	1.2. izvoz - skupaj	din	6.437.621	13.386.480	1.378.304	9.884.024	153	73		
	1.2.1. konvert. skupaj	\$	74.103	83.807	6.687	68.251	92	81		
	1.2.2. kliring skupaj	\$	3.998.954	9.769.417	1.189.340	7.738.344	193	79		
PREDELOVALCI	1. skupna prodaja	din	4.001.213	5.922.842	640.408	6.387.931	159	107		
	1.1. domači trg	din	3.314.436	4.525.576	450.698	5.140.346	155	113		
	1.2. izvoz - skupaj	din	686.777	1.397.265	189.710	1.247.582	181	89		
	1.2.1. konvert. skupaj	\$	7.461	10.264	1.159	8.121	108	79		
	1.2.2. kliring skupaj	\$	375.068	871.242	104.045	686.426	183	78		
SLOVENSKE ŽELEZARNE	1. skupna prodaja	din	40.253.639	71.029.158	7.974.208	69.377.447	172	97		
	1.1. domači trg	din	33.129.241	56.245.112	6.406.194	58.245.841	175	103		
	1.2. izvoz - skupaj	din	7.124.398	14.783.746	1.568.014	11.131.606	156	75		
	1.2.1. konvert. skupaj	\$	81.564	94.071	7.846	76.373	93	81		
	1.2.2. kliring skupaj	\$	4.374.022	10.640.659	1.293.385	8.424.771	192	79		

MESEBOJNE DOBAVE

Železarna Jesenice je v enajstih mesecih lani dobavila drugim delovnim organizacijam v SOZD 7.854 ton jeklenih izdelkov ali 81 % planiranih količin. Dobave Verigi so bile izpolnjene 50 %, Tovilu 63 %, ostalim delovnim organizacijam pa več kot 90 %. Najbolj zaostajajo dobave valjane žice in vlečenega jekla, ki so za okoli 30 % manjše od planiranih količin.

Železarna Ravne je dobavila drugim delovnim organizacijam v SŽ 4.599 ton izdelkov in s tem izpolnila 70 % plana. Zaostajajo dobave gredic, kovanih izdelkov in jeklenih odlitkov (za 50-60 %). Dobave Železarni Štore je izpolnila le 48 %.

Železarna Štore je v enajstih mesecih dobavila delovnim organizacijam v SOZD SŽ 23.206 ton izdelkov. S tem je izpolnila plan medsebojnih dobav 99 %. Kasnijo dobave valjane gredice, ki ga največ potrebuje Železarna Ravne. Obveznosti do te organizacije so izpolnili le 79 %.

KADRI IN OSEBNI DOHODEK

Novembra lani je znašal povprečni osebni dohodek za 182 ur dela v

SOZD SŽ 36.917 din. Železarne so dosegle povprečje 37.493 din, predelovalne organizacije 32.722 din, storitvene pa 49.624 din. V nasprotju s preteklimi meseci so predelovalne delovne organizacije ponovno zaostale za železarnami in za povprečjem SOZD SŽ (za 11 %), železarne so povprečje za malenkost presegle, storitvene organizacije pa so dosegle OD, ki so 34 % nad povprečjem OD SOZD SŽ. Glede na mesec oktober so vse delovne organizacije, razen Verige Lesce, izplačale višje OD. Največje spremembe so imeli Plamen Kropa (65 %), Železarna Štore (18 %) in storitvene organizacije (11 %). Osebnih dohodkov SOZD SŽ so se v enajstih mesecih lani povečali za 49 % glede na enako obdobje preteklega leta in so dosegli povprečno višino 27.542 din. Železarni Jesenice in Štore za to rastjo zaostajata za 2, Plamen za 8, Tovil za 12, IB za 7, DSSS SŽ SOZD pa za 5 indeksnih točk. Ostale delovne organizacije so imele rast OD v povprečju SOZD SŽ, preseglala ga je le Železarna Ravne za 4 indeksne točke.

Vse delovne organizacije presega planirano rast OD za leto 1984 (od 2-18 %).

POPREČNI OD/182 UR V 11. MESECU 1984

DO	Kum. popr. 1983	Doseženi OD in prejemi iz sr. DO		Indeksi 4/2
		za mesec	za obdobje	
1	2	3	4	5
Železarna Jesenice	18.300	36.839	26.828	147
Železarna Ravne	18.525	39.445	28.432	153
Železarna Štore	19.242	35.442	28.246	147
Plamen	18.206	46.661	25.746	141
Tovil	18.248	27.122	25.039	137
Veriga	17.447	28.722	25.971	149
Žična	17.252	32.794	25.626	149
MI	25.511	50.484	37.956	149
IB SŽ	24.248	44.718	34.487	142
DSSS SŽ	25.955	49.298	37.430	144
SOZD SŽ	18.516	36.917	27.542	149

Odprema Valjarne bluming-štel (foto I. Kučina).

Konec novembra lani je bilo v SOZD SŽ zaposlenih 18.590 delavcev, od tega v železarnah 15.829, v predelovalnih organizacijah 2.612, v storitvenih organizacijah 114 in v DSSS SŽ 35 delavcev. Glede na september se je število zaposlenih v železarnah zmanjšalo za 33, v predelovalnih organizacijah za 18, v storitvenih za 1, v DSSS SŽ pa se je povečalo za enega delavca.

Povprečno število zaposlenih v SOZD SŽ je bilo v enajstih mesecih lani 18.486 delavcev in je bilo za 1 % večje od enakega poprečja leta 1983. Razen Železarni Štore nobena od delovnih organizacij še ni dosegla planiranega števila zaposlenih v letu 1984.

ZUNANJETRGOVINSKA BILANCA

V enajstih mesecih lani smo v SŽ SOZD izvozili za 76,37 mio dolarjev izdelkov, uvozili pa za 87,16 mio dolarjev. Kritje uvoza z izvozom je bilo 88 % in se je v primerjavi z desetimi meseci lanskega leta izboljšalo za 4 indekssne točke.

Izvoz na konvertibilno področje je znašal 59,76 mio dolarjev, uvoz s tega področja pa 60,11 mio dolarjev. Pokrivanje konvertibilnega uvoza z izvozom je bilo 99 %. Izvoz na klirinško področje je znašal 16,61 mio dolarjev, uvoz s tega področja pa 27,04 mio dolarjev. Klirinški uvoz je bil pokrit z izvozom 61 %.

Železarski globus

NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA

V začetku novembra je pričela obratovati v železarni Eisenhütten Kombinat Ost nova jeklarna s kisikovimi konvertorji, ki jo je dobavila in montirala avstrijska železarska družba VÖEST-Alpine. Zaradi pomanjkanja gradljiva računajo v letu 1985 na proizvodnjo 1,4 milijona ton surovega jekla, medtem ko bo polna proizvodna zmogljivost 2,1 milijona ton dosežena v letih 1986-1987. Investicijski stroški za to jeklarno z dvema napravama za kontinuirno vlivanje blumov in napravami za argoniziranje jekla, odžveplanje in RH napravo za vakuumiranje so bili 12 milijard avstrijskih šilingov.

NIGERIJA

Zaradi znanih gospodarskih težav, v katerih se je v zadnjem času znašla ta afriška država, je postalo vprašljivo tudi nadaljevanje izgradnje nove integralne nigerijske železarne Ajaokuta. Zaenkrat občasno obratuje (kadar ima vložek) samo valjarna lahkih profilov z letno proizvodno zmogljivostjo 400.000 ton. Probleme imajo s preskrbo potrebnih gredic, ki bi jih morala dobavljati druga nigerijska železarna Delta Steel, vendar jih zaradi različnih dimenzij, ki jih proizvaja ta železarna, zaenkrat ne dobavlja. Zato jih uvažajo iz prekomorskih dežel, vendar zaradi pomanjkanja deviznih sredstev v premajhnih količinah.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Ta država nima nobenih rezerv kromove rude in je zato v celoti navezana na uvoz iz tujine. Največje zaloge te rude na svetu imata Južnoafriška republika in Zambija. Doslej znane celotne zaloge na svetu zadoštujejo za kritje vseh svetovnih potreb za 600 let. Največjo količino uvožene kromove rude, in sicer 70 %, porabijo v ZDA za proizvodnjo nerjavnih jekel. V teku so obsežne raziskave, katerih namen je ugotoviti možnosti za delno nadomestitev kroma pri izdelavi nerjavnih jekel z drugimi elementi. Gre za dodajanje aluminija, molibdena, vanadija in mangana.

BELGI

OKUPACIJA JAVORNIKA

Brat da je pripeljal celo divizijo hrustov, šli da so ponoči bosi peš čez Blejsko Dobravo in prek Vintgarja v Zasip.

Z Vikom sva si nemške tanke predstavljala kot zveri, ki so nastale kot sad paritve med opico in medvedom. Te naj bi četniki, kot Tarzani, napadli blizu Mojstrane.

Seveda je to velevest brž prevpila druga, mračnejša, ko sem proti mraku prišel domov. Nemci da bodo še danes bombardirali most prek Save, edino vez, ki nas je povezovala s Podkočno in strminami Mežakle.

Oče in mama sta že vlagala v prastaro skrinjo, privlečeno s podstrehe, obleke, ruhuje, koruzni zдроб, piskre, žlice, kuharice, nože, vilice, — kajti vojska bo.

Pogledal sem okoli sebe, po barakarskih dvoriščih.

Vsi so jo pričakovali, se je veselili kakor odrežitve v puščavi, kajti v svetlobi mraku je res plaval nekaj, kar je bilo podobno duhovnemu smodniku; če je kaj manjkalo, je samo iskra.

Meni se je zdelo vse to silno čudno, po eni strani je neki Cvetkovič s Hrušice ali iz Mojstrane šel na Dunaj nekaj podpisati, kaj tega mi ni znal nihče povedati, rekli so samo, da je tisto sramotno, jaz pa sem sam od sebe zavohal, da podpis, ki ga je Cvetkovič s Hrušice nacečkal na Dunaju, zadržuje vojni spopad, po drugi strani pa je ruskih letal nenedoma zmanjkalo na našem nebu in možnost bombardiranja je res narasla. Pa tudi četnikov v Zasipu znežada ni bilo nikjer več.

Nekaj v tej vojskini matematiki je še manjkalo, ampak prav malo, da bi se jaz čisto vse razumel.

Kaj le? Učiteljica v šoli nam tudi ni hotela nič povedati, le glavo je povešala vse dopoldne in s tihim, prizadetim glasom, v katerem je bil ves čas fižol, ki ga ni mogla pogoltniti, govorila o Kosovem polju.

Zanimiva plat tega dne je bila samo ena stvar: soščlec, Okijevo Hanzi, je prišel v šolo z majhnim Hitlerjevim križcem, zataknjenim za ovratnik površnika.

Naša Marija Banko, kakor se je učiteljica pisala, je Hanzi v pričo vseh pripravila do tega, da je tisto snel in spravil v puščico. Hanzi je dobesedno jezno zarde, zaškrilpal z zobmi, kar smo vsi slišali.

Ko me je oče opazil, da ravnodušno opazujem direndaj s skrinjo, ki je bila že natlačena z vsem, kar smo premogli boljšega, je zavpil: Navodila so dana, tebe pa nikjer.

Navodila? Kakšna? Od Marije Banko?

Elica je jokala uue, uue, uue... Ti, smrkavec, se je razpenil nad meno, če bodo začele padati bombe in bo zatulila sirena, se je treba vreči na tla, na tla, na tla... ko bomba poči, malo počakaš, vstaneš, stečeš nekaj korakov in spet... na tla... bomba, pok... spet auf... in tako, metajoč se po tleh, se boš moral prebiti sam do Matevža, tam so tri be-

tonske »plate«, ki bodo vzdržale vse nemške bombe. V njegovi kleti bomo; si razumel?

Nekaj sem, nekaj pa ne. Matevž, ki se je pisal tako kot mi, si je bil prav v letih pred drugo svetovno vojsko sezidal hišo, podobno geometrijski kocki. Ob nji je imel lep, negovan vrt in prijazen glas, ki je trpel otroke.

Brž ko so se začele govorice, da pakta s Hitlerjem ne bomo spoštovali in da spopad bo, je mojim staršem, in še nekaterim iz barake, ponudil zavetje v svoji kleti. Menil je, da bo hiša vzdržala, če bodo treskale bombe okoli mostu čez Savo. In tudi, če bo bomba tresnila naravnost na sredo hiše. Nobene možnosti pa ni imela baraka, da preživi bombni napad, bila je, prvič, brez betonske plošče, premogla je samo lesen strop, ki je bil ometan, pod našimi podovi pa ni bilo kleti, ampak čisti savski prod, ki se je vsako zimo razžarel v led in je bilo v sobi še bolj mraz kot sicer. Če bi na barako padla ena sama nemška bomba, bi se le-ta nagnila kakor Noetova barka in skončala v plamenih ognju.

Še istega večera smo na vozičku prepeljali k Matevžu, ki se je pisal tako kot mi, skrinjo in nekaj našega imetja.

Bila je že tema, ko smo obstali zbegani in utrujeni, bili smo razpoloženi med barako in Matevžovo novo hišo.

Elica je spala — hvalabogu. Od celodnevne dretja je omagala.

Jaz sem se zmeraj močno zaupal v moč našega Javornika, v njegove najmočnejše fante, v Rajka, Danija, Johana, a še posebej v Rajka, ki je bil v rokoborbi pri sokolih prvi. Bil je nekakšen barakarski Krpan. Če je kdo le omenil Nemce, je Rajko zamahnil z roko in odrinil nevidno zeleno nemško moč daleč proč. In Javornik je bil rešen.

Vojsko med dvema državama sem si predstavljala, kakor sem jo videl v Zgodbah svetega pisma, kjer je David s pračo onemogočil visokega, plečatega Filistejca. Mislil sem, da bo nekako tako potekala tudi med nami, Jugoslavijo in Nemčijo. A v to otroško predstavo so le začele vdirati zlovešče drugačnosti, iz časopisnih vesti in fotografij z vojske s Poljsko, in še prej s Češko, sem moral svojo sanjsko vizijo o vojskovanju spremeniti. Na Češkem in Poljskem se le niso metali po tleh najmočnejši, kakor so se še pri nas na Javorniku pod Svetinovo tepko na mehkem, ampak so plule po nebu štuke, junčeri in meseršmiti, hiše pod njimi pa so bile spremenjene v pušcavske tihote. Zijale so le štrline zidov.

Mama je nama z očetom tega večera povedala, da smo zdaj ubogi, oče ji ni ugovarjal, jaz pa sem širil pogled v lečo, ki stokrat povečuje predmete.

Noč smo prespali doma in ne v kleti pri Matevžu. Jaz, kot vedno, na slamarici z rezo, mama in oče pa sta se zaklenila v sobo.

To noč sem v sanjah prepešal vse zelenice, jedel omamno dišeče rdeče maline, brodil po fratah poključskih borovnic, se dvigal vzporedno s strmino Mežakle in letel nad Radovno, prozorno zeleno, kjer so dremale velike postrovi s črnimi pikami.

Ko sem se zbudil, je bilo jutro; dne 27. marca, bilo je kot vsa prejšnja jutra, le jasnina je bila bolj vodena.

Oče je bil že odšel na šiht. Prebudil me je sestrin jok.

Prvič sem videl, da jo mama doji. Ko je opazila, da gledam, kako to počne, mi je ukazala, naj se obrnem v zid. Stori sem, kakor mi je velela, tam pa mi podoba dojk, kvasasto sivih in mehkih, ni hotela preminiti.

Saj to je kakor pri kozi ali kravi, sem razmišljal, tam telički sesajo vime...

Nisem se še dobro oblekel in naruškal, ko vleti stara mama, kakor čebela, in pove, da je pakt uničen. V Belem gradu so kneza Pavla zvezali in ne more več vladati.

Vlada Kralj Peter II., pove veselo. Butara, reče moji mami, svoji hčerki, pridi poslušat!

Ti pa ne, me je ustavila, ko sem hotel že za njima, popazi na Elico.

Solo smo imeli šele popoldne. Ura je tiktakala in kazalci se sploh niso premikali.

Sestrini sem podal ropotuljico, v kateri sta zvenčala dva kamenčka. Mama ji je bila pozabila zvezati s povojem ročice pa tudi nožice. Bila je presrečna, ko je grabila na vse strani. Grleni glasovi so bili svetli kot milni mehurčki. Bila je kot gruleča grlica.

Pakt je uničen, sem ponovil. Elica je zagrla in pognala nožice v dir.

No, kaj je pakt? sem vprašal sestrice, ki mi je kazala bleščeče čeljusti, še brez zob.

Grigrigr... je odgovorila. Pred barako se je vzdignil prašen direndaj.

Nekaj odraslih fantov, ki so imeli popoldne šiht, je zavriskalo in nekam zbežalo.

Najbrž k Muleju v gostilno.

Zaslutil sem, a ne več po otroško, da se je bilo z Jugoslavijo in Javornikom v teh minutah, odkar je mama odšla k stari mami poslušat radio in odkar so zaukali odrasli pobje, zgodilo nekaj nepopisno velikega, morda prelomnega. Moralo se je, ker sem se tudi jaz v tem trenutku spremenil, nič več nisem bil tisti naivni trpni otrok, ki vse prenese. Naenkrat me je preplavilo nekaj, kar me še ni; sklenil sem, da bom danes Mariji Banko, svoji učiteljici, povedal, da se pišem drugače, kakor me ona vedno imenuje posmehljivo (Svammek), a če že vztraja, da sem dalje to, potem, potem... je ona zame Marija... Danko.

Njeno večletno poniževanje s pačenjem priimka me je nepopisno bolelo in prizadevalo v živo, verjetno še koga med sošolci, čeprav so se mi hahljali, ko sem puransko rdeč stal in fejclal od bolečine.

Zdajle, ko se je tej moji ljubljeni Jugoslaviji in mojemu Javorniku nekaj pripetilo, pa sem zaslutil, da je prišla tudi zame priložnost, da se uprem. Nekako sem dočutil, da je prišlo pogubljenje vsega, kar je bilo doslej sveto. Besede, ki so me doslej vezale v pokorščino, so same od sebe postale smešnica.

Mirno sem zapustil sestrice in odšel k stari mami poslušat radio.

(nadaljev.)

MRTVI NE LAŽEJO

povest

1

Aleša je zunaj vasi objela tema. Ravno kar je bil še pri Martini in še vedno je čutil njen objem, na ustnicah pa rahlo vlago, zadnjega drhtečega poljuba. Ni se še mogel vziveti v temno okolico, čeravno je bil vsega vajen. Zadrževanja med stenami, ki so lahko že prihodnji trenutek postale nevarna kletka, ni imel rad, a ta večer se je v Martinini družbi vsaj za nekaj trenutkov otreseel mučnega občutka.

Poletna noč je bila izredno lepa in mirna, vendar je ni opazil. Svetloba in toplota v njem sta bili močnejši. Še vedno so ga spremljale Martinine tihe, prosee besede. Rada bi pobegnila z njim v gozdove, da bi se umaknila moreči negotovosti v dolini. Počasi pa se mu je toplota spreminjala v tesnobno občutje, ki ga je v njem budil njen strah.

Tema in brzostrelka sta mu hitro pomagali, da je misli zbral v poglavitno: nevarnost čaka na vsakem koraku! Prej je odjeknil strel! Daleč in en sam, pa vendar...

Ustavil se je in zamišljal, da bi se oči hitreje privadile teme, ter počenil. Vrtal je v nejasne gmote pred seboj, posebno tam, kjer sta se v temnem, nejasnem pasu stikala nebo in zemlja. Nič se ni premaknilo, čeprav je čepel tako dolgo, da so mu kolena začela hrometi. Zato se je spet zravnil in se odpravil dalje. Vas je pustil za seboj v tihi in skrivnostni začaranosti.

Na molčnem nebu so migljali tropi zvezd. Vendar je bilo čutiti v temi vse kaj drugega kakor varnost, ki bi se ji človek zaupal. Nad dolino je viselo nekakšno pričakovanje, čuden nemir, nekaj nevsakdanjega.

Med hojo so mu misli spet in spet uhajale k Martini, ki je živela v hiši na koncu vasi, nekoliko stran od drugih. Sama je stanovala zgornjaj, v spodnjem, starem delu hiše pa sta prebivala še mož in žena, starejša človeka, ki sta ji pomagala na kmetiji. Zadnje leto se je vrnil njen starejši brat, pravzaprav polbrat Filip. A ta je bil le malo doma, na drugem koncu vasi si je zidal hišo. Zato je Aleš lahko prišel k Martini že o prvem mraku. Potem sta šepetala tako dolgo, da je Aleš postal žal za nemirnim, Martina pa kakor da je pozabila na nevarnost. Ni ga pustila iz rok. Tik pred odhodom, ko sta stala že za vrati, se je še tesneje privila k njemu in rekla:

»S teboj bi šla rada. Saj veš, kako je.«

»Kolikokrat ti bom moral še povedati, da tu lahko še najbolje pomagaj.«

Alešev glas je bil prizanesljivo mehak, vendar je zvenel nepopustljivo. Motilo ga je čudno nasprotje: taki, kot je Martina, so sili k partizanom, nekaterih fantov, ki so bili zreli za boj in bi jih res potrebovali, pa nikakor niso mogli zbežati od doma. Partizanov je bilo še malo, komaj za kvas, Nemci pa se še čutili močni gospodarji.

Dekle se je zresnilo:

»Hude slutnje imam! Vse se vedno bolj zapleta.«

Govorjenja o slutnjah ni poslušal rad, vendar je verjel, da ne govori tjavdan.

»Ko bo pravi čas, se boš že umaknila!« je odgovoril.

»Dobro, pa brez slutenj,« je rekla. »Čutim, da je nevarnost blizu. Ti pa se delaš, kot da tega ne bi vedel.«

Tisti »ti« je bil še posebno poudarjen. Zategnila ga je glasneje in govoril je o njunem trdnem in globokem prijateljstvu, zaradi katerega so ju nekateri občudovali, drugi pa jima zavidali. Zahajala sta v hribe, čeprav je zaradi dela primanjkovalo časa; ponoči sta prebirala knjige, kot bi hotela dohiteti vse tisto, česar nista mogla dobiti v šoli, potem pa sta se ure in ure pomenkovala o prebranem. Za podoželske razmere sta delala nekaj nenavadnega, celo sramotnega, prav gotovo pa izizvalnega. Kdor ju ni poznal, ju je imel za nekakšno samosvoja iztrganca. Drug v drugem pa sta videla del sebe, del svojega življenja in načrtov. Martinina mladost je bila sicer še vsa kipeča, vendar je dekle prekašalo svoje vrstnice. Znanje, za katerim je posebno željno hlatal Aleš, je polagoma osvajalo tudi njo. Nobenega dvoma ni bilo o tem, da bosta živela drug ob drugem. Aleš je hodil v tova no, Martina je delala doma.

Vmes je udarila vojna...

Med hojo si je spet popravil brzostrelko. Oči so vse bolj razločevale grmičevje, drevje in skale v temi. Ni hodil po poti; tisti strel poprej ga je opominjal k previdnosti.

Ko sta z Martino za nekaj trenutkov pozabila na vojno, je tihi večer vzemirnil strel iz puške. Utihišla sta in razširjenih oči vpraševala drug drugega, kaj se je zgodilo. Se bo streljanje ponovilo? A počilo je samo enkrat. Le odmevi so se še dolgo lovili med bregovi.

Kdo ve, komu je bilo namenjeno? Zadnje čase so večeri pogosto prinašali boleča presenečenja, zanje pa so zvedeli šele zjutraj.

Zdaj se mu je še bolj mudilo.

Zavil je stran od vasi. Vsi so vedeli, kdo je Aleš. Zaradi drznosti — tudi sredi dneva je že kaznoval izdajalca — je postal zanat partizan-ovečevalec, da so Nemci nanj razpisali veliko nagrado: 10.000 mark!

Temu se je včasih smejal, potem pa spet bal, da jih bo nekega dne morda kdo le hotel zaslužiti.

Nadaljevanje

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Slekel je tudi plašč, ki je bil napit z vodo še enkrat težji, prav tako bluzo in vse skupaj obesil na kline ob peči. Sezul si je premočene in umazane škornje in jih postavil pod klop ob peči, sam pa sedel na klop.

»Hudič, sedaj se pa tudi švabu ne umaknem več iz tega mesta!« je Marko z globokim vzdihom razprostrl roke in jih položil na naslanjač klopi. Tudi Jože in ostali trije vojaki so stori-li isto. Puške in drugo vojaško ropotijo so postavili v prazen kot sobe, ker je bilo vse mokro in umazano.

»Prekleta vojna, ali jo je treba! Namesto, da bi sedaj lepo v miru spali doma v topli postelji, se pa drenjamo brez potrebe po hišah in živimo kot cigani,« se je oglasil petindvajsetletni vojak.

V hišo so se pridrenjali otroci. Dodel jih je pet, najmlajši je bil star okoli treh let, najstarejši pa je moral biti pri dvanajstih. Revščina. Otroci so bili borno napravljeni, lasje pa so jim segali do ramen. Kmetica prav tako suha ženička, je prinesla v loncu vročega čaja, ki mu je dodala domačega žganja. Otroci so preplašeni gledali vojake, puške in ostalo opremo.

»Ej, otroci. Ti so še srečni, ker ne vedo, kaj se okoli njih dogaja, pa tudi ne, kaj jih še vse čaka,« je Marko naglas razmišljal ob pogledu na otroke. Verjetno niso vedeli, kaj so pomaranče, čokolada, bomboni ali piškoti. Vedeli so le za žgance

in sok ter prežganko. Otroci bogatinov pa imajo vsega dovolj, vse dobrate na svetu poznajo, rejeni so, da se jim lica svetijo, ne pa kot ti otroci tukaj, ki so jim lica upadla in bosi koracajo po hiši. Kje je pravica, je razmišljal Marko. Nenadoma se je spomnil, da ima v svojem kovčku še nenačeto čokolado, ki mu jo je dala Janina pred odhodom za popotnico. Brez besed se je dvignil, obul mokre škornje in odšel pod lopo, kjer je bil voz z njegovim kovčkom. Odprl ga je in v njem otipal veliko čokolado. Hitro se je vrnil v toplo hišo s čokolado v roki. Izbral je srednje veliko deklico med otroki in jo poklical k sebi.

»Saj si ti Marjanca, ali ne,« se je Marko pošalil, da bi jo privabil k sebi.

»Ne, jaz nisem Marjanca, ampak Jerca,« je dekletce odgovorilo v prstom v ustih. Marko ji je dal veliko čokolado, da jo razdeli med otroke.

Mala Jerca je odhitela k mizi. Otroci so se zgnatli okoli nje, da bi videli vsebino njim neznanega ovitka. Otipavali so vsebino in pogledovali Marka. Starejši se je opogumil in pričel lomiti čokolado na koščke in jih deliti ostalim, kar je ostalo, je odnesel mami v črno kuhinjo.

Vojaki so počasi srkali čaj, ki jih je dodatno ogrel. Med tem se je vrnil kmet in sedel za mizo.

»Kam ste namenjeni, fantje,« je molčeče vojake ogovoril kmet.

»Kaj pa vemo, oče, kam nas bo zanesla pot. Mislili smo, da bomo šli proti italijanski meji, sedaj gremo pa od meje stran v smeri Novega mesta. Najbolje bi bilo ob tem vremenu ostati kar pri vas,« se je oglasil Marko.

»Če bi radi ostali pri nas, lahko ostanete, samo drugega prostora nimam, kot tega tukaj in kamre, kjer je spala moja mati dokler je bila še živa. Pred dvema mesecema smo jo pokopali. Sedaj je kamra prazna, nihče noče spat v njej, otroci pravijo, da jih je strah, midva z ženo pa spiva zgoraj,« je ponudil kmet svoje gostoljubje. Vsi naenkrat so s hvaležnostjo pogledali kmeti, ki je sedel v kotu za veliko javorjevo mizo in kadil cedro.

»Ali vam ne bomo preveč v napoto?« je vprašal Marko.

»Prav nič, ker trije otroci spijo v zgornji kamri, pri meni in ženi pa spita mala dva.«

Ko je že kazalo, da bodo letošnje šolske počitnice spet brez snega, je prav na prvi dan počitnic 14. januarja začelo močno snežiti in ni prenehalo skoraj polne tri dni. Nad pol metra debela snežna odeja je razveselila šolarje in smučarje vseh starosti, tudi tiste, ki si zimskih počitnic niso mogli privoščiti v znanih smučarskih središčih. Ta so bila spet polna. Več preglavic pa je obilni sneg povzročil avtobusnemu in železniškemu prometu, predvsem pa komunalcem, ki so komaj sproti čistili prometne poti.

Prva počitniška dneva sta bila za delavce osnovnih šol in drugih vzgojno-izobraževalnih institucij v občini Radovljica namenjena za vsakoletni seminar, ki ga je organizirala na Bledu in v Lescah Delavska univerza Radovljica. Na programu seminarja so bile teme: Ustvarjalnost pri učencih, Uporaba računalnikov v izobraževalnem procesu, Ugotovitve in iskanja v reformi srednjega usmerjenega izobraževanja ter Aktualni pregled mednarodnih odnosov in njihov vpliv na SFRJ.

V sejni dvorani skupščine občine Radovljica je bila 21. januarja 2. konferenca članic Ljubljanske banke TBG-PE Radovljica. Delegati so sprejeli osnutek načrta uresničevanja srednjeročnega plana LB TBG Kranj v letu 1985 in osnutek načrta oblikovanja in razporejanja skupnega dohodka in združevanje v sklade za leto 1985. Sprejeli so sklep o pripravi in sprejetju srednjeročnega plana LB — TBG Kranj za obdobje 1986—1990 in sklep o zgornji meji zadolžitve LB — TBG Kranj v letu 1985, predlog limitov za odločanje poslovnih odborov, predlog za ustanovitev ekspoziture poslovne enote Radovljica v Cankarjevem naselju in poslovne enote Škofja Loka na Trati, razen tega pa tudi za razširitev predmeta poslovanja v izdvojenem blagajniškem mestu Elan Begunje. Potrdili so tudi osnutek dogovora o skupnih ciljih in nalogah poslovne politike bank LB — združene banke v letu 1985 in sprejeli informacijo o predlogih sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko Gorenjske in statuta TBG Kranj ter pooblastila zbora banke.

Konec lanskega leta je bilo po podatkih republiškega odbora ZZZB NOV Slovenije v Sloveniji 80.645 članov ZZZB NOV. Že 71.882 je upokojenih, 7950 pa je vojaških vojni invalidov. V občini Radovljica je bilo konec leta 1984 evidentirano nekaj nad 3000 članov ZZZB NOV, od teh je 2180 upokojencev in 165 vojaških vojni invalidov. Poprečna starost članstva ZZZB NOV v občini je že 68 let.

Predsedstvo občinskega odbora ZZZB NOV Radovljica je na 17. seji, ki je bila 17. januarja, obravnavalo in potrdilo predlog akcijskega programa občinske organizacije in občinskega odbora za leto 1985, prav tako tudi vseh organov občinskega odbora ZZZB NOV za leto. Člani predsedstva so bili na seji seznanjeni tudi z uresničevanjem zdravstvenega in socialnega varstva borcev.

Na prvi letošnji seji koordinacijskega odbora za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri predstvedstvu OK SZDL Radovljica so 11. januarja obravnavali tekoča vprašanja. Med drugim je tekla beseda o končnem sklepu za opravljanje treh verskih obredov na Blejskem otoku, o problemu obnavljanja kulturnih objektov in načinu zbiranja

sredstev za takšne akcije. Dogovorili so se za sklic vsakoletnega posveta duhovnikov in predstavnikov verskih skupnosti 22. januarja.

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve pri občinski skupščini Radovljica je na prvi letošnji seji 9. januarja pregledala in oblikovala predloge kandidatov na razpis za občinskega sodnika za prekrške. Izrekla je soglasje k višini predlaganih denarnih nadomestil nepoklicnim funkcionarjem občinske skupščine za leto 1984 in k predlogu o določitvi OD delavcem službe pravne pomoči za občini Jesenice in Radovljica. Za občinsko skupščino je oblikovala več predlogov imenovanj njenih delegatov v razne delovne skupnosti. Predlagala je tudi, da skupščina občine sprejme sklep za povišan znesek sejin njenim delegatom od dosedanjih 50 na 150 dinarjev.

Zaradi izredno mrzlih dni, ko se je živo srebro spustilo krepko pod minus 20 stopinj Celzija, so bili najbolj prizadeti najstarejši in bolni upokojenci, ki so takorekro nepokretni. Občinski odbor Rdečega križa Radovljica je pozval vse krajevne organizacije RK in njene aktiviste, da organizirajo pomoč tem upokojencem in starostnikom v preskrbi z živili in kurja-vo.

Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo pri občinski skupščini Radovljica je objavil podatke, da je bilo lani v občini 32.848 prebivalcev, od teh kar 52,2% žensk. Gustota naseljenosti je bila 51,3 prebivalca na kvadratni kilometer. Največ, in sicer nekaj nad 5940 jih je bilo v mestu Radovljica, na Bledu 5.502, v Lescah 2.620 in v Bohinjski Bistrici 1.792 prebivalcev. V enem letu (velja za leto 1983) se je število prebivalcev v občini povečalo za 0,8 odstotka.

V februarju bo Delavska univerza Radovljica organizirala izobraževalne oblike za odrasle: tečaje nemščine od 1. do 4. stopnje, francoščine in italijanščine 1. in 2. stopnje, tečaje strojepisja ter modnega šivanja in krojenja 1. in 2. stopnje. Začeli bomo tudi s tečaji za strojnike kotla, ročnega in strojnega pletenja in avtogenega trenaja. Tudi v drugem polletju šolskega leta 1984/85 bodo odprli oddelke za odrasle za 5., 6., 7. in 8. razred osnovne šole in srednjega programa kovinarske stroke oz. usmeritve 5. zahtevnostne stopnje za naziv obratni strojni tehnik.

Po podatkih, ki so na voljo v izobraževalni skupnosti, je v enajstih največjih delovnih organizacijah v radovljiški občini zaposlenih še 1963 delavcev z nedokončano osnovno šolo. To predstavlja skoraj četrtino vseh zaposlenih. Osemletno osnovno šolo ima dokončano 1630 delavcev, kar predstavlja 20,6% vseh zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva.

Med dvesto največjimi delovnimi organizacijami v Sloveniji se po podatkih, ki jih je objavil Gospodarski vestnik, uvršča Elan Begunje na 89. mesto, Veriga Lesce na 129. in LIP Bled na 153. mesto.

Po določilih resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Radovljica v letu 1985, ki je kot osnutek v javni razpravi, je predvideno, da se bo letos obseg kmetijske proizvodnje povečal za dva odstotka. Predvsem gre za povečanje proizvodnje mleka in semenskega krompirja. Za pospeševanje kmetijske proizvodnje bodo uredili 394 ha planinskih in nižinskih pašnikov. S tem nameravajo zagotoviti nove vire domače krme. Na 50 ha zamočvirjenih zemljišč bodo opravili melioracijske posege. Nadaljevali pa bodo tudi z intenziviranjem pridelave krme na 800 ha travnikov.

Delavski svet tovarne Elan Begunje — TOZD Smuči je odobril sponzorstvo za smuči na svetovnem prvenstvu v alpskih panogah, ki bo prve dni februarja v italijanskem Bormiju. Elan bo preko italijanskega zastopnika Colmar postal uradni sponzor tega prvenstva, kar bo za tovarno velikega reklamnega pomena pri nadaljnjem prebijanju na svetovni trg.

V programu dela krajevne skupnosti Begunje, ki štejejo nekaj nad sedemsto prebivalcev, so si v letu 1985 zastavili kopicno zahtevnih nalog. Med drugim bodo opravili redna vzdrževalna dela na cestah, skrbeli za javne objekte in razsvetljavo in pričeli z deli za postavitve televizijskega pretvornika za prvi TV program, ki naj bi bil tako dosegljiv vsem krajanom. Načrtujejo tudi ureditev prostora za avtomatsko telefonsko centralo v obstoječem družbenem domu, ki naj bi bila gotova do 1. maja letos. Za telefonske priključke se je v KS Begunje prijavi- lo kar 190 krajanov.

Po podatkih občinske skupnosti socialnega skrbstva Radovljica je v občini Radovljica v družbeni skrbi 21 rejencev, 171 socialno neprilagodljivih odraslih oseb in 98 oseb, ki prejemajo denarno socialno pomoč.

Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica je pripravila za leto 1985 program sindikalnih športnih iger. Načrtujejo tekmovanja v devetih panogah: smučarski teki, veleslalom, kegljanje — borbene partije in kegljanje moštveno in posamično, streljanje z zračno puško, mali nogomet, plavanje in namizni tenis. Smučarski teki bodo že v januarju.

Po programu knjižnice Antona Tomaža Linhart v Radovljici, ki ima v svoji sestavi razen matične še 16 krajevnih in potujočo knjižnico, bodo v letu 1985 nabavili tri tisoč novih knjig. Strokovno bodo knjižnični delavci obdelali knjižne novosti in dopolnili kataloge. Razen tega bodo v blejski knjižnici uvedli ure pravljic za najmlajše, nudili pomoč pri postavitvi in ureditvi strokovne knjižnice v Almiri Radovljica in v republiškem centru za obrambno vzgojo Poljce. Načrtujejo opraviti analizo stanja šolskih in strokovnih knjižnic v občini, dopolniti opremo na Bledu, preseliti knjižnico v druge prostore v Spodnjih in Zgornjih Gorjah, kjer bodo dopolnili opremo. Letos bodo v nekaterih knjižnicah postavili knjižne razstave ob jubilejih naših književnikov in poskrbeli za strokovno delo s pravniki in dijaki usmerjenega izobraževanja, ki bodo prišli na delovno prakso v knjižnico.

Obzornik — glasilo SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica št. 3, ki je izšel v decembru 1984 v nakladi 2.296 izvodov na 65 straneh, je objavil gradivo za decembrske seje skupščin SIS. Po podatkih strokovne službe je znašala cena vseh izvodov, vključno s poštnino, 344,40 din, ali 150 din za izvod. To je še manj, kot je bila cena predhodnih dveh števk Obzornika, katerega zelo solidno tiska Knjigovoznica in tiskarna Radovljica.

V okviru 28. prireditve po stezah partizanske Jelovice so 13. januarja RK ZRVS in RK ZSMS skupaj s športnim društvom Plamen Kropa uspešno organizirali 11. orientacijsko taktični pohod po poteh heroja Kebeta od Kroke do Dražgoš. Udeležilo se ga je 33 šestčlanskih moštev ZRVS in ZSMS iz Slovenije. Moštvo Radovljice je doseglo razmeroma dobro deveto mesto. V tekmovanju smučarskih moških patrolj pa je med 46 moštvi teritorialne obrambe osvojila ekpa oz. patrola TO Radovljica prvo mesto.

ČLOVEK IN PSORIAZA — LUSKAVICA

Društvo psoriatikov SR Slovenije je bilo ustanovljeno 19. januarja 1979. Namen društva je uvesti enotno evidenco članov ter ob pomoči zdravstvenih in drugih ustanov in na strokovno utemeljen način obravnavati obolenje za psoriarzo in jim pomagati.

Po oceni je v SR Sloveniji okrog 30 do 40 tisoč psoriatikov, ali približno toliko kot sladkornih bolnikov. Glede na število obolenih domnevamo, da je v vsaki organizaciji združenega dela zaposlenih določeno število psoriatikov, zato želimo po petletnem delovanju razširiti svojo dejavnost in v širšo akcijo vključiti tudi organizacije združenega dela in delovne skupnosti. Ta namen želimo uresničiti v dveh fazah in to:

1. V sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in zdravniki dermatologi želimo nuditi psoriatikom čimveč strokovne pomoči v sodobnem načinu zdravljenja psoriarze, pomagati v okviru društva v raznih situacijah skupaj z okoljem, kjer delajo in živijo in jih tako čimdlje zadržati na delu kot enakovredne in v družbi spoštovane oz. delovno uspešne sodelavce.

2. Nadaljevati delo naših usmeritev, predvideti boljše organiziranost in večjo intenzivnost pri zdravljenju psoriarze. So in bodo primeri, ko posamezni bolniki potrebujejo specifično obravnavo in družbeno pomoč. Temu vprašanju pa v preteklosti iz več razlogov, subjektivne in objektivne narave, ni bilo namenjeno dovolj pozornosti.

Da bi psoriatiki v SR Sloveniji dobili čimbolj izčrpane podatke o psoriarzi — luskavici in sodobnih načinih zdravljenja te bolezni ter o društvu psoriatikov Slovenije, ki organizira občasna predavanja in posvete o zdravljenju psoriarze, ob koncu sestavka objavljamo članek dr. Milene Kocijančič o luskavici.

V našem akcijskem programu društva, ki je bil sprejet na letni skupščini, smo si zadali naslednje naloge:

1. Utrditi vlogo društva — podružbljanja tako, da se pridobi čimveč članstva po posameznih teritorialnih področjih. Na teh področjih organizi-

rati aktivne. Aktivom posredovati naloge. Zadolžiti člane za aktivno delo na njihovem področju, v skladu z akcijskim programom.

2. Organizirati oblike in metode dela, da društvo pridobi družbeno vlogo, ki mu v družbi pripada. Ob tem pa najti oblike zbiranja finančnih sredstev za učinkovitejšo organizacijsko dejavnost.

3. Povezati se z zdravstvenimi skupnostmi glede uveljavljanja zahtev klimatskega zdravljenja, nabave zdravih, oprostitve participacije itd.

4. Popestriti je potrebno obveščanje: o problematiki, o delu, o težavah in o zahtevah psoriatikov v celotni slovenski javnosti, kakor tudi ustrezne pristojne družbenopolitične organe. Zato bo potrebno zagotoviti redno izdajanje glasila, s članki pa se vključiti v druga glasila.

5. Z zdravstveno organizacijo Veli Lošinj, turistično organizacijo in KS urediti probleme v zvezi z zdravljenjem psoriatikov.

6. Aktivne po posameznih regijah organizirati tako, da bodo imeli svoj status in aktivni odnos pri reševanju statusa bolnikov, nudili pomoč, sodelovali z zdravstvenimi in drugimi organizacijami, z namenom izhoda iz anonimnosti in uveljavljanja pravic iz zdravstvenega varstva.

7. Aktivnejše sodelovati z organizacijami, ki opravljajo znanstvene raziskave s področja psoriarze, na podlagi posebnega sporazuma.

8. Povezati se z drugimi društvi psoriatikov v Jugoslaviji in v tujini z namenom izmenjave izkušenj boljšega zdravljenja in poenotenja pravic in obveznosti iz naslova zdravljenja in določanja statusa bolnikov.

LUSKAVICA (PSORIASIS VULGARIS)

Je dokaj pogosta, nenalezljiva, dedna kožna bolezen, za katero so značilna rdečkasta, z luskami pokri-

ta kožna žarišča, ki se med sabo združujejo v večja in trajajo različno dolgo časa. Potek bolezni je običajno kroničen. Pri posameznih rasah je različno razširjena, pri Evropejcih se pojavlja v 1,5 do 2%. Natančni vzroki bolezni niso znani, zato je ne znamo zaenkrat dokončno pozdraviti. Za nastanek oziroma izbruh bolezni so pomembni naslednji dejavniki:

1. Dednost — če ima eden od staršev luskavico, je do 30% verjetnosti, da jo bodo imeli tudi otroci, če pa jo imata oba, je verjetnost do 60%.

2. Dejavniki, ki bolezen lahko izkovejo pri tistih, ki nisojo skrito bolni, so: različne poškodbe, druge bolezni (npr. angina), spremembe v ravnovesju žlez z notranjim izločanjem, težki duševni pretresi itd.

Luskavica se redko pojavi pred tretjim letom starosti, prvi znaki so čisto opazni med šestim in osmim letom, največkrat pa se pojavi v ali po puberteti. Včasih prvič izbruhne šele v starosti. Rdečkaste in luskaste plošče na komolcih, kolenskih ali križu so najpogostejša oblika bolezni. Lahko pa se razširijo, zlijajo med sabo, tako da postane rdeča, zadebeljena in luskasta koža celega telesa. Včasih otečejo tudi sklepi, drugič se pojavijo na koži se gnojni mehurčki. V takšnih primerih je tudi bolnik prizadet, ima vročino, je slabo pokreten. Taki primeri so na srečo redki.

Bolezen pa lahko tudi izgine in ne pusti sledov ali brazgotin. Bolezen ni nalezljiva. Pri bolniku, ki je tako različna, je tudi nemogoče govoriti le o enem načinu zdravljenja. Vsakega bolnika je potrebno individualno obravnavati. V grobem lahko razdelimo zdravljenje luskavice na:

1. Splošne, nespecifične ukrepe — to je predvsem seznanjanje bolnika in njegove okolice z naravo bolezni, pomiritev bolnika, če ga je to spoznanje potrolo, odstranjevanje kroničnih vnetnih procesov v organizmu, odvajanje alkohola itd.

2. Klimatoterapija in balneorehabilitacija — izkoriščanje zdravilnega vpliva sončnih žarkov, tople morske vode, določenih termalnih vod, kar predstavlja pri luskavici zelo pomembno delo zdravljenja.

3. Lokalno zdravljenje — vsakodnevno mazanje z mazili, ki so za

obliko bolezni, ki jo bolnik ima, najprimernejša.

4. Zdravljenje s hormonalnimi ali citostatičnimi tabletami in injekcijami.

5. Selektivno ultravijolično obsevanje in fotokemoterapija.

6. Zdravljenje z modernimi sintetičnimi derivati A vitamina.

7. Kombinacije različnih oblik zdravljenja.

Ne glede na to, katero obliko bolezni ima bolnik, ali se zdravi v bolnici ali doma in hodi le na ambulantne kontrolne preglede, bo k njegovemu zdravljenju bistveno prispevalo raz-

umevanje njegove ožje okolice — družine in sorodnikov in prav tako širše okolice — sodelavcev, prijateljev in znancev.

Vsak, ki želi postati član Društva psoriatikov SR Slovenije, naj pošlje pristopno izjavo z matičnimi podatki in natančnim naslovom tajnici društva — Marija Kolman, Visoče 3, 64290 Trzin.

Članarina znaša letno 200,00 din in jo vsak lahko poravnal s položnico na naslov: Društvo psoriatikov SRS, Ljubljana, Lavričeva 4a, št. žiro računa: 50102-678-77521.

OBISK V TOVARNI LIP BLED NA BLEDU

V soboto, 5. januarja, smo se člani fotokrožka osnovne šole Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela odpravili na izlet v Lesno industrijsko podjetje na Bledu. Spremljala sta nas mentor Andrej Malenšek in nekdanji član fotokrožka Brane Čušin.

Bila je ena najbolj mrzlih sobot to zimo. Ko smo prišli do tovarne, smo se najprej pogreli v zavetju vratarjeve hišice. Potem je prišel vodič, ki nam je povedal nekaj o preteklosti LIP. Ko nas je dodobra seznanil, nas je peljal v tovarniške obrate. Odšli smo skozi veliko naravno sušilnico lesa, ki se razteza pred tovarniškim poslopjem. Tam je bilo na tisoče hlodov, ki so bili že olupljeni. Potem smo odšli mimo ne prav velikega bazena za »kopanje« hlodov. Tam hode oporejo, potem pa jih po tekočem traku spravijo v zgradbo, v kateri jih razžagajo počez in podolgem. Ko stroji to opravijo, serviser loči dobre in slabe kose. Dobre pošlje naprej po tekočem traku, slabe pa vrže v posebno posodo. To je naporno delo, saj mora kose oziroma deske dobro poznati po kvaliteti lesa. Deske se po tekočem traku odpeljejo do žage, ki deskam določijo širino. Ko naredijo vse to, jih zložijo v kupe in jih pošljejo v obrat, kjer jih lepoto obdelajo in sestavljajo v različne predmete, ki smo jih videli v skladišču, kjer so čakali na domače in tuje kupce.

Izdelujejo različne tipe vrat, vhodnih vrat, vratne podboje, les za opaže, nekaj pohištva. Sodelujejo tudi s

tujimi poslovnimi partnerji v Avstriji, Italiji in v obeh Nemčijah. Les dobijo na Gorenjskem.

V decembru smo si ogledali TOZD LIP Bled v Mojstrani. Tam izdelujejo samo vrata in podboje. Uporabljajo podobne stroje in tudi delovni procesi so podobni, le da je ta tovarna mnogo manjša. V obeh tovarnah smo dobili nekaj odpadnega furnirja, ki ga bomo na šoli koristno uporabili. Obema tovarnama se zahvaljujemo za to. V tovarni LIP Bled pa bomo pripravili fotorazstavo, kjer bomo pokazali, kako smo ujeli njihovo delo z našimi fotografskimi objektivami.

Mislím, da je lepo delati z lesom, ker ga lahko oblikuješ, posebej me privlači vonj lesa, vendar se za to področje ne bom odločil, čeprav končujem osnovno šolo. Veseli me mnogo stvari.

Peter Muhar, 8. a
OŠ Karavanških kurirjev NOB
Koroška Bela

DVAJSET LET RADIA TRIGLAV JESENICE

Začetki radia Triglav Jesenice so zelo podobni začetkom nastajanja drugih lokalnih radijskih postaj v naši republiki. Prehodili so grebene, čeri, trnove poti. Toda vztrajnost in prizadevnost ljudi, ki so neposredno ali posredno dajali pečat obdobju in delu, sta jih pripeljala do že kar lepega jubileja — 20-letnice.

Oglejmo si nekaj spoznanj in podatkov iz dosedanjega razvoja. Začeli so radioamaterji. Ti so se lotili dela z veliko dobre volje in z zelo skromno opremo. Idejo so podprli pri občinski konferenci SZDL Jesenice in 5. januarja leta 1965 se je prvič oglašil avizo »Oj Triglav, moj dom«, jeseniškega radia. Pri prvem oddajanju so sodelovali: France Gracer, Branko Stare, Joža Varl, Jelena Jeraša, Aleš Soklič, Teo Lipicer in drugi, gostja pa je bila napovedovalka Majda Rebernik. Kljub majhnemu številu dopisnikov in neustreznim opremi so imeli oddaje trikrat tedensko. V tem času je bila slišnost slaba, saj s takratnim 200 vatnim srednje valovnim oddajnikom niso pokrivali celotne jeseniške občine. Pozornost so posvečali bolj tehniki, manj vsebini programa, težave pa so bile s financiranjem.

1. julija 1972. leta je radio Jesenice začel oddajati že vsak dan.

Minilo je desetletje in radio Jesenice se leta 1975 preimenuje v radio Triglav Jesenice. Velika pridobitev je nedvomno začetek oddajanja na UKW oddajniku, k financiranju pa je poleg SZDL Jesenice pristopila tudi občinska konferenca SZDL Radovljica. Z oddajniki na Brvovih nad Kranjsko goro, na Katarini, Španovem vrhu in Voglu pokrivali jeseniško in radovljiško občino, nekoliko slabša je slišnost samo v Kropi in Podnartu. Da pa je slišnost radia več kot zadovoljiva, kaže to, da ga poslušajo tudi izven omenjenih občin. Na uredništvu radia dobivajo pisma iz Medvoda, Kranja, Kovorja... v Cerkljah pa imajo celo svojega dopisnika.

Radio Triglav Jesenice se vseskozi spoprijema s finančnimi in prostorskimi težavami in deluje na skromnih 53 kvadratnih metrih površine, studijska tehnika ni ravno nova, govorilnica pa je urejena, kot je bila pred dvajsetimi leti. Snemalnica je sicer obnovljena, toda dela brez rezervnega kompleta, zato tudi namensko zbirajo sredstva za obnovo studijske opreme za stereo tehniko. Oddajniško opremo so si kupili sami, za njeno vzdrževanje pa skrbijo tehniki TOZD Oddajniki in zveze RTV Ljubljana. Za financiranje radia polovico denarja prispevajo sami, ostalo prispevata občini Jesenice in Radovljica ter 18 interesnih skupnosti v obeh občinah. Finančni okvir pa je tudi okvir zaposlovanja in je tako namesto 12 redno zaposlenih samo sedem delavcev, od tega pet programskih, ena tajnica in ena računovodkinja. Takšna struktura zaposlenih je že od leta 1980.

Direktor ter glavni in odgovorni urednik radia je Slavko Humerca, novinarji, ki so tudi uredniki posameznih oddaj, pa so: Janka Peterca, Sonja Anderle, Janko Rabič in Dušan Dragojevič, za računovodska in tajniška dela pa skrbita Mija Mesojedec in Helena Voga.

Razširjeno imajo mrežo honorarnih dopisnikov, saj jim prispevke pošilja okrog trideset rednih in okrog devetdeset občasnih dopisnikov. Na radia Triglav delajo honorarno tudi napovedovalci in tonski tehniki.

CIVILNI INVALIDI VOJNE NA POHODU V DRAŽGOŠAH

Medobčinsko društvo civilnih invalidov vojne Kranj je za svoje člane organiziralo udeležbo na že tradicionalnem pohodu v Dražgoše. Kljub slabemu vremenu se je pohoda udeležilo precej članov. Pot je bila sicer težka in naporna, vendar civilni invalidi menijo, da bodo s tradicijo še nadaljevali, čeprav pohod zahteva dve uri pešhoje.

Predsednik republiškega odbora ZZZB NOV Slovenije Božidar Gorjanc-Bogo je na slavnosti govoril o pomenu dražgoške bitke pred 43 leti in 40-letnici osvoboditve.

Civilni invalidi vojne imajo v letošnjem letu še številne naloge. Za praznik OF 27. aprila, 29. novembra ob dnevu republike in ob dnevu mrtvih 1. novembra se člani udeležijo pohoda iz Begunj do Slatne, do spomenika padlim borcem, nad katerim je društvo prevzelo varstvo. Člani se vsako leto udeležijo pohoda po poteh partizanske Ljubljane in pohoda v Ivančni gorici. Društvo je letos v svoj program uvrstilo tudi udeležbo na pohodu Kokrškega odreda na Kališče pod Storžičem.

J. Mravljec

Program radia je razdeljen na tri dele, in sicer na: domače novice, dnevno osrednjo oddajo (ponedeljek — ponedeljkov športni spored, torek — oddaja za mlade, sredo — Stop, zelena luč, četrtek — Naše zrcalo, petek — Kulturna snovanja, sobota — Po domače za vas in nedelja — Mi pa nismo se uklonili) in Naši odmevi. Program zapolnjujejo z obvestili, reklamami in čestitkami.

V letu 1984 so realizirali 1250 ur programa, že drugo leto pa uspešno sodelujejo z avstrijsko radijsko postajo Carinzia. V sredah skupaj pripravljajo 60 minutno dvojezično oddajo o turizmu in zanimivostih v jeseniški in radovljiški občini, stike pa navezujejo tudi s slovensko redakcijo radia Celovec.

Jeseniški radio sodeluje tudi z radiom Ljubljana na podlagi sporazuma in z lokalnimi radijskimi postajami v Sloveniji. S pomočjo radioamaterjev so se v živo javljali v eter s Stola, Pristave, ob akcijah NNNP, ob vetrolohu, ki je zajel Gorenjsko...

In kako bodo na jeseniškem radia delali v prihodnje? Programsko se vedno bolj odpirajo. Pridobivajo zunanje sodelavce, dopisnike, neposredno vključujejo poslušalce. Trudijo se, da bi bili dovolj informativni, aktualni in hitri, komentatorski in poglobljeni. Dihati poskušajo s časom. Njihovi poudarki so v bitki za stabilizacijo in samoupravljanje. Prislunhiti poskušajo besedi delavca, kmeta, intelektualca..., skratka vsakomur, ki se v tem našem prostoru bojuje za napredek. Pot do prihodnjega jubileja bo tesno povezana s prizadevanji za razvoj tehnične baze radia, s kadrovsko krepitvijo in podružbljanjem radijskih programov.

A. Kerštan

»PADALA NEBEŠKA MANA...«

Niti neugoden tečaj dinarja niti obilica novega snega v minulih dneh nista zmanjšala maloobmejnega prometa na mejnem prehodu Rateče. Nasprotno! Medtem ko se Italijani v razkošnih limuzinah vozijo k nam uživati radosti zimske narave in kranjskogorskih hotelov, so na prilajnikih naših fičkov in stoenk, ki vozijo v Italijo, privezane — lopate.

Marljivi Ratečani tudi letos množično hodijo kidat sneg v Trbiž, in sicer na železniško postajo, kjer za to delo plačujejo tudi do 50.000 lir na dan po osebi. To je za italijanske razmere sicer malo, saj se domačinom ne zdi vredno prijeti za lopato, za Ratečane pa je sneg v Trbižu prava nebeška mana, saj s kidanjem — preračunano v dinarje — v pičlih štirih dneh zaslužijo poprečno slovensko mesečno plačo. Brž ko zapade v Trbižu vsaj četrta metra snega, se v Ratečah starci pomladijo, bolniki ozdravijo, zaposleni pa »zbolijo« ali vzamejo dopust, kajti —

... padala nebeška mana Izraelcem je v puščavi; zginila je, ak pobrana ni bila ob uri pravi... (Prešeren)

Ker pa se imajo Ratečani prav tako kot Izraelci za izvoljeno ljudstvo in v svoji lakomnosti ne privoščiijo ostalim Gornjesavcem, da bi se oni vrgli kakšno lopato dragocenega laškega snega, prihaja v Trbižu tudi do takih prizorov, kot se je odigral v sredo, 16. januarja, letos. Ker je bilo tega dne snega več kot pol metra in je še padal, so pri reševanju železniških tirov izpod zametov Ratečanom

priskočile na pomoč tudi skupine lopatarjev iz Podkorena, Kranjske gore, Martuljke, Hrušice in Jesenice. Nehvaležni Ratečani pa te pomoči očitno niso bili prav nič veseli, saj so naščuvali italijanskega nadzornika naj drugorodce pošlje domov, češ da bodo že sami vse naredili. Požrtovni Gornjesavci so menili, da je snega za vse dovolj in so vztrajali, da bodo kidali. Ker je na pritisk Ratečanov tudi nadzornik vztrajal pri svojem, je prišlo do žolčnega prerekanja in prepričevanja, pa tudi do zmerjanja z »uskoki«, »ogrkami« in podobnimi izrazi, kar pa so potrpežljivi Ratečani mirno prenesli. Ker pa se odveč lopatarji še niso hoteli odstraniti, je nadzornik poklical karabinjerje in šele ti so napravili red.

Gornjesavci so Ratečanom še od daleč žugali s pestmi in grozili z lopatami, češ, se bomo že še videli, bradat nadzornik je ves zaripel v obraz nekaj sam zase godrnjal, italijanski železničarji so se hahljali, sneg pa je še kar naprej padal, padal, padal... kot bi padale lire z neba.

E. T.

O DELU DRUŠTVA UPOKOJENCEV JAVORNIK-KOROŠKA BELA

V letu 1980 smo se v društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela odločili, da bomo več pozornosti namenili članom ter skušali v vsa dogajanja vključiti čim širši krog tistih upokojencev, ki so pripravljeni delati.

Priznati moram, da smo takoj v začetku naleteli na nasprotovanja nekaterih vplivnih članov odbora ter nadzornega odbora. Kot predsednik odbora sem dal pobudo, da bi denar, ki je odboru ostal iz prejšnjih let, namenili za izboljšanje pogojev delovanja društva (področje kulturne dejavnosti, izboljšanje pogojev v domu, regresiranje izletov). Skušali smo izboljšati poslovanje v domu ter pridobiti čim več finančnih sredstev za nadaljnje delovanje društva.

V štiriletnem obdobju smo organizirali tri večje izlete. Člani društva so imeli od 20 do 30 % popusta, tako so se teh izletov lahko udeležili tudi tisti z nižjimi pokojninami. V letih 1982 in 1983 smo upokojencem z nizkimi pokojninami pomagali pri nakupu ozimnice, v letu 1983 pa smo regresirali tudi desetdnevno bivanje v počitniškem domu društev upokojencev Slovenije v Izoli. Precej denarja smo porabili tudi za izdelavo lesenih opažev v srednjih prostorih doma, za dokončanje del v spodnjih prostorih in za ureditev bivših stanovaljskih prostorov hišnika, ki smo jih po izpraznitvi namenili za dejavnost društva. Kupili smo novo točilno mizo, nove instrumente in del opreme za folklorno skupino. Da bi povečali finančna sredstva, smo del denarja vložili na vezane vloge ter s tem pridobili višje obresti. V letu 1984 je koordinacijski odbor društev upokojencev prosil občinsko skupščino občine Jesenice za oprostitve občinskega prometnega davka na alkoholne pijače, ki jih točimo v naši točilnici. Prošnja je bila ugodno rešena, kar prav gotovo izboljšuje finančno stanje društva.

Da bi sredstva uporabljali koristno, smo postavili v letu 1983 mejo za upravičenost do regresa za bivanje v počitniškem domu. Menimo, da tisti, ki imajo v družini dve pokoj-

nini ali eno višjo, lahko sami plačajo celotne stroške bivanja v domu.

Kljub tako obširnemu delovanju društva nismo imeli nobenih finančnih težav. Finančna sredstva so se v teh štirih letih zmanjšala le vrednostno. Članom bi napravili veliko uslugo, če bi v teh štirih letih namenili še več sredstev prav njim. V štirih letih smo tudi večkrat obiskovali starejše in bolne člane ter jim izročili manjša darila.

V letu 1984 so v društvu spremenili sklep, tako da imajo pravico do regresa za izlet vsi člani, ne glede na višino prejete pokojnine. Zaradi teh stroškov niso organizirali večjega izleta.

Prav gotovo ni prav, da tudi v lanskem letu nismo namenili nekaj sredstev za nabavo ozimnice tistim članom, ki imajo samo eno ali dve nizki pokojnini. Če bi za pomoč pri nabavi ozimnice namenili sredstva, ki jih prinaša znižanje prometnega občinskega davka in del sredstev od vezanih vlog, bi prav gotovo večjemu številu članov pomagali premagovati težave visoke inflacije ter padanja življenjskega standarda.

Povečanje stroškov za mazut in elektriko moramo pokrivati z večjo dejavnostjo v točilnici, ne pa z zmanjšanjem sredstev, ki so temu namenjena.

Res smo dobili v letu 1984 novo balnišče, ki ga bo uporabljalo določeno število upokojencev. To pa ne bi smelo biti vzrok za krčenje ostale dejavnosti. Vse bolj moramo prislunhiti tistim, ki imajo nizke pokojnine, ne pa tistim, ki z dohodki nimajo takih težav in jim društvo daje še regres za bivanje v našem domu v Izoli. Bolje bi bilo, če bi povečali višino regresa in določili višino prejemkov posameznika, ki bi še lahko dobil regres društva.

Stane Torkar

Novinarji radia Triglav: Dušan Dragojevič, Slavko Humerca (direktor in odgovorni urednik), Janko Rabič, sedita Sonja Anderle in Janka Peterca (foto Kerštan)

VPIS UČENCEV V KADETSKO ŠOLO ZA MILIČNIKE

DRAGI MLADINEC IN STARŠI

Šolsko leto se bo skoraj prevesilo v drugo polovico. Učenci osmih razredov osnovne šole skupaj s starši že razmišljajo kam po končanem obveznem šolanju.

Vabimo te, da izbereš živahen, napet in zahteven poklic — poklic miličnika. Poklic, v katerem boš lahko pomagal ljudem, varoval družbeno premoženje, urejal promet, skrbel za javni red in mir, zagotavljal potnikom varno vožnjo, skrbel za varnost na morju, skratka; zagotavljal ljudem ugodno in varno počutje v vsakdanjem življenju.

Oglasi se na postaji milice Jesenice, kjer boš dobil podrobne informacije o pogojih, ki jih moraš izpolnjevati za ta poklic in vse o šoli, ki te bo pripeljala do njega.

Najboljši učenci lahko po končani kadetski šoli nadaljujejo šolanje na Višji šoli za notranje zadeve, pa tudi na drugih višjih in visokih šolah ter na vojaških akademijah.

Vprašaj, premisli — odloči se!

Starši, razmislite o nadaljnji življenjski poti vašega sina in mu pomagajte pri odločitvi!

OGLED RAZSTAVE PTIC

Vsako leto je v času zimskih počitnic v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah organizirana razstava ptic. Tudi letos je bila in to od 16. do 20. januarja. Razstavo je pripravilo Društvo za varstvo in vzgojo ptic Jesenice. Zelo sem bila presenečena, kaj vse sem lahko videla. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1971 in ima 20 zelo prizadevnih članov.

Na razstavi smo lahko videli: golo-be pismošče, liščke, razne križance, zelenega čička, krivokljuna, kanarčke, papige vseh barv od snežno bele do modre in sive in druge. Ne katere ptice so tudi prodajali. Zelo lepe so bile azijske cebrice, katerih značilnost je lepi rdeči kljun. Na razstavi je bil razstavljen tudi zlati fazan, katerega lastnik je Janez Dobrave, ki goji tudi ostale ptičke. Povprašala sem ga, kako hrani ptičke. Povedal mi je, da papige najraje jedo proso in oves, kanarčki pa svetla in temna semena. Tudi zlati fazan ima najraje semena, drugače pa se hrani kot kokoši. Goji ga predvsem zaradi razstav, saj je res lep. Njegove rdeče barve se lepo prelivajo do zlato rumene. Povedal mi je, da imajo veliko skrbri s pticami. Hrana je postala draga in za toliko ptic je potrebejš kar veliko.

Društvo za varstvo in vzgojo ptic Jesenice se udeležuje tudi republiških in državnih tekmovanj in razstav. So zelo uspešni in imajo že veliko priznanj. Velik problem tega društva pa so njihovi lastni prostori, saj jih še vedno nimajo, zato se shajajo v gostilni Kobal.

V letošnjem letu društvo pripravlja v Vintgarju rezervat za ptice. Da ne bi posamezne vrste izginile z našega področja, jim bodo postavili krmilnice in valilnice, saj jih samo tako obdržijo.

Na letošnji razstavi so razstavljali: Ludvik Grobolišek, Severin Hlede, Jože Repinc, Rajko Jeram, Zdravko Lukar, Edo Cilinšek, Franc Šolar, Lovro Blažič, Zoltan Kovač, Alojz Srbič, Grega Rabič, Armi Hudrič, Marjan Šmid, Marjan Skumavč, Leopold Jamnik, Tomislav Ralko, Roman Štih, Dušan Tanko, Jože Fele in Janez Dobrave.

Kako neogljene so ptički v tej mrzli zimi, ko si resnično sami ne morejo najti hrane, se lahko prepričamo vsi. Zato je naša dolžnost, da jim v hišice vsak dan natrosimo nekaj hrane, da bodo preživeli. Pa tudi ptičke, ki jih imamo doma, je potrebno vsak dan redno krmiti. Vsak naš trud nam bodo bogato poplačale, ko nam bodo pomladi začele prepevati po parkih in gozdovih.

Janina

Društvo za varstvo in vzgojo ptic

JESENICE

SPOMINSKA SVEČANOST V PLANINI POD GOLICO

Krajevna organizacija zveze borcev NOV Planina pod Golico vabi vse nekdanje borce, aktiviste NOB, ki so med vojno delali na področju Planine pod Golico in Plavškega rova, kakor tudi vse ostale krajanje, na žalno komemoracijo ob spominskem obeležju, kjer so pred 40 leti omahnili v smrt: Cilka Zupančič-Sonja, Ela Traven-Rustja, Mirko Rogelj-Petko, Tine Koselj-Vanjo in Janez Pangeršič-Jelko.

Žalna komemoracija bo v soboto, 2. februarja, ob 13. uri. Redni avtobus pelje z Jesenic ob 12.30.

Po žalni komemoraciji vabimo vse borce, aktiviste in vabljenе goste v Dom pod Golico, kjer bo razgovor za »okroglo mizo« pod naslovom »Naša vas med NOB«.

Ob 40-letnici osvoboditve želimo tako obuditi spomin na vse padle v našem kraju, na umrle v teh štirih desetletjih in dati priznanje kraju in krajanom za velik prispevek med NOB.

Za marsikoga bo to mogoče prvo srečanje s soborci ali aktivisti po končani narodnoosvobodilni borbi. S svojo udeležbo boš dal svoj prispevek k utrjevanju tradicij NOB!

Krajevni odbor ZB NOV Planina pod Golico

Mario SOLDATI: Ameriška nevesta. Založba Obzorja 1984.

Med novjšimi prevodnimi deli redko zasledimo dober in hkrati lahko berljiv roman, ki ga ne bi napisal Anglež ali Američan — kadar pa se kaj takega le primeri, lahko ugotovimo, da je konec koncev vseeno. Tudi Nemci, Italijani, Nizozemci in drugi pišejo o ameriških zadevah. Svet je postal velika vas, pravijo; če je to res, potem so Združene države v središču te vasi: ni sicer še jasno, kje je strogi center: v New Yorku ali na Zahodni obali.

Tako smo torej dobili v prevodu roman italijanskega pisatelja, vendar se zgodba tega romana odvija v glavnem v Ameriki. Poroka med glavnim junakom — Italijanom — in njegovo ameriško nevesto je bila sicer na tej strani Atlantika, sicer pa se zgodba odvija v deželi, ki sem jo prejle v šali imenoval središče svetovne vasi.

V spremni besedi ene izmed njegovih prejšnjih knjig sem prebral, da je avtor sicer uspešen filmski režiser. Njegov junak je profesor književnosti — tako kot sta Erich Segal in Philip Roth. To omenjam zategadelj, ker je Ameriška nevesta nekje v sorodu z Ljubezensko zgodbo in Profesorjem poženja.

Če drugače ne, se zdi, da Soldati piše za isti krog bralcev. (To so bržkone predvsem mlajše ženske iz nižjih slojev, ki jih mika, da bi se na lestevici pomaknili malce višje.) Že vidim, da sem nehoti zastavil malce satirično. Ne bi rad pokvaril veselja tistim, ki bi jih knjiga mogoče zamikala. Sam sem proti temu, da bi se poglabljal prepad med »pravo« in množično kulturo, torej bi se moral veseliti vsake lahko berljive knjige, ki ni hkrati kič in plaža. Žal pa se dogaja — če me občutek ne vara — prav to, da se bralci čedalje bolj grupirajo glede na sprejemljivost take ali drugačne (množične ali »resne«) umetnosti in književnosti.

Ameriška nevesta je nekje vmes. Predvsem gre za malce melodramatično ljubezensko zgodbo, ki pa je povedana dovolj stvarno, brez cenenih trikov, ki naj bi ustvarjali napetost. Nekoč je bilo tako, da so se skoraj vse ljubezenske zgodbe končale s poroko — če ni posegla vmes botra smrt.

Dandanes pa nikakor ni nujno, da se ljubezen s poroko tudi zaključi: zdi se, da Soldati v tem romanu zastopa prav takšno tezo. Namreč kaj je na stvari: dandanes prihaja skoraj vsespovsod do moralne razvezanosti, do menjavanja partnerjev ali kako se že tej reči pravi. Iz tega izhaja, da poroka nikakor ne ukinja napetosti med ljubimcema. Seveda, marsikdo bo rekel: tam, kjer prihaja do skokov čez plot, ni prave ljubezni. Zdi se mi, da skuša avtor Ameriške neveste dokazati, da neka globlja, po svoje romantična navezanost obstaja tudi v svetu, kjer ni zaobljub večne zvestobe. Prav Edoardo (sprva Edoardo, kasneje Edward, pač zato, ker se je poameričanil) — junak tega romana — je žrtev takega nagnjenja. Sam se ga niti dobro ne zaveda, se pravi, dober se ga je zavedel samo v določenem trenutku, ko se mu je posrečilo zlesti med rjuhe z dolgo časa zaželeno in nedosegljivo vsakino Anne.

Zdi se mi, da Soldati v tem romanu — ne s teoretiziranjem, pač pa na primeru — dokazuje, da splošno znano moško nagnjenje k poligamiji ni v nasprotju z monogamnimi težnjami. Konec koncev tudi ne z zvestobo. Edward je očitno brezupno zaljubljen v svojo ženo Edith. Brezupno pravim zato, ker te ljubezni neka ni mogoče vnovčiti in s tem izničiti v zakonu. Hkrati si želi spolnih odnosov z Edithino vsakino Anne. Edward se v resnici niti ne zaveda prave narave svojih čustev: prav Anne je tista, ki mu jih nekje proti koncu romana razloži.

Seveda: junak izhaja iz katoliške dežele. Kakšen preveč razgledan in

preveč preneljiv bralec bo za opisanim trikotnikom zaslužil znano dvojnost (ideal Madone proti lahkotnosti: moški iz tega kulturnega kroga naj bi bili razcepljeni med težnjo po eni in po drugi). Se je avtor zavedal, da nam pod moderno preobleko ponuja prav to staro shemo?

Ta razlaga se mi zdi mogoča, ne zdi se mi pa pravilna. Edith namreč ni v ničemer podobna idealu Madone. Edith je slabo vzgojena, živčna, nezvesta, prepirljiva mlada ženska.

Predvsem pa ženska iz mesa in krvi. Zdi se, da jo ima junak rad tako, kakršna pač je, z vsemi slabostmi vred, ali pa celo prav zaradi njih. Če je kdo ideal, oziroma, bolje rečeno, tip, je to Anne, seksbomba brez opaznih individualnih potez. Tako bi bilo ozadje pričujočega romana — v grobih obrisih. Bolj pomembne so nemara nadrobnosti. Kogar zanimajo, se bo pač moral potruditi in slediti pisateljevi pripovedi od strani do strani.

Marko Hudnik

MOŠKI PEVSKI ZBOR DU JESENICE O SVOJEM DELU

Konec preteklega leta so člani moškega pevskega zbora društva upokojencev Jesenice pripravili prednovoletno delovno srečanje. Srečanja so se udeležili vsi člani zbora s pevovodkinjo MIRI MESARIČ, pa tudi nekateri člani izvršnega odbora Društva upokojencev Jesenice.

Ob tovariškem kramljanju so pevci analizirali svoje delo v preteklem letu, ki je bilo zelo razgibano. Naloge, ki so jih zapisali v svojem letnem programu in vse tiste naloge, ki so bile predvidene in zajete v načrtih Zveze kulturnih organizacij Jesenice, so uspešno izpolnjevali. Franc Jelenc je kot pedantni statistik in zelo prizadeven član odbora tudi tokrat poskrbel za obilo podatkov in popoln prikaz dela, ki so ga pevci opravili v preteklem letu. Zbor ima 26 pevcev, povprečna starost je 58 let! V preteklem letu je imel zbor kar 34 nastopov in 91 vaj. Vaje so bile zelo dobro obiskane. Iz evidence obiskov vaj je razvidno, da je povprečen obisk vaj bil 85 %. Pevci so za vaje porabili 4525 ur. Za ureditev in dopolnitev notnega materiala pa je pet pevcev žrtvovalo 80 ur prostovoljnega dela. Ob takih rezultatih in ob skromnih delovnih pogojih pevci menijo, da so svoje naloge v okvirih svojih programov in načrtov ZKO Jesenice uspešno izpolnili. To predvsem potrjujejo številni nastopi.

Priredili so štiri samostojne koncerte: na Blejski Dobravi, v Lokvi pri Čepovanu, Kranjski gori in v domu DU Slovenije v Izoli. Sodelovali so na občinski reviji pevskih društev, regijskem srečanju pevskih društev DU, republiškem srečanju pevskih društev DU (Cankarjev dom Ljubljana) in na pevskem taboru pevskih zborov Slovenije v Šentvidu pri Stični. Sodelovali so na koncertih moškega pevskega zbora Vintgar Blejska Dobrava, mešanega pevskega zbora DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice Blaž Arnič na prireditvah amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice. Nastopali so na proslavah in prireditvah KS in ZZZB NOV Plavž, Dovje, Sava, Podmežakla, Hrušica in Planina pod Golico. Sodelovali so na prireditvah v počastitev 1. maja na Jesenicah in na Hrušici, na občnem zboru Društva šoferjev in avtomobilnikov Jesenice, s pesmijo so počastili tudi 70-letnike v KS Podmežakla. Imeli so nastope na Bregu pri Kranju, Petrovem brdu in v domu DU Piran. Redno so sodelovali na komemoracijah ob dnevu mrtvih na Jesenicah, v Planini pod Golico, na Dovjem in ob žalnih svečanostih na Mežakli in v Begunjah.

Poleg tako zagoščenega programa je manjši sestav zbora spremljal na zadnji poti veliko število umrlih občanov Jesenic in okolice. Ob tem je bilo večkrat slišati pripombe na račun slabe kvalitete petja. Pevci se zavedajo, da vsa ta njihova sodelovanja na pogrebih niso vedno popolnoma zadovoljiva, kar pa je odvisno od števila sodelujočih in glasovne zastopnosti pevcev, večkrat pa tudi od vremenskih pogojev. Pri teh pripombah pa se pevci upravičeno sprašujejo, kdo bo opravljal to »dolžnost«, ko bodo oni s tem prenehali? Sicer pa so se pevci dogovorili, da bodo tudi tej dejavnosti posvetili več pozornosti. Organizirali bodo posebne pevske vaje in poskrbeli za boljšo glasovno in številčno udeležbo na teh žalnih nastopih.

V preteklem letu jih je Društvo upokojencev Slovenije povabilo k sodelovanju na srečanju jugoslovanskih pevskih društev v Slavovskem Brodu. Na žalost so sodelovanje morali odpovedati. Za svoja prizadevanja pri izpolnjevanju dolžnosti in prevzetih nalog so pevci deležni dovolj pozornosti in priznanj tako DU Jesenice kot ZKO Jesenice in vseh drugih družbenopolitičnih organizacij.

V preteklem letu so pevci prejeli priznanje pevskega tabora Šentvid pri Stični — ZLATO PLAKETO TABORA. Najbolj pa so ponosni za pozornost širšega kroga glasbenih strokovnjakov Slovenije, saj so njihovi zborovodkinji MIRI MESARIČ

na 10. jubilejnim koncertu republiškega srečanja pevcev DU Slovenije v Cankarjevem domu v Ljubljani zapeli vodenje zbora več kot 600 pevcev, ki so izvedli finalni del koncerta. Kritika je njen nastop ocenila: MIRI MESARIČ JE USPELO! To naj bi bilo v ponos tudi Jeseničanom. Le redki posamezni »kritiki« zaničevalno in posmehljivo komentirajo prizadevno delo pevcev, češ »to ni nič«, »tu se ne more nič več narediti« in podobno. Pevci dobro vedo, da zbor resnično potrebuje svežih pevskih moči, ki pa jih na Jesenicah ni. O problemih zborovske dejavnosti (pa tudi drugih glasbenih problemih) je bilo na Jesenicah napisanega in izrečenega že veliko, toda ostaja vse po starem. Pevci društva upokojencev Jesenice vabijo k sodelovanju vse mlajše upokojence in vse ljubitelje zborovskega petja, da osvežijo njihove pevske vrste in se tako priključijo skupini ljudi, ki »daje vse od sebe« za jeseniško kulturo. Vse druge fraze — o njihovi prizadevnosti, ogromnem žrtvovanju prostega časa za vaje in nastope, o pohvalah in podobno — so pevcem odveč. Potrebna jim je le kadrovska pomoč, saj vse drugo imajo in dobijo v svojem društvu upokojencev in ZKO Jesenice. Posebno radi poudarjajo in se zahvaljujejo za večkratno pomoč in razumevanje komisiji za kulturo pri sindikalni organizaciji Železarne Jesenice.

Da pa želijo še naprej nadaljevati s svojim trdim delom, s prepevanjem in izpolnjevanjem ene od najhumanejših družbenih dolžnosti, potrjuje načrtovani program dejavnosti za leto 1985, ki so ga že posredovali IO DU Jesenice in ZKO Jesenice. V tem letu pevci predvidevajo zelo obsežno dejavnost: sodelovanje pri vseh kulturnih prireditvah v domu DU, sodelovanje z zbori Blaž Arnič DPD Jesenice in Vintgar Blejska Dobrava, nastopi na proslavah krajevnih skupnosti in zveze borcev in na komemoracijah ter žalnih svečanostih na Jesenicah in v okolici ter sodelovanje na prireditvah občinske revije pevskih zborov, na regijskem srečanju pevskih zborov društev upokojencev, na republiškem srečanju pevskih društev DU in pevskem taboru v Šentvidu pri Stični, kot tudi na vseh drugih prireditvah, kjer bo zaželeno njihovo sodelovanje.

Ob tako obsežnem delovnem programu jim jeseniški ljubitelji zborovskega petja želijo veliko uspehov, predvsem pa, da bi se čimprej kadrovske osvežili in svoje breme in izkušnje pod strokovnim vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič postopoma prenese na nove, mlajše pevce.

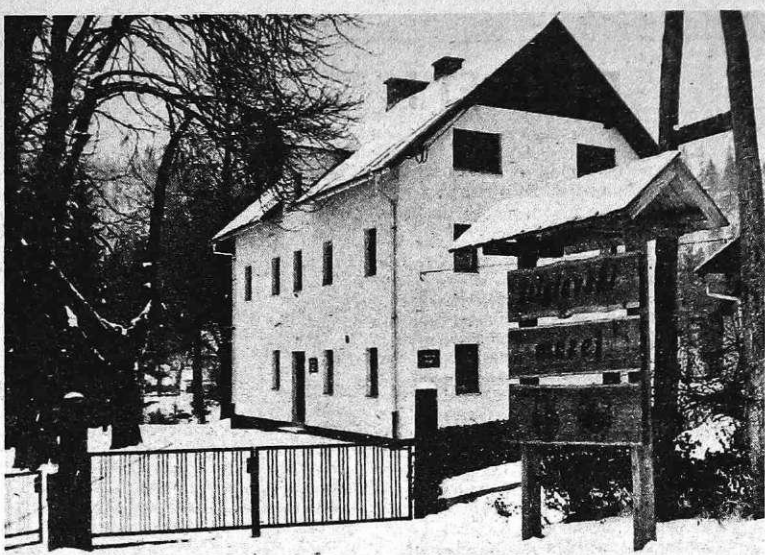
Franjo Ropret

DU JAVORNIK-KOROŠKA BELA PRIPRAVILO LEP KULTURNI VEČER

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela je v organizaciji svojega ženskega pevskega zbora pripravilo v soboto, 19. januarja, lep kulturni večer vokalne in instrumentalne glasbe. Nastop izvajalcev je bil zelo pester: od ženskega, moškega zbora, pihalnega orkestra Jeseniških železarjev do solistov.

Nastopili so: ženski pevski zbor, ženski sekstet DU Javornik-Koroška Bela, moški pevski zbor DU Jesenice, moški pevski zbor Vintgar Blejska Dobrava, pihalni orkester Jeseniških železarjev ter solisti Jaka Jeraša, Domen Jeraša, Franc Čelesnik ter Primož Kerštajn in Marta Mesec.

Težko bi bilo karkoli reči o posameznih izvajalcih. Vsi so bili deležni aplavza številnih poslušalcev. Prav gotovo pa je, da sta oba pevska zbo-

Triglavski muzej v Mojstrani (foto I. Kučina)

ŠIROKO ODPRTA MOŽNOST ZA VSE, KI JIH VESELI DELO S KNJIGAMI. STE ŽE RAZMIŠLJALI O TEM?

V zadnjem času spet slišimo, da narašča zanimanje za Prešernovo družbo, saj je bila njena redna zbirka za leto 1985 razprodana že pred koncem leta 1984. Zasluga za rast in ponovno oživljanje tega našega založniškega društva gre vsebinsko močnemu programu in nizki ceni, predvsem pa poverjenikom. Marsikdo se pri tem vpraša: kdo pa sploh so ti poverjeniki, kako delujejo in — ali bi lahko tudi jaz postal poverjenik Prešernove družbe?

Preprost odgovor na to vprašanje bi bil: poverjeniki Prešernove družbe so kulturno osveščeni posamezniki (ali organizacije), ki želijo spodbujati zanimanje za slovensko knjigo in jo imajo tudi sami radi. Z njo gre do vrat do vrat, od sodelavca do sodelavca za proizvodnimi stroji in v pisarne — pridobivajo nove zaveznike lepe besede nam vsem in sebi v zadovoljstvo in veselje. Seveda za to delo prejemajo določen odstotek denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Poleg tega, da pridobivajo nove člane Prešernove družbe, poverjeniki sodelujejo tudi pri predstavitvah knjig, organizirajo srečanja pisateljev in bralcev, knjižne razstave, sejme in podobno. Najbolj uspešne poverjenike Prešernova družba še moralno in denarno nagraduje.

Knjige, ki jih delovnim ljudem posredujejo poverjeniki Prešernove družbe, so zelo poceni. Redno kolesarsko zbirko, ki predstavlja znak članstva Prešernove družbe, njeni naročniki pa imajo velike ugodnosti tudi pri nakupu drugih knjig Prešernove družbe, lahko v najpreprostejši vezavi letos naročite že za 1.400 dinarjev. V zbirki, ki izide novembra 1985, bo sedem knjig: *Koledar*, knjiga s pregledom dogodkov v preteklem letu, z vrsto zanimivih člankov in barvnimi reprodukcijami, na natečaju nagrada romana Toneta Peršaka *Sledi* in Polone Škrinjarjeve *Grenko brinje*, satirični in humoristični spisi Miloša Mikelnja *Zgaga vojvodine Kranjske*, mladinski roman Vitana Mala Baronov *mlajši brat*, bogato barvno ilustriran priročnik dr. Ivana Sedeja *Sto znanih slovenskih umetniških slik* in priročnik dr. Mihe Likarja *Ljudje pravijo o zdravju* — to je knjižni dar za predplačnike.

Skupaj z Zvezo sindikatov razpisujemo pisateljsko nagrado, da bi za naše bralce vsako leto pridobili najboljšo slovensko povest ali roman. V prihodnjih letih bomo izdajali še več, po 20 do 30 naslovov, s tem pa bo naš program še bolj vablil za zelo različne slovenske družine.

Za delo poverjenika se lahko prikladi vsakdo samostojno ali pa ga predlaga sindikalna organizacija. Poverjeniki delujejo tudi v krajev-

nih skupnostih, knjigarnah, knjižnicah, zvezi kulturnih organizacij, v solah in društvih. Za začetek je treba Prešernovi družbi sporočiti le naslov novega poverjenika in oznako območja, na katerem je pripravljen delati. Pozneje mu pošljemo navodila za delo, pooblastilo, knjižni program, cenike in ostalo informativno-propagandno gradivo, ki ga potrebuje pri delu. Želimo si, da bi poverjeniki Prešernove družbe delali v vseh sindikalnih organizacijah in v vseh krajevnih skupnostih, kajti le tako bomo lepo in poceni knjigo v resnici lahko približali bralcem.

Prešernova družba

PREŠERNOVA DRUŽBA RAZPISUJE NAGRADE ZA POVERJENIKE

- prvo v višini 20.000,00 dinarjev,
- dve drugi po 15.000,00 dinarjev,
- sedem tretjih po 10.000,00 dinarjev.

Nagrade bodo podeljene ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna 3. decembra 1985 — ob izidu redne letne knjižne zbirke Prešernove družbe za leto 1986.

Vsi poverjeniki so upravičeni tudi do določenega odstotka denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Z ustanovitvijo nagrad želimo približati slovensko knjigo najširšemu krogu delovnih ljudi in občanov, obnoviti in povečati število članov Prešernove družbe, ki bodo pri uresničevanju teh ciljev dosegli najboljše uspehe v letu 1985.

S tem razpisom vabimo posameznike, knjigarne, knjižnice, krajevne konference SZDL, osnovne organizacije sindikata, šole, društva in druge, da se vključijo v splošno gibanje za knjigo kot poverjeniki Prešernove družbe.

Prijave za delo poverjenika, poročila o delu poverjenikov, predloge za nagrade poverjenikom in vsa vprašanja v zvezi s tem pošiljajte na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana, tel.: 218-909 ali 218-950.

še zbere. Vse te zbere vodijo mladi pevovodje s precej dobre volje in veselja do zborovskega petja.

Skupno zapeta pesem ženskega zbora DU Javornik-Koroška Bela in DU Jesenice odpira možnost, da na Jesenicah dobimo kvalitetni-mešani zbor ob skupni pomoči ostalih dejavnikov in še večji volji pevk in pevcev obeh zborov.

Prav tako je vredno razmisliti, kako pritegniti k delovanju vse upokojence, ki so nekad aktivno delovali v raznih orkestrih. Z ustanovitvijo novega orkestra upokojencev in tudi njihovih svojcev bi popestrili glasbeno dejavnost na Jesenicah.

Številna udeležba na sobotnem večeru je dokaz, da si Jeseničani želijo te dejavnosti. Program so povezovali mladi igralci gledališča Tone Čufar.

Stane Torkar

GLEBALIŠČE TONE ČUFAR — MUZEJI KOSOVA GRAŠČINA

V Kosovi graščini bo do konca meseca razstavljal svoja dela akademski kipar Drago Tršar. Razstavni prostori v prvem nadstropju so odprti od 10. do 12. ure, popoldan od 16. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure. V nedeljo in ponedeljek je razstava zaprta. V istem času si lahko ogledate tudi stalno razstavo »Delavsko gibanje in NOB na Jesenicah«.

OD 22. DO 24. FEBRUARJA JUBILEJNI POHOD NA STOL

Zasneženi vrh Karavank, 2238 metrov visok Stol, bo v dneh od 22. do 24. februarja spet gostil udeležence tradicionalnega pohoda, tokrat že 20. zimskega spominskega pohoda. Priprave tudi tokrat vodi in usklajuje posebni odbor, ki stalno deluje v okviru koordinacijskega odbora planinskih društev jeseniške občine in občinskega odbora ZZZB NOV Jesenice.

Pohod je iz skromnih začetkov prerasel v množično planinsko in družbeno-politično manifestacijo. Vsako leto se več tisoč planincev, nekdanjih borcev NOV, mladih in drugih ljubiteljev gora v strnjeni koloni vzpenja po utrjeni gazi. Če so vremenske razmere ugodne, na sam vrh Stola oziroma do Prešernove kočice, sicer pa se napotijo po spodnjih planinah. Tako se dostojno spomnijo junaške borbe Jeseniške čete 20. februarja leta 1942, ko se je v težkih vremenskih razmerah, snegu in vetru spopadla s številno močnejšim okupatorjem. V tej borbi je padel partizan Jože Koder.

Člani alpinističnega oddelka Jesenice so se leta 1962 odločili, da ob 20-letnici bitke izvedejo zimski pohod na najvišji vrh Karavank. Pohod je bil 25. februarja, udeležilo pa se ga je 51 alpinistov, planincev in preživelih borcev bitke na Stolu. Vsi so bili takrat enotnega mnenja, da mora pohod postati tradicionalen. Malokdo je pričakoval, da bo prerasel v množično manifestacijo, eno največjih na Gorenjskem in v Sloveniji.

Izredno zanimanje in množična udeležba je najtrdnější dokaz, da je bila odločitev udeležencev prvega pohoda pravilna. Da bi pohod približali tudi mladim, so se organizatorji leta 1978 odločili, da pohod razširijo še za en dan. Tako je od tega leta dalje v petek, dan pred glavnim pohodom, pohod šolske mladine jeseniške in radovljanske občine »po poteh Cankarjevega bataljona« do Valvasorjevega doma. Tako se mladi najbolj neposredno seznanjajo z dogodki iz NOB na tem območju.

Vseh dosedanjih 19 pohodov, vsi so tudi šolski pohodi, se je udeležilo že 43.890 ljudi. Prihajajo iz številnih krajev Slovenije, sosednjih republik in tudi iz tujine.

Za jubilejni pohod ponovno vlada izredno zanimanje. Organizatorji so se vneto lotili priprave in že sestavili celotni program, ki ne bo bistveno drugačen kot pretekla leta. V ospredju prizadevanj, da bi tudi ta pohod uspel, je zagotoviti varen vzpon in povratek vseh udeležencev. Množičnost v zadnjih letih je prinesla dodatne nevarnosti, saj se je predvsem zaradi premajhne discipline pohodnikov zgodilo že več nesreč. Zimski spominski pohod na Stol je zahtevna tura, vendar lahko tudi varna, če se vsi držijo navodil članov gorske reševalne službe in alpinistov.

Organizacijski odbor še posebno v zadnjih letih izredno uspešno sodeluje z gorski

skimi reševalci, alpinisti in postajo milice na Jesenicah. Zadnja leta je ustaljena praksa, da neposredno pred pohodom pregledajo razmere na pobočjih Stola in se na kraju samem odločijo, ali bo vzpon varen ali ne. Zadnji pohod na vrh Stola je bil 15. pohod leta 1980, zatem pa na vseh preostalih štirih pohodih razmere niso dopuščale vzpona na vrh. Še najtežje razmere so bile na lanskem pohodu, ko je v dveh dneh zapadlo več kot meter snega. Razmere so se celo tako poslabšale, da zadnji dan pohoda zaradi nevarnosti plazov ni bila varna niti pot po planinah pod Stolum, tako da so udeleženci lahko prišli le do Valvasorjevega doma, zatem pa so se vračali v dolino.

Kakšne bodo letošnje razmere na Stolu, je težko napovedati. Snega dolgo ni bilo, sredi januarja pa ga je le nekaj nasulo. Končna odločitev o smeri pohoda bo ponovno padla neposredno pred začetkom. Izkušnosti gorskih reševalcev gre tudi tokrat zaupati, saj so se še vedno pravilno in trezno odločili. Lov za rekordnim številom pohodnikov na vrhu Stola nikoli ni bil v ospredju organizatorjev, čeprav je okrog zagotavljanja varnosti v zadnjem času moč slišati različna mišljenja in komentarje.

V petek, 22. februarja, bo najprej pohod šolske mladine do Valvasorjevega doma, kjer bo proslava s kulturnim programom. V soboto in nedeljo pa bo pohod ostalih udeležencev na Stol oziroma po planinah pod Stolum. Oba dneva bo ob 12. uri spominska proslava pri Valvasorjevem domu, v primeru vzpona na vrh pa bo tudi

krajša slovesnost pri plošči padlemu partizanu Jožu Kodru na Malem Stolu.

Vsi udeleženci bodo pri Valvasorjevem domu prejeli kontrolni kupon, ki ga bodo zatem med potjo zamenjali za kupon druge barve. Del tehničnih služb bo delal v gostilni »Pod Stolum« v Zirovnici, kjer bodo oddali kontrolni kupon in prejeli ustrezno spominsko značko. Udeleženci bodo za enkratno udeležbo prejeli izkaznico in bronasto značko, za trikratno udeležbo srebrno in za petkratno udeležbo zlato značko. Desetkratni udeleženci bodo prejeli posebno plaketo na proslavi pred Valvasorjevim domom.

Organizatorji opozarjajo, da v dneh pohoda ne bo moč dobiti prenočišča v Valvasorjevem domu. Udeleženci naj ne pozabijo na zimsko opremo, za pohod pa naj se odločijo le tisti s primerno telesno kondicijo. Poleg tople obleke v nahrbtniku ne sme manjkati rezervno perilo in kalorična hrana za en dan. V termovki naj bo topla pijača, ne alkohol. Na jubilejnim pohodu bodo vsi udeleženci dobili tudi spominsko brošuro, organizatorji bodo izdelali novo značko, pripravljajo pa tudi razstavo o vseh dosedanjih pohodih.

Janko Rabič

POHVALE ZA USPEŠNO SODELOVANJE V AKCIJI »LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«

Za posebno prizadevanje v akciji »Lepe rože in varstvo okolja« so bili v letu 1984 pohvaljeni naslednji krajani:

CESTA REVOLUCIJE: Stanko AŽMAN, Alojz BEGUŠ, Marija BRUDAR, Ljubo GALIČ, Valentina IPAVEC, Josefina JURAŠEK, Ana KRIŽNAR, Romana MARKOVIČ, Milka MITKOVSKI, Safeta MULA-LIČ, Milka PERAT, Pavlica PINTAR, Jožica RIŽMARIČ in Marija SVETINA.

CESTA CIRILA TAVČARJA: Vera CAR, Čedo CVETKOVIČ, Mojca ČOP, Vera DERMOTA, Marija ČINKELJ, Rezka GRAČNAR, Štefka LANGUS, Mimi LUŽOVEC, Nežka MAJČEN, Munim MLAGIČ, Behija MULALIČ, Jože NARAD, Anka PUKŠIČ, Marta REBOLJ, Lojzka SKUBE, Nežka TIŠLER, Vojo VUJOVIČ in Marija ZORMAN.

B. B.

RAZPIS POSOJIL ZA GRADNJO IN NAKUP STANOVANJ

Na podlagi 79. člena zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS št. 3/81), 6. in 58. člena družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (Ur. list SRS št. 15/81), na podlagi samoupravnega sporazuma o temeljnih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti Jesenice za obdobje 1981—1985, 4. in 5. člena pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz sredstev vzajemnosti v občini Jesenice ter sklepa 8. seje zbora uporabnikov z dne 26. decembra 1984, objavlja Samoupravna stanovanjska skupnost Jesenice

RAZPIS ZA DODELITEV POSOJIL DELAVCEM IN DRUŽBENOPRAVNIM OSEBAM IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV VZAJEMNOSTI

I. SPLOŠNI RAZPISNI POGOJI

1. Razpisa se lahko udeležijo organizacije in njihovi delavci, katerih temeljna organizacija združenega dela in delovne skupnosti združujejo sredstva za vzajemnost pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice in imajo sedež v občini Jesenice, ne glede na to, kje imajo sedež njihove delovne enote ali stalno bivališče njihovi delavci in sicer v skladu s 6. členom pravilnika.

Posojila so razpisana iz združenih sredstev vzajemnosti, ki jih podpisnice samoupravnega sporazuma združujejo v LB, TBG PE za stanovanjsko gospodarstvo območja Jesenice.

2. Razpisna vrednost posojil upošteva oceno razpoložljivih sredstev za kreditiranje stanovanjske graditve od 1. 1. 1985 do 31. 12. 1985 in znaša:

— iz sredstev vzajemnosti	140.000.000 din
— iz sredstev solidarnosti	5.000.000 din
to je skupaj do 31. 12. 1985	145.000.000 din

Razpisna vsota po posameznih namenih je naslednja:

A. Za kreditiranje nakupa novih stanovanj v stanovanjskih blokih v letu 1985	100.000.000 din
B. Za kreditiranje družbeno usmerjene individualne in ostale individualne gradnje, prenove stanovanj in stanovanjskih hiš	40.000.000 din
C. Za kreditiranje gradnje in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš upokojujencev in invalidov, ter borcev NOV	5.000.000 din

II. POGOJI ZA PRIDOBITEV POSOJIL

1. Na razpisu za dodelitev posojila iz združenih sredstev lahko sodelujejo:

1.1. Organizacije združenega dela in delovne skupnosti (v nadaljevanju: organizacije), ki imajo sedež na območju občine Jesenice in so podpisale samoupravni sporazum o temeljnih plana občine Jesenice za obdobje 1981—1985, ne glede na to kje imajo sedež njihove delovne enote, ki:

— združujejo sredstva za vzajemnost v dogovorjenem roku in obsegu;

— začasno niso sposobne oblikovati dovolj sredstev v skladu skupne porabe za načrtovani obseg stanovanjske graditve in združujejo sredstva za vzajemnost v dogovorjenem roku in obsegu;

— niso sposobne združevati sredstva vzajemnosti in jim pristojni organ stanovanjske skupnosti začasno, deloma ali v celoti odloži obveznost plačila obračunane prispevka vzajemnosti v skladu s pogoji in merili, ki so določeni v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana stanovanjske skupnosti;

1.2. Delavci, zaposleni v organizacijah iz točke 1.1, ki varčujejo pri banki za stanovanjsko posojilo najmanj dve leti;

1.3. Kmetje kooperanti in združeni kmetje, ki varčujejo pri banki za stanovanjsko posojilo dve leti in združujejo delo in sredstva v kmetijskih združenjih in drugih oblikah združevanja kmetov, ki so družbenopravne osebe, če združujejo sredstva vzajemnosti;

1.4. Delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom opravljajo dejavnost s sredstvi v lasti občanov in združujejo sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti in pri njih zaposleni delavci, ki varčujejo pri banki za stanovanjsko posojilo najmanj dve leti;

1.5. Delovni ljudje, ki samostojno opravljajo kot poklic umetniško ali drugo dejavnost in združujejo sredstva vzajemnosti v Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice pod pogojem, da varčujejo pri banki za stanovanjsko posojilo najmanj dve leti;

1.6. Upokojujenci in invalidi, ter borci NOV, ki imajo stalno bivališče na območju občine Jesenice.

2. Osnova za izračun višine posojila je pri nakupu zadnja cena po dokumentaciji pri graditvi in prenovi pa cena 52.000 din/kv. m stanovanjske površine.

3. Za vloge, ki se bodo sprejemale po tem razpisu se upošteva povprečni mesečni čist osebni dohodek na zaposlenega delavca v SRS v letu 1984, ki bo objavljen v Uradnem vestniku SRS.

4. Obrestna mera za posojila iz sredstev vzajemnosti je pet odstotkov letno.

5. Organizacije vračajo posojila v polletnih anuitetah, delavci pa v mesečnih anuitetah.

6. Posojilo za gradnjo stanovanjske hiše lahko dobi delavec, če ima dograjen objekt do III. gradbene faze, oziroma pri gradnji montažne hiše dokončano ploščo nad kletjo in sklenjeno pogodbo za dobavo montažnega dela hiše s proizvajalcem (skladno z gradbenim dovoljenjem). Če je delavec že lastnik stanovanja ali stanovanjske hiše dobi posojilo le za razliko v kv. m do standarda stanovanjske površine za njegovo družino. Pri prenovi se mora prosilec izkazati, da je opravil vrednostno najmanj 50 % del po predračunu izdelanem od gradbenega strokovnjaka.

7. Glede dokumentacije, tehničnega poslovanja in drugih določil, ki niso navedeni v razpisu, veljajo določila pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti združenih v Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice.

III. KREDITIRANJE GRADITVE, NAKUPA IN PRENOVE STANOVANJ IN STANOVNJSKIH HIŠ V DRUŽBENI LASTI

1. Posojila iz združenih sredstev vzajemnosti dobijo organizacije za graditev, nakup in prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lasti, če poleg pogojev iz poglavja 1.1. izpolnjujejo še naslednje pogoje:

— da so sprejele samoupravne splošne akte v osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev, usklajene z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu in družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji;

— da bodo delavcem dodeljevala standardna stanovanja po merilih Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice;

— da gradijo ali kupujejo stanovanja in so vključeni v program stanovanjske graditve Samoupravne stanovanjske skupnosti. V primeru, da razpoložljiva sredstva in pogoji dopuščajo, da se lahko odobri posojilo tudi organizaciji, ki ne izpolnjuje tega pogoja;

— delovne organizacije, ki bodo posojilo uporabile za obnovo in sanacijo obstoječih družbeno najemnih stanovanj v smislu racionalnejše porabe energije in spremembe načina ogrevanja (toplotne izolacije, ukinjanje ogrevanja s tekočimi gorivi itd.), bodo pri dodelitvi posojila imele prednost,

— da jim posojilo po tem pravilniku skupaj z drugimi sredstvi omogoča zaključevanje finančne konstrukcije za graditev, nakup in prenovu načrtovanega števila stanovanjskih enot,

— da predložijo sprejeti sanacijski program, če poslujejo z izgubo.

Višina posojila, ki ga lahko dobi organizacija iz sredstev vzajemnosti za nakup ali graditev stanovanj oz. za soinvestitorstvo izven območja Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice je odvisna od razmerja med povprečnim mesečnim čistim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v organizaciji in povprečnim mesečnim čistim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v SR Sloveniji po zadnji objavi; in sicer:

Povprečni čist OD v letu 1984	Višina posojila v % od vrednosti in dokument. predložene ob razpisu	Doba vračanja največ
do 100 %	največ 50 %	10 let
od 101 % do 120 %	največ 40 %	8 let
nad 120 %	največ 30 %	6 let

Za organizacije z področja šolstva, zdravstva, otroškega varstva, socialnega skrbstva in kulture je višina posojila lahko višja za 10 procentov.

IV. KREDITIRANJE GRADITVE, NAKUPA IN PRENOVE STANOVANJ IN STANOVNJSKIH HIŠ V ZASEBNI LASTI

Delavci lahko dobijo posojilo za nakup, graditev in prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš, če:

— imajo z banko sklenjeno dveletno pogodbo o namenskem varčevanju. Rok dveletnega namenskega varčevanja se upošteva ob sklenitvi pogodbe za posojilo z banko.

— dobijo soglasje organizacije, ki združuje sredstva vzajemnosti, da lahko dobijo posojilo po tem razpisu,

— niso sami ali njihovi družinski člani, ki rešujejo stanovanjski problem lastniki hiš, vseljivega stanovanja (primarna stanovanjska hiša, počitniška hiša, ki presega 50 kv. m uporabne tlorisne površine),

— porabijo kupnino prodane lastne stanovanjske enote za nakup ali graditev stanovanja ali stanovanjske hiše, za katero prisijo posojilo,

— pri nakupu stanovanja ali stanovanjske hiše z lastnimi sredstvi in vsemi posojili zaključujejo finančno konstrukcijo,

— predložijo predpogodbo, kupoprodajno pogodbo ali soinvestitorsko pogodbo,

— predložijo gradbeno dovoljenje oziroma dokazilo o priglasitvi del z opisom del in predračun,

— delavci, ki bodo posojilo uporabili za prenovu in sanacijo že obstoječe stanovanjske hiše zaradi racionalnejše porabe energije ali spremembe načina ogrevanja (kvalitetnejša izvedba toplotne izolacije ali uvajanje racionalnejšega sistema ogrevanja), lahko dobijo posojilo brez namenskega varčevanja. Morajo pa imeti sklenjeno pogodbo o namenski vezavi lastnih sredstev. Upravičenci iz te alineje bodo imeli pri dodelitvi posojil prednost.

Višina posojila, ki ga delavec lahko dobi za graditev, nakup in prenovu je odvisna (ne velja za borce NOV):

— od razmerja med višino povprečnega osebnega dohodka na člana njegove družine za zadnje tri mesece, v primerjavi z zadnjim povprečnim mesečnim čistim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v SR Sloveniji,

— od višine posojila, do katerega je delavec upravičen ali ga je pridobil pri banki na podlagi namenskega varčevanja za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše, ki je predmet kreditiranja do zadnjega dne razpisa.

Delavec dobi posojilo po naslednji lestvici:

Povprečni mesečni dohodek na člana družine v primerjavi s povprečnim čistim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v SRS v preteklem letu	Posojilo izraženo z odstotki od maksimalne vsote vseh posojil
do 100 %	največ 40 %
od 101 %—120 %	največ 30 %
nad 120 %	največ 20 %

Delavec lahko dobi posojilo po prejšnji lestvici pod pogojem, da znaša posojilo banke na podlagi njegovega namenskega varčevanja:

Pri povprečnem mesečnem dohodku na člana družine	Od zneska posojila
do 100 %	20 %
od 101 %—120 %	40 %
nad 120 %	60 %

Delavcu, ki ne doseže navedenega odstotka posojila na podlagi namenskega varčevanja, se višina posojila izračuna tako, da se znesek posojila na podlagi namenskega varčevanja pomnoži s faktorjem po naslednji lestvici:

Povprečni mesečni dohodek na člana družine v primerjavi s povprečnim mesečnim čistim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v SRS v preteklem letu:	Faktor
do 100 %	5,0
od 101 %—120 %	2,5
nad 120 %	1,6

Za posojila iz namenskega varčevanja se štejejo pridobljena posojila na podlagi:

— pogodbe o namenskem varčevanju občana,

— pogodbe o predhodnem varčevanju občana z vezavo sredstev. Posojilo se obračuna po lestvici za namensko varčevanje pravilnika banke.

Vsota vseh posojil za isto stanovanjsko enoto lahko znaša pri:

— nakupu etažnega ter zadržnega etažnega stanovanja 80 odstotkov,

— zadržni stanovanjski graditvi 75 odstotkov,

— graditvi stanovanjske hiše v lasti izven zadržne stanovanjske graditve 60 odstotkov,

— prenovi 80 odstotkov od dokumentirane cene, upoštevajoč dejansko stanovanjsko površino oziroma največ 90 kv. m.

Delavec lahko dobi posojilo za nakup stanovanja, ki je v planu stanovanjske gradnje pri Samoupravni stanovanjski skupnosti.

Prednost pri pridobitvi posojila ima delavec, ki:

— je sam ali njegova družina v težavnem zdravstvenem stanju,

— kupuje stanovanje, vseljivo v najkrajšem roku,

— ima slabe stanovanjske razmere (prebiva v stanovanju nad V. kategorijo),

— je začasno nosilec stanovanjske pravice na stanovanju, ki ga je dobil v okviru družbene pomoči kot mlada družina in ga mora v petih letih izprazniti.

Pri izračunu posojila bodo upošteevane naslednje cene:

— za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše cena po predloženi dokumentaciji,

— pri graditvi stanovanjske hiše povprečne cene za leto 1985, ki znaša 52.000, — din/kv. m,

— pri prenovi stanovanja ali stanovanjske hiše cena iz predračuna, vendar ne višja od povprečne cene za leto 1985, ki znaša 52.000 din/kv. m.

Za izračun mesečnega povprečnega dohodka vseh članov v zadnjih treh mesecih leta 1984.

Višina dohodka družinskih članov se ugotavlja na podlagi predloženih podatkov. Za člane družine se štejejo: prosilec, zakonec, otroci, posvojenci, starši prosilca ali njegova zakonska oseba, ki jo je prosilec po zakonu dolžan vzdrževati in oseba, ki najmanj dve leti živi s prosilcem v ekonomski skupnosti.

Doba vračanja posojil v zasebni lasti je za posamezne namene naslednja:

Za namen	Doba vračanja posojila za izračun mesečne anuitete prvih pet let	Dejanska odplačilna doba vračanja posojila
— nakup novih stanovanj in stanovanjskih hiš	20 let	16 let, 9 mesecev
— graditev stanovanjskih hiš	15 let	13 let, 3 mesece
— prenova stanovanj in stanovanjskih hiš	10 let	9 let, 5 mesecev

Delavci vračajo posojila v mesečnih anuitetah, ki je prvih pet let odplačila nižja, po petih letih se mesečna anuiteta poveča za 12,5 odstotka, po desetih letih pa še za 12,5 odstotka prve mesečne anuitete.

Seštevek mesečnih anuitet vseh posojil za isto stanovanjsko enoto ne more biti nižji od mesečne stanarine, ki bi jo delavec plačal za to stanovanjsko enoto po predpisih o stanarinah.

Mesečna anuiteta za posamezno posojilo ne more biti nižja od 500 din.

V. KONČNE DOLOČBE

Razpis za posojila iz sredstev vzajemnosti traja do 15. 3. 1985. Vloge za kreditiranje nakupa stanovanj in stanovanjskih blokih sprejema Ljubljanska banka TBG PE za stanovanjsko komunalno gospodarstvo območja Jesenic do 15. 3. 1985, kjer lahko dobite podrobnejše informacije in obrazce za prijavo na razpis.

Vloge za kreditiranje družbeno usmerjene individualne gradnje, ostale individualne gradnje, prenove stanovanj in stanovanjskih hiš sprejema Ljubljanska banka TBG PE za stanovanjsko komunalno gospodarstvo območja Jesenic do 15. 3. 1985, kjer lahko dobite podrobnejše informacije in obrazce za prijavo na razpis.

Vloge za kreditiranje gradnje, prenove stanovanj in stanovanjskih hiš upokojujencev, invalidov in borcev NOV sprejema strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice, Titova 18 do 15. 3. 1985, in sicer: v ponedeljkih in petkih od 8. do 4. ure, v sredo od 8. do 16. ure, kjer lahko dobite informacije in obrazce za prijavo na razpis.

Odbor za gradnjo stanovanj pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice rešuje vloge za posojila, objavlja rezultate sproti na svojih sejah na način, ki ga določi.

Zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice lahko spremeni razpisno vsoto po posameznih namenih, odvisno od priliva sredstev in vlog.

Delavec, ki želi dobiti posojilo za graditev ali prenovu stanovanjske enote, mora dopustiti ogled, sicer se šteje, da ne izpolnjuje pogoja za pridobitev posojila.

Ugovor na sklep odbora za gradnjo stanovanj rešuje zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA

SKUPNOST OBČINE JESENICE

HOKEJ NA LEDU USPEHA JESENIC IN KRANJSKE GORE

Vse več nivoje je, kajti bliža se »super finale«, v katerem se bo odločilo o naslovu državnega prvaka za sezono 1984-85. Jeseniški hokej pa iz dneva v dan doživlja nove uspehe.

Dvajsetkratni prvaki so gladko odpravili Crveno zvezdo in Kompas Olimpijo, Kranjskogorci so ljubljancem odšepnili točko, nato pa so zadnjo soboto v Beogradu proti Crveni zvezdi vodili kar s 4:2, vendar do konca tekme niso mogli zdržati hudega tempa, ki so ga narekovali domačini. Kljub temu zaslužijo pohvala.

Vrnimo se k zadnjima nastopoma Jesenic proti Crveni zvezdi in Kompas Olimpiji. Nekaj podobnega se je dogajalo na obeh dvobojih, čeprav je šlo za dva povsem različna nasprotja. Treba je namreč vedeti, da je beograjsko moštvo trenutno precej boljše kot ljubljansko. O čem želimo spregovoriti? O dvakratnem visokem vodstvu jeseniških hokejistov, ki pa je v zadnji tretjini splahnelo. Proti Zvezdi so že vodili s 7:1 in je dišalo po katastrofi. Prav v zadnji tretjini pa so domačini zaigrali najbolje. Hitro, povezano in domiselno, vendar pa so ta del izgubili z 2:3 in se je rezultat ob koncu glasil 7:4.

Podobno je bilo tudi proti Olimpiji. Po štiridesetih minutah so domačini vodili s 4:0. Imeli so vse v svojih rokah, toda v prvih petih minutah zadnjega dela so gostje prevzeli pobudo in zmanjšali na 4:2. Ob koncu je bilo sicer 5:2, toda te hitre spremembe kažejo na nekatere zakonitosti v jeseniškem moštvu, o katerih se bo potrebno pogovoriti. Ali gre za zadovoljstvo po visokem vodstvu, slabšo koncentracijo, ali pa morda za podcenjevanje? Najbrž je v tem razpoloženju vsega po malem, vendar je prav, da bi poskušali takšno stanje in obnašanje preseči. Bliža se namreč »super finale«, ko bodo živci še bolj napeti in bo potrebna koncentracija vse tri tretjine in ko bo vsaka napaka, še zlasti nepotrebna, lahko prinesla najhuje — to je poraz.

Seveda je to le razmišljanje, kajti z igri in odnosi naših hokejistov smo lahko povsem zadovoljni. To še posebej rad poudarja trener Roman Smolej, ki ne skriva zadovoljstva nad vsem, disciplino in delavnostjo sedanje generacije jeseniških hokejistov.

Ob tem sicer dodajamo še dve stvari, ki pa nista preveč spodbudni. Jeseniško moštvo resnično nima sreče v letošnjem prvenstvu. Poleg številnih poškodb so jih doleteli nove. Mlinarec ima že tako zlomljen prst, Boris Pajič je spahnil ramo in ne more trenirati z vso močjo, na srečanju z Olimpijo pa se je resno poškodoval tudi Peter Klemenc. Njegova poškodba je težje narave in je vprašanje, kdaj bo lahko začel trenirati in kdaj nastopati.

Druga stvar pa je pritožba moštva Kompas Olimpija na sobotno tekmo, ki

so jo Jeseničani dobili s 5:2. Ljubljancani so se pritožili, da jih je sodnik Gerc iz Beograda oškodoval kar za tri zadetke. Predlagajo celo dve možnosti (!). Ali naj bi tekmo registrirali z rezultatom 3:3, ali pa naj bi igrali novo srečanje. O tem je škoda vsaka beseda, bralci pa naj sami presodijo, »kam pes tace moli«. Trdno smo prepričani, da obstajajo zelo majhne možnosti, da bi odgovorni, ki skrbijo za regularen potek državnega prvenstva, ugodili zahtevam Kompas Olimpije. Mi-mogrede povedano, v Podmežakli se prav nič ne bojijo odigrati dodatnega srečanja.

K uspehom jeseniškega moštva pa moramo dodati še dva solidna nastopa Kranjskogorcev. V Ljubljani so napravili podvig, saj so osvojili tudi točko proti moštvu Kompas Olimpije. Sedaj so zaokrožili zbirko, saj so vsem tem »velikim«: Olimpiji, Crveni zvezdi in Jesenicam pokazali, da se z njimi ne da šaliti. Kranjskogorci so imeli v Ljubljani priložnost, da bi celo zmagali. Seveda pa je že neodločen rezultat senčja. Kaj bi šele bilo, če bi se iz hale Tivoli vrnili z obema točkama v žepu?

Tudi po visokem porazu proti Crveni zvezdi jim nimamo kaj zameriti. V prvi tretjini so vodili kar s 4:2 in je to zgovoren dokaz, da bomo morda do zaključka drugega kroga videli na Jesenicah še kakšno presenečenje. V nadaljevanju so Beograjčani spoznali, da se ne smejo šaliti, poostriili so igro in zasluženo zmagali.

Počasi se torej bližamo »super finalu«. V soboto bosta na sporedu kar dva derbija. V Beogradu med Crveno zvezdo in Jesenicami, na Jesenicah pa med Kranjsko goro in Kompas Olimpijo. Žal je treba vedeti, da bodo jeseniški hokejisti tudi tokrat v Beogradu nastopili precej oslabiljeni. Peter Klemenc zagotovo ne bo potoval v Beograd, vprašanje pa je, kaj je z Borisom Pajičem? Mlinarec bo sicer igral, toda še vedno ima zlomljen palec.

Vsekakor so Jeseničani v težkem položaju, toda tudi poraz ne bi spremenil položaja na prvenstveni lestvici, kjer bodo ne glede na sobotni izid še vedno ostali na čelu.

Kranjskogorci pa že sedaj napovedujejo, da bodo ljubljancani stežka prišli do točke in da se jih sploh ne bojijo.

1. Jesenice	7	6	1	0	48:18	16
2. Crvena zvezda	7	4	0	3	58:33	12
3. Kompas Olimpija	7	2	1	4	38:45	7
4. Kranjska gora	7	0	2	5	29:67	3

TEKMOVANJE ZA POKAL KRESA

Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela v organizaciji TVD Partizan organizira vsakoletno smučarsko tekmovanje za pokal KRESA na rekreacijskem centru. Na tekmovanje vabi vse občane jeseniške občine.

ČAS TEKMOVANJA:

- kategorije 9, 10, 11, 12, 13 in 14 v soboto, 26. januarja, ob 18. uri,
- kategorije 1, 2, 3 in 4 v nedeljo, 27. januarja, ob 10. uri,
- kategorije 5, 6, 7 in 8 v nedeljo, 27. januarja, ob 14. uri.

Prijave sprejemamo eno uro pred štartom.

KATEGORIJE: 1. deklice letnik 80, 81, 82; 2. deklice letnik 77, 78, 79; 3. deklice letnik 74, 75, 76; 4. deklice letnik 71, 72, 73; 5. učence od 1. do 4. razreda; 6. učence od 1. do 4. razreda; 7. učence od 5. do 8. razreda; 8. učence od 5. do 8. razreda; 9. mladinke — starost ni omejena; 10. mladinci do 27 let; 11. mlajši člani od 27 do 40 let; 12. člani nad 40 let.

SANKANJE: 13. starejše mladinke (starost ni omejena); 14. člani (vseh starosti).

PROGE: proga CICIBAN — dolžina 35 metrov, tekmujejo kategorije 1 do 4; proga PIONIR — dolžina 300 metrov, tekmujejo kategorije 5 in 6; proga KRES — tekmujejo kategorije 7 do 12; SANKAŠKA PROGA — dolžine 500 metrov, tekmujejo kategorije 13 in 14.

ODLIČJA: V vseh kategorijah prejmejo prvi trije medalje, zmagovalci v vsaki kategoriji prejme pokal.

Za najboljši čas na progi KRES se podeli prehodni pokal. V primeru slabega vremena bo tekmovanje preloženo. Uradna objava bo v soboto, 26. januarja, ob 16. uri po RADIU TRIGLAV JESENICE.

UO rekreacijskega centra KRES

VI. MEDNARODNI SMUČARSKI »TEK TREH DEŽEL« KRANJSKA GORA — TRBIŽ — PODKLOŠTER 17. FEBRUARJA — 30 KM

Turistično društvo Kranjska gora in Trbiž in obmejno telovadno društvo Podklošter organizirajo za rekreativce — moške in ženske nad 18 let v nedeljo, 17. februarja, s štartom ob 9. uri za hotelom Kompas, Kranjska gora — štart je skupinski — VI. mednarodni smučarski tek »treh dežel« iz Kranjske gore prek Rateč, čez državno mejo, mimo Bele peči proti avstrijski meji in od tam do Selč nad Podkloštom. Časovni limit je 5 ur in 30 min.

Prijavnina znaša 800 din, vplačati pa jo je treba do 5. februarja na naslov Turistično društvo Kranjska gora po pošti nakaznici ali pri blagajni društva vsak dan od 8. do 15. ure. Delovne organizacije in športna društva lahko nekažejo prijavnino skupinsko na žiro račun društva 51530-678-81498. Pri plačilu je potrebno navesti natančen naslov in letnico rojstva. Naknadnih prijavi ni, zato tistih, ki se bodo prijavili po 5. februarju, ne bodo mogli upoštevati.

Vsak udeleženec teka prejme: značko »teka treh dežel«, startno številko in vrečo za obleko, etui za potni list, diplomu in listo z rezultati.

S prijavnino bo organizator pokrili tudi stroške avtobusnih prevozov na relaciji Podklošter—Trbiž—Kranjska gora—Podklošter, prevoz garderobe na relaciji Kranjska gora—Podklošter in oskrbo pri okrepčevalnicah ob progi in na cilju.

STARTNE ŠTEVILKE IN OBLEKA: udeleženci teka dvignejo štartno številko na dan tekmovanja med 6.30 in 8.45 v pisarni šoli Jeseniško-bohinjskega oddelka Kranjska gora, kjer so tudi prostori za preoblačenje. Ob prevzemu morajo predložiti potrdilo o vplačani prijavnini. Udeleženci vložijo obleko v posebno vrečo, ki jo dobe skupaj s startno številko. Vreče oddajo v garderobi na startu v Kranjski gori in dvignejo na cilju v Selčah (na podlagi startne številke, ki jo nosijo).

POTNI LIST: Vsak udeleženec teka mora imeti s seboj veljaven potni list list ali maloobsejno propustnico, obešeno v posebnem etuiu okrog vratu.

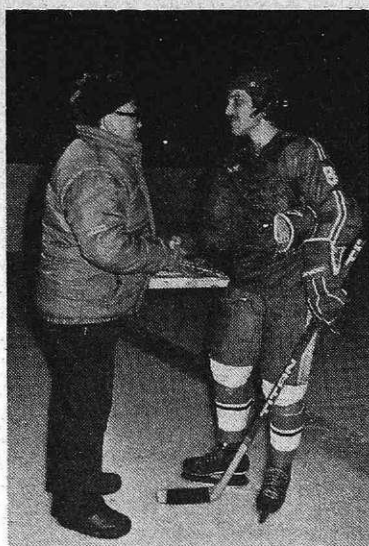
RAZGLASITEV REZULTATOV bo na dan tekmovanja na glavnem trgu v Trbižu ob 14.30. Izzrebani udeleženci bodo prejeli tudi praktična darila.

PREVOZ: Za udeležence teka je kot vsako leto organiziran avtobusni prevoz s cilja v Selčah v Trbiž in nazaj v Kranjsko goro. Zadnji avtobus bo iz Trbiža odpeljal ob 16.30. Avtobusi bodo v Trbižu parkirani pri osnovni šoli ob spodnji cesti.

INFORMACIJE: Vse informacije posreduje Turistično društvo Kranjska gora, telefon 064-88-768.

Vsi udeleženci tekmujejo na lastno odgovornost.

TURISTIČNO DRUŠTVO
Kranjska gora

Čestitke za 30. rojstni dan Ediju Hafnerju pred tekmo Kompas Olimpija : Jesenice (foto F. Črv)

HOKEJ NA LEDU

Pred super finalom se bodo na Jesenicah, v športni dvorani v Podmežakli zvrstila še naslednja srečanja — vsa s pričetkom ob 18. uri

— v soboto, 26. januarja,
HK KRANJSKA GORA : HK KOMPAS OLIMPIJA Ljubljana

— v sredo, 30. januarja,
HK KRANJSKA GORA : HK CRVENA ZVEZDA Beograd

— v soboto, 2. februarja,
HK KRANJSKA GORA : HK JESENICE

— v sredo, 6. februarja,
HK JESENICE : HK CRVENA ZVEZDA

Igralci obeh jeseniških moštev ponovno prosijo obiskovalce tekem, da ne mečejo na ledeno ploskev raznih predmetov, ker s tem ogrožajo njihovo varnost, hkrati pa lahko povzročijo izpraznjenje tribun.

AKROBATSKE SMUČARJE ZA POKAL

Konec tedna se v Kranjski gori obeta enkratna smučarska predstava. Člani akrobatskega smučarskega kluba Mojstrana bodo izvedli tekmo za jugoslovanski pokal v akrobatskem smučanju. Tekmovalci in tekmovalke vseh naših klubov se bodo pomerili v vseh treh disciplinah, in sicer na smučišču nad hotelom Larix. V soboto ob 10. uri bo balet, ob 14. uri pa prosti slog. Najbolj atraktivna disciplina, skoki, bodo v nedeljo, in sicer ob 11. uri uradni trening, ob 13. uri pa tekmovanje.

J. R.

JESENŠKI KEGLJAČI GOSTOVALI V AVSTRIJI

Kegljači na ledu nadaljujejo z obsežnim tekmovalnim programom. Vsi nastopi na domačih in mednarodnih turnirjih so izredno pomembni del priprave na nastop na evropskem prvenstvu, ki se hitro bliža. Letos bo na ledeni ploskvi v športni dvorani v Podmežakli na Jesenicah, naše ekipe pa si seveda želijo na domačem terenu doseči kar najboljšo uvrstitev.

Tri jeseniške ekipe ter po ena z Bleda in Kranjske gore so se udeležile velikega mednarodnega turnirja v Globasnici na avstrijskem Koroškem. Nastopilo je 26 ekip iz Avstrije in naše ekipe. Med njimi je bila najboljša ekipa Krivec, ki se je po dveh velikih uspehih na turnirjih v Italiji tudi tukaj dobro odrezala. Uvrstila se je v finale in zasedla peto mesto.

Ostale naše ekipe so se uvrstile: v A skupini je bila Murka 7., ekipa Bleda 9., ekipa Kranjske gore pa 10. V B skupini je ekipa Železjarja zasedla 6. mesto.

J. R.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Šahovsko društvo Jesenice obvešča svoje člane, da bo hitropotezni turnir za mesec januar 26. januarja ob 17. uri.

OBVESTILO DELAVCEM TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTI

Obveščamo delavce TOZD in delovnih skupnosti, da je možno kupiti vozovnice za smučišče v Podmežakli, in sicer:

- sezonska vozovnica 84/85 (vozovnice pod istimi pogoji lahko nabavijo tudi ožji svojci) — 300 din;
- sezonska vozovnica 84/85 — za nečlane kolektiva Železarne — 500 din;
- organiziranje tečajev ali sindikalnih tekem za osnovne organizacije sindikata — 50 din na osebo na dan; (za izvedbo sindikalnih tekem se je potrebno predhodno dogovoriti v pisarni Športnega društva Jesenice pri Majdi Ažman);
- dopolnenska oz. popoldanska vozovnica — 100 din.

Vozovnice se bodo izdajale na smučišču pri upravitelju žičnice tov. Janežiču.

Žičnica obratuje vsak dan od 9. ure do 12.30 in od 13.30 do 17. ure.

Komisija za športno rekreacijo pri OI konference OO sindikata ŽJ

PESTRA SEZONA JESENŠKIH SANKAČEV

Komajda je mimo državno prvenstvo v sankanju na naravnih progah, ki je bilo pri Savskih jamah, člani sankarskega kluba Jesenice nadaljujejo razgibanu tekmovalno dejavnost.

V soboto, 19. januarja, so se udeležili republiškega prvenstva v sankanju na naravnih progah, ki je bilo v Idriji. Več boljših mest so osvojili predvsem mlajši tekmovalci, slabše kot na državnem prvenstvu pa so se uvrstili člani. Pri mlajših pionirjih je zmagal Grega Špendov pred Markom Cesarjem. Ob tem naj dodamo, da sta to mlada in pogumna jeseniška tekmovalca, ki se ne ustrašita sankarske proge. Na državnem prvenstvu pri Savskih jamah je bil boljši Marko, na republiškem pa sta zamenjala mesti.

Pri pionirjih je prav tako prvo mesto pripadlo Jeseničanom, osvojil ga je Boštjan Cesar, Ivan Kuvek pa je zasedel 7. mesto. Se en naslov so osvojili mladi jeseniški sankarji, in sicer je pri mlajših mladincih, kjer je zmagal Tomaž Luznar, Robert Tarman je bil 4., Andrej Brelih pa 5. Pri članicah je Zinka Smolej zasedla 2. mesto, pri članih je bil najboljši Vinko Lavtžar na 5. mestu, 13. pa Zdravko Vilman. Pri mladinskih dvosedih sta Brelih in Luznar zasedla 6. mesto, Boštjan Cesar in Ivan Kuvek pa 8. mesto. Pri članskih dvosedih je še en republiški naslov pripadel Jeseničanom, osvojila sta ga Lavtžar in Vilman.

V nedeljo so se jeseniški sankarji udeležili tradicionalnega sankarskega tekmovanja v Železnikih v okviru prireditve »Po poteh partizanske Jelovice«. Pionirji so zasedli naslednja mesta: 6. je bil Andrej Brelih, 7. Boštjan Cesar, 11. Ivan Kuvek in 15. Grega Špendov. Pri mladincih je bil Tomaž Luznar 11., Robert Tarman pa je zasedel 21. mesto.

Pri članicah je Zinka Smolej zasedla 3. mesto, pri članih je bil Vinko Lavtžar 7., Zdravko Vilman pa je zasedel 11. mesto.

Dva jeseniška sankarja sta se tudi udeležila velikega mednarodnega sankarskega tekmovanja v Italiji. Med 53 tekmovalci je Marjan Meglič zasedel 24. mesto, njegov brat Janko pa je odstopil.

Po tehnično uspehi izvedbi državnega prvenstva se sedaj člani sankarskega kluba Jesenice vneto pripravljajo na največjo sankarsko prireditev v sezoni, in sicer na mednarodno tekmovanje za pokal mesta Jesenice, ki bo 2. in 3. februarja na naravni progi pri Savskih jamah.

Organizacijski odbor pod vodstvom Sandija Kotnika se je že vneto lotil dela, pokroviteljstvo nad prireditvijo pa je prevzela Skupščina občine Jesenice. Na tem tradicionalnem tekmovanju bodo nastopili sankarji iz več evropskih držav in seveda vsi naši najboljši sankarji. Skupaj s tem tekmovanjem bodo jeseniški sankarji proslavili tudi svoj jubilej, 30-letnico delovanja.

J. R.

TEKMOVANJA VSEPOVSOD

V senci dogajanja na skakalnicah v mednarodni areni, kjer smo končno le dočakali imenitno šesto mesto na svetovnem prvenstvu, ki ga je dosegel Primož Ulaga, se odvijajo domača tekmovanja v vseh starostnih kategorijah, tako v seriji »pokal Cockte«, pa tudi republiškega prvenstva. Zabeležili smo nekaj rezultatov s tekmovanj, v katerih so sodelovali skakalci TVD Partizan Žirovnica in njene sekcije v občinski Zvezi smučarskih organizacij Jesenice ter skakalci Smučarskega kluba Bled.

V prvi tekmi mlajših pionirjev, ki je bila 13. januarja v Zagorju, je zmagal Krafel, član kranjskega Triglava. Sodelovala sta dva pionirja Žirovnice-Jesenice: L. Košelnik je bil trindvajseti, M. Kaltenekar pa 45.

Starejši pionirji so sodelovali že na dveh tekmah pokala Cockte. Prva je bila 6. januarja v Titovem Velenju. Po pričakovanju je zmagal Kešar iz Kranja. Žirovnčana so letos vsi po vrsti prestopili v višji starostni razred, zato so pričakovane slabše uvrstitve od lanskih. Kljub temu so se fantje dobro držali, zlasti Petek in Gašperin, ki sta delila peto mesto. Legat je bil dvajseti in Modrijan 27. Pionirji SK Bled so se na tej tekmi uvrstili takole: Triplast 22., Ulčar 32., in Valent 41. Na drugi tekmi preteklo soboto, ki je bila na 50-metrski skakalnici v Sebenjah pri Trzinu, je sodelovalo 57 tekmovalcev, zmagal pa je Kopač iz Žirov. Žirovnčani so bili nekoliko slabši: Petek je bil šesti, Gašperin osmi, Legat 32. in Modrijan 33.

IZBIRNO TEKMOVANJE ZA POKAL REPUBLIK IN POKRAJIN ZA PIONIRJE

V nedeljo, 20. januarja, je DKK Stanko Bloudek iz Ljubljane na drsališču v Zalogu priredil izbirno tekmovanje za pionirke in pionirje A in B v umetnostnem drsanju za odhod na prvenstvo »pokal republik in pokrajin«, ki bo v Zagrebu. Tekmovanja se je udeležilo tudi pet jeseniških drsalcev.

V skupini B je med fanti zmagal Jeseničan PETER NOVAK. Obvezne like je sicer odvozil slabše kot na treningu, soliden pa je bil v prostem programu. Vendar bo v Zagrebu moral pokazati še več znanja, če bo hotel poseči po vidnejši uvrstitvi.

V isti skupini je med pionirkami prvo mesto osvojila MOJCA KOPAC (DKK S. Bloudek) pred klubsko tovarišico Alešo Stanovnik ter Celjanko Špelo Perc. Te tri tekmovalke so se tudi uvrstile v slovensko reprezentanco, Jeseničani pa v tej skupini letos nimajo predstavnice.

Najbolj izenačen boj je potekal med pionirkami A, kjer so drsale tudi štiri je-

seniške tekmovalke. Izredno dobro, lahko bi rekli da celo nad pričakovanji, so opravile obvezne like. ALENKA HROVAT je delila prvo mesto, MOJCA NAGODE je bila tretja, STANKA PODLESNIK četrta in ANDREJA THALER sedma. Žal pa so v prostem programu, doslej njihovem najmočnejšem orožju, nekoliko pokvarile svoje uvrstitve.

ALENKA HROVAT je zdrknila na drugo mesto, kar je vsekakor še vedno odlično, STANKA PODLESNIK je ostala četrta, MOJCA NAGODE je osvojila peto mesto in ANDREJA THALER sedmo. Zmagala je Petra Prodan iz Celja, tretja pa je bila Simona Čož (DKK Olimpija).

Med pionirje A je prvo mesto osvojil Luka Klasinc (DKK S. Bloudek).

Tekmovanje za »pokal republik in pokrajin« bo že naslednjo soboto in nedeljo. Lepo bi bilo, če bi slovenski tekmovalci in še predvsem oba jeseniška pionirja drsali kar najbolj in posegli po čim boljših uvrstitvah.

A. Ilenič

V ZAGREBU ZADOVOLJILA LE MARKEŽEVA IN PEM

Na neuradnem namiznotehniškem državnem prvenstvu v Zagrebu, ki ga vsako leto — tokrat že 32. — prireja Pionirski dom Marko Oreškovič, je v tridnevni borbi za 28 zelenimi mizami nastopilo okrog 700 pionirjev in pionirk iz 112 klubov iz skoraj vseh republik in pokrajin, kar je vsekakor edinstven rekord. In iz take množice igralcev se prebiti v sam vrh, je pravi podvig.

Jeseničani so poslali v boj pet pionirjev

in štiri pionirke. Nastopili so v tekmovanju ekip in v igrah posameznov.

Prva ekipa mladink (Markež-Smolej) se je uvrstila na 9.-16. mesto, druga ekipa (Samar-Zupancić) pa na 17.-32. mesto. Nastopilo je 96 ekip. Prva ekipa pionirjev (Ferbežar-Smitran-Džukić) je po dveh zmagah izgubila in se uvrstila od 17. do 32. mesta, druga ekipa (Pem-Demšar) pa je pristala na 33.-64. mestu med 192 nastopajočimi ekipami.

Med 128 nastopajočimi mlajšimi pionirkami je Samarjeva pristala na 17.-32. mestu, mlajši pionir Pem pa med 256 nastopajočimi po štirih zmagah na dobrem 9.-16. mestu.

Skupina pionirk je štela 96 igral. Barbara Markež se je uvrstila na zelo dobro 5.-8. mesto. Starejših pionirjev je nastopilo 192. Naprej sta se uvrstila s po dvema zmagama Ferbežar in Džukić, pristala pa sta na 33.-64. mestu.

Sicer ne moremo govoriti o nečem posebnem uspehu jeseniških pionirjev, smo pa lahko kljub vsemu zadovoljni z nastopom naših najmlajših, saj so se mladi pred njimi so še mnoge možnosti, ki jih bodo s trdim delom vsekakor dosegli. Nastopi na takih in podobnih prireditvah pa jim mnogo koristijo, ker le tako lahko sledijo znanju in razvoju namiznega tenisa v drugih republikah.

V okviru tega tekmovanja je bil odigran tudi vsakoletni turnir pionirskih reprezentanc republik in pokrajin. V reprezentanci Slovenije je nastopila tudi Markeževa!

(S)